12

ANUL XXVIII (1241)
22 MARTIE 1979

Flacăra

Săptămînal editat de Frontul Unității Socialiste

Ştefan Tripşa: Cartea oţelului

Spirit mereu efervescent. Un scriitor, mai ales cînd este şi ziarist, se leagă în anii activităţii sale de numeroşi oameni pe care-i cunoaşte, aceştia fiind, pe frontul general al vieţii de fiecare zi, un fel de posturi înaintate, marcînd liniile ofensivei. Un asemenea post înaintat a fost pentru mine în bătălia oţelului, de aproape două decenii, Ştefan Tripşa, cunoscutul maistru principal de la Combinatul siderurgic din Hunedoara, Eroul Muncii Socialiste cel mai tînăr la ora acordării acestei înalte distincţii : avea numai 26 de ani dar o biografie atît de bogată în fapte de muncă, într-adevăr eroice, încît pentru alţii ar ajunge şi pentru şapte vieţi. Şi cu toate acestea, Ştefan Tripşa, pe care l-am cunoscut, chiar în acei ani, şi-a spus în sinea sa : „Trebuie ca această steluţă de aur să-şi găsească de acum înainte o acoperire şi mai mare în milioanele de tone de oţel de care are nevoie ţara". Şi-a spus-o sieşi, cu modestie, aşa cum îşi spusese la fel de cu luare aminte : „De-acum înainte va trebui să am grijă ca primul care dă bineţe cu oricine m-aş întîlni, să fiu eu !" Nu ştiu dacă tot atunci Ştefan Tripşa a făcut şi legămînt să rămînă mereu tînăr, aşa cum l-am cunoscut noi, generaţia lui, de un romantism revoluţionar incorigibil. Fapt este că nu e reîntîlnire a noastră la Hunedoara care să nu mă copleşească prin efervescenţa acestui spirit faustic şi dinamitard. Asemeni oţelului în fierbere îmbogăţindu-şi valorile, calitatea, într-un clocot calm, dens, cosmic, Ştefan Tripşa ne dă cîte o probă din şarjele de gîndire îndelung elaborate. Din prima clipă, ce miraculos univers al inteligenţei şi dăruirii muncii ţi se deschide înaintea ochilor şi a sufletului, ce formidabilă revelaţie a inteligenţei creatoare atît de vii a acestui muncitor savant în meseria lui. De data asta am avut mai mult decît oricînd convingerea identificării în persoana lui, a personalităţii omului muncii de mîine, capabil să-şi domine chiar greaua meserie nu numai prin deprindere şi forţă, ci mai ales prin aptitudine şi inteligenţă. Producerea oţelului e o operă de îndrăzneală şi, într-adevăr cum se spune, după un vers din Virgiliu, audaces fortuna juvat (pe cei îndrăzneţi îi ajută norocul) dar îndrăzneala pentru oţelarul hunedorean nu înseamnă risc, aventură gratuită. Ba, dimpotrivă, calcul riguros, pentru eliminarea riscurilor.

(Continuare în pagina 4)

NICULAE STOIAN ■

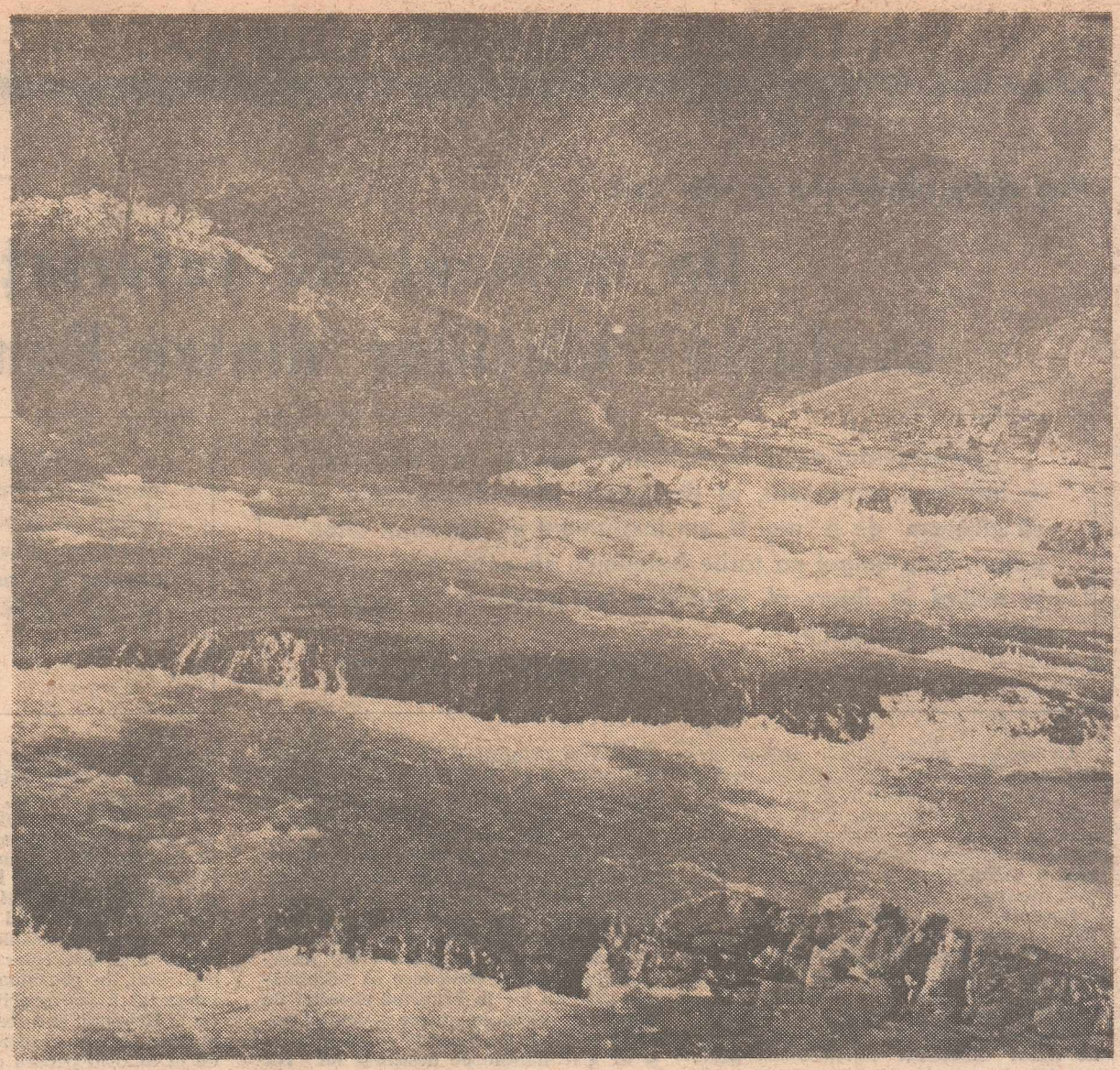

Pe-o gură de rai...

Fotografie de EMANUEL TANJALĂ ■

Dosare redeschise: apele minerale

— Conform înţelegerii de ieri, am venit spre a discuta cîteva probleme legate de apele minerale.

— De ce tocmai cu mine ?

— Pentru că sînteţi, tovarăşe Gheorghe Caracaleanu, directorul comercial al Centralei berii, spirtului şi amidonului, în subordinea căreia se află activitatea care ne interesează, iată de ce tocmai cu dumneavoastră.

— Mă rog. La „Flacăra" ne-aţi tot criticat, că aşa, că pe dincolo, dar pe ce bază, vă întreb, pe ce bază ? Ştiţi în ce condiţii am preluat noi apele minerale de la consiliile populare ?

— Nu. Nu ştim în ce condiţii aţi preluat apele minerale de la consiliile populare, dar poate ne ajutaţi să aflăm.

(Continuare în pagina 7)

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Idei cu prioritate

Cîte toamne şi cîte primăveri poate aştepta un inginer horticol ?

Nu ne declarăm specialişti în materie, dar chiar dacă am fi, lucrul acesta are în cazul de faţă mult prea puţină importanţă. Pentru a-şi proba temeinicia sau eroarea, invenţiile inginerului Constantin Bărbulescu au nevoie în primul rînd de judecata intransigentă a timpului. Fără această condiţie de esenţă, discuţiile sînt practic inutile.

Sîntem la începutul unui nou an agricol, al treilea de cînd inginerul horticol Constantin Bărbulescu se trudeşte să cîştige adeziunea forurilor în drept pentru introducerea în mod experimental a unei noi tehnologii în prelucrarea terenurilor agricole. Este vorba de o metodă originală privind mecanizarea în legumicultură care, susţine autorul ei, va reduce simţitor costul lucrărilor şi se va încheia cu sporuri apreciabile de recoltă. Un experiment, deci, care cere timp, un an, doi sau trei, deoarece nimeni nu poate anticipa de la o zi la alta răspunsurile naturii, plină ca totdeauna de surprizele şi capcanele neprevăzutului.

Reamintim aceste adevăruri elementare, cunoscute de foarte mulţi dintre noi, deoarece ele sînt adesori uitate tocmai de către cei ce se socotesc tobă de carte şi care, avînd, totodată, calitatea de a conduce şi a decide, pot anula cu o simplă semnătură materializarea unei idei novatoare. Cazul inginerului Constantin Bărbulescu, munca, lupta şi necazurile acestuia pot oferi oricînd un exemplu concludent.

(Continuare în pagina 11)

LIVIU TIMBUS ■

CITIŢI ÎN PAG. 16 :

CRONICĂ LA O CAPODOPERĂ

● A CINCEA LEBĂDĂ

de Paul Everac

Exigenţă

Faptele din ultimul timp au adus mai aproape, în atenţia lumii, valoarea de neînlocuit a principiilor şi normelor de conduită internaţională care alcătuiesc fundamentul politicii noi, democratice ce se afirmă de cîtăva vreme, e adevărat cu destule piedici, pe arena mondială.

Omenirea resimte tot mai mult nevoia ca statele să-şi clădească raporturile dintre ele pe deplina egalitate în drepturi, pe respectul necondiţionat al independenţei şi suveranităţii naţionale, pe neamestecul în treburile interne, pe eliminarea definitivă a forţei şi ameninţării cu forţa.

Este adevărat că se slujesc de aceste principii, deopotrivă, cei ce le-au înscris demult în concepţia lor despre organizarea mai bună a lumii, cît şi cei care prin antecedente ar fi mai puţin îndreptăţiţi să le reclame autoritatea şi, cu atît mai puţin, exclusivitatea interpretării.

Nu este desigur un păcat de neiertat dacă cineva a descoperit mai tîrziu gustul pentru dreptate, adevăr şi echitate în raporturile dintre naţiuni. Dar, pentru cine a ignorat aceste principii vreme îndelungată, este oricum mai greu să invoce subit întreaga lor încărcătură de virtute şi, practic de neconceput, să mai sfătuiască şi pe alţii cum ar trebui ele minuite.

Comunitatea internaţională, eterogenă, fluidă şi complexă reuşeşte totuşi să sesizeze şi să răsplătească nu atitudinile conjuncturale, ci adeziunea statornică la o politică principială, de pace, înţelegere şi colaborare.

Credinţa noastră, afirmată recent de preşedintele ţării, că procedăm bine fiind foarte exigenţi în ceea ce priveşte principiile de relaţii internaţionale, primeşte neîncetat o confirmare strălucită prin declaraţiile lipsite de echivoc ale oamenilor de stat, prin comentariile elogioase ale presei străine, prin numeroasele dovezi de preţuire faţă de politica externă a României ce ne sosesc din toate colţurile lumii.

MIRCEA ANGELESCU ■

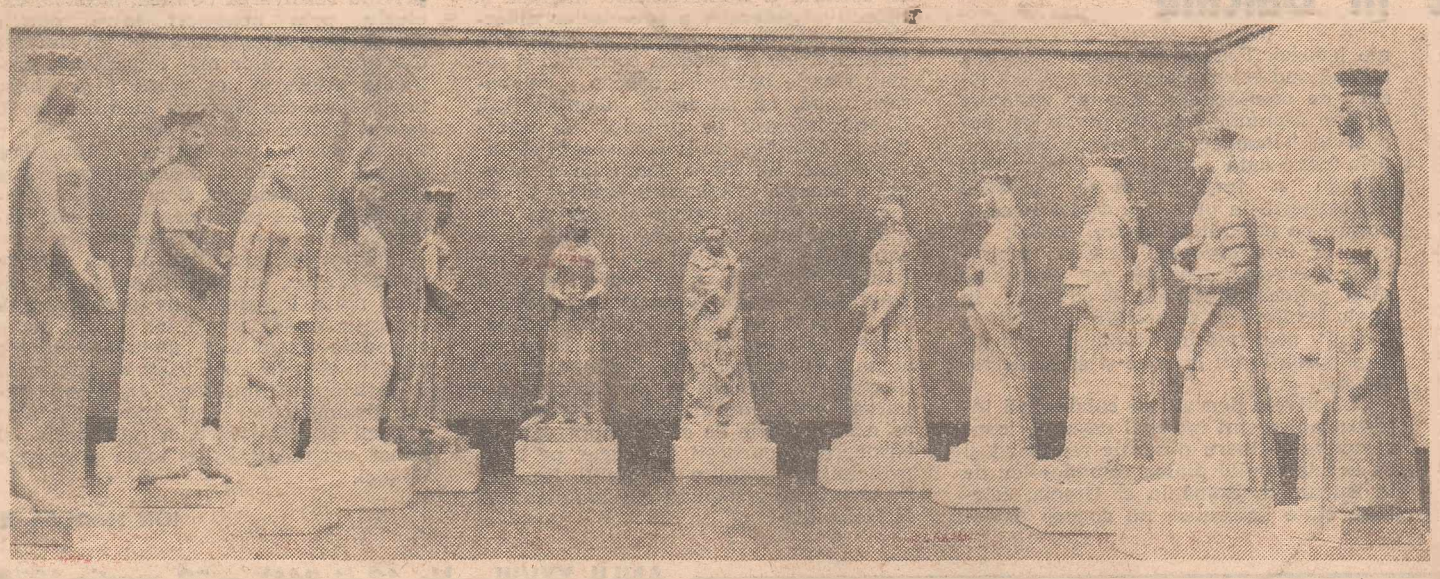

Mari personalităţi în veacul lor, soţii de domni şi voievozi români. (Din Expoziţia retrospectivă Celina Emilian – sala Dalles)

Noul dialog româno-elen la nivel înalt

Un moment de referință pentru evoluția relațiilor dintre România și Grecia

„Considerăm că țările balcanice trebuie să conlucreze în interesul bunăstării, al dezvoltării lor independente și să înceteze de a mai fi un instrument în serviciul altor puteri. Este timpul ca țările balcanice să acționeze numai și numai în interesul propriilor lor popoare, al cauzei colaborării și păcii".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Sînt fericit să constat că vorbele domnului președinte corespund întru totul cu faptele și politica pe care o aplică. Vreau să subliniez că apreciez foarte mult acest lucru. O politică consecventă, o politică sinceră, lipsită de idei preconcepute din partea tuturor guvernelor poate să consolideze pacea atît în Balcani, cît și pe plan mai general, în lume".

CONSTANTIN CARAMANLIS

La invitația președintelui Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, și a primului ministru al guvernului român, Manea Mănescu, între 18 și 20 martie, primul ministru al Republicii Elene, Constantin Caramanlis, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră.

Recenta vizită a înaltului oaspete din țara prietenă marchează un nou moment în dezvoltarea relațiilor româno-elene, puternic impulsionată de întîlnirile și convorbirile la nivel înalt prilejuite de vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Grecia în 1976, precum și de vizita efectuată anterior în țara noastră de primul ministru Constantin Caramanlis.

În cursul zilei de luni, președintele Nicolae Ceaușescu l-a primit pe primul ministru grec Constantin Caramanlis. În cadrul întrevederii, s-a apreciat cu satisfacție că relațiile de prietenie și conlucrare tradițională dintre cele două țări au căpătat o amploare deosebită, președintele României și primul ministru elen analizînd noi domenii și modalități de extindere și aprofundare a colaborării dintre România și Grecia pe multiple planuri. În această ordine de idei, tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa în toastul rostit cu prilejul dejunului oficial oferit în onoarea primului ministru grec : **„Am putea spune că progresele din ultimii ani realizate în dezvoltarea colaborării româno-elene sînt o consecință logică a tradiționalelor raporturi dintre popoarele noastre. Fără nici o îndoială că această colaborare corespunde pe deplin intereselor celor două țări și popoare. În același timp, aceasta corespunde și intereselor, mai generale, ale colaborării în Balcani, ale cauzei destinderii și păcii în Europa și în întreaga lume. Iată de ce consider că vizita dumneavoastră va constitui un nou moment important în dezvoltarea viitoare a relațiilor dintre România și Grecia".**

În cadrul întrevederii au fost abordate, de asemenea, probleme actuale ale vieții internaționale, apreciindu-se de ambele părți necesitatea lărgirii continue a relațiilor bilaterale și multilaterale în vederea realizării în Europa a unui sistem real de securitate și cooperare care să asigure dezvoltarea liberă a fiecărei țări conform intereselor și aspirațiilor sale. În acest context, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia următoarele : **„Sîntem deosebit de preocupați de faptul că în viața internațională au apărut o serie de momente care reprezintă un grav pericol pentru politica de destindere, de colaborare și pace. Privind însă în perspectivă, noi urmărim cu încredere evoluția vieții internaționale. Avem încredere că schimbările care au loc în raportul mondial de forțe, afirmarea cu putere a voinței popoarelor de a-și consolida independența și de a fi stăpîne pe destinele lor vor constitui trăsături fundamentale ale vieții internaționale și vor asigura politica de destindere și pace".** Referitor tot la acest aspect privind viața internațională primul ministru elen arăta în toastul său : **„Am constatat o coincidență de puncte de vedere între guvernele noastre asupra unor principii generale. Sîntem de acord în ceea ce privește necesitatea menținerii destinderii internaționale. De asemenea, sîntem de acord cu necesitatea salvgardării și întăririi prin orice mijloace a păcii internaționale. Sîntem, de asemenea, de acord asupra principiilor fundamentale ale vieții internaționale — ale independenței, libertății și integrității tuturor țărilor, mari și mici. În problema libertății și independenței nu există deosebiri între țările mici sau mari".**

În timpul întrevederii a fost reafirmată hotărîrea celor două țări de a contribui, în continuare, la înfăptuirea integrală a prevederilor Actului final de la Helsinki, și a fost acordată o mare atenție pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid pentru ca aceasta să constituie o etapă semnificativă în întărirea securității și cooperării în Europa. Președintele României și primul ministru grec au reliefat, de asemenea, însemnătatea deosebită a adoptării unor măsuri concrete de dezarmare și, în primul rînd, de dezarmare nucleară. Schimbul de vederi a evidențiat preocuparea tuturor statelor din Balcani pentru intensificarea colaborării pașnice, președintele României și premierul grec subliniind necesitatea promovării în continuare a raporturilor de înțelegere și stimă reciprocă între aceste state, transformării acestei regiuni într-o zonă a păcii, a bunei vecinătăți.

Au fost abordate, totodată, probleme ale Orientului Mijlociu, aici scoțîndu-se în evidență necesitatea găsirii unei soluții globale, care să ducă la o pace dreaptă și durabilă în zonă, pe baza retragerii Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, a reglementării problemei poporului palestinian.

După convorbiri a fost semnat Comunicatul comun al vizitei în care cele două părți evidențiază importanța și rolul decisiv al întîlnirilor la nivel înalt pentru dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări, exprimîndu-și în același timp deplina lor satisfacție în legătură cu dezvoltarea multilaterală a raporturilor bilaterale pe baza Declarației solemne comune din 27 mai 1975, a principiilor fundamentale de drept internațional și a principiilor Națiunilor

Contribuție importantă la promovarea unui climat de pace, securitate și colaborare în Balcani

Între numeroasele aprecieri și puncte de vedere comune, desprinse cu ocazia noului dialog româno-elen la nivel înalt, cîteva dintre cele mai importante reiau, fără îndoială, o adevărată idee-forță pentru popoarele celor două țări : necesitatea dezvoltării colaborării bi și multilaterale între statele din Balcani, în vederea transformării acestei regiuni — atît de frămîntată în trecut — într-o zonă a păcii, înțelegerii și bunei vecinătăți.

Mobilurile de la care pornește această preocupare comună a României și Greciei, a celorlalte state balcanice, nu sînt greu de aflat. Ele izvorăsc, în egală măsură, din obiectivele de progres economic și social ale statelor balcanice, din necesitatea istorică a consolidării independenței și suveranității lor naționale, ca și din numeroasele învățăminte ale istoriei. Prea mult, prea frecvent, spațiul sud-est european a constituit locul de manifestare a unor interese străine regiunii, prea de multe ori popoarele balcanice au fost împiedicate, prin cunoscuta practică imperialistă „divide et impera", să se dezvolte nestingherit, în pace, securitate și colaborare cu celelalte popoare. Astăzi, în condiții internaționale sensibil schimbate, asemenea tendințe pot și trebuie să-și primească răspunsul cuvenit, în ciuda replierii și resuscitării lor active, inclusiv prin întețirea luptei pentru reîmpărțirea lumii în zone și sfere de influență.

Obiectivele dezvoltării colaborării interbalcanice sînt integral pașnice, constructive — lucru puternic reafirmat și cu ocazia noului dialog româno-elen de la București. România și Grecia, celelalte state balcanice, nu concep extinderea colaborării dintre ele ca tendință spre crearea vreunui nou bloc în această zonă, indiferent sub ce formă, ci tocmai ca o situație care să excludă politica de bloc, de amenințare cu forța sau cu folosirea forței, să permită dezvoltarea liberă, independentă, a tuturor popoarelor din regiune. În virtutea puternicelor lor tradiții comune, de luptă și cultură, a numeroaselor interese și obiective generale, a premiselor obiective oferite de apropierea geografică, a năzuinței lor de progres economic și social, statele balcanice concep o colaborare nouă, cu adevărat democratică, bazată integral pe principii de egalitate și echitate, de independență și suveranitate. Și, lucru demn de menționat : această colaborare tinde să se dezvolte, într-un spirit și într-un climat nou, între state socialiste și state capitaliste, aparținînd sau nu unor alianțe militare, ceea ce conferă deplină viabilitate — prin puterea unui exemplu concret — principiilor conlucrării active, ale coexistenței pașnice în lumea actuală. În același timp, dezvoltarea colaborării în Balcani — atît pe plan bilateral, cît și multilateral — se înscrie ca o contribuție de certă importanță la edificarea securității europene, pe baza principiilor stabilite de Actul final și în concordanță deplină cu cele stabilite la Helsinki.

Firește, nu totul se desfășoară cum ar trebui și ar fi posibil în spațiul sud-est european. Nu toate problemele din regiune și-au găsit soluționarea politică necesară, în conformitate cu interesele popoarelor de aici, ale păcii și securității în Europa și în lume. Dar, ceea ce trebuie subliniat este tendința constantă, tot mai accentuată în ultimul timp privind rezolvarea politică, pașnică, exclusiv prin negocieri între părțile direct interesate, și fără nici un amestec din afară, a celor mai importante probleme litigioase existente încă între unele state din Balcani. Modul cum, în cadrul noului dialog româno-elen, a fost reiterată necesitatea soluționării politice grabnice a diferendelor dintre Grecia și Turcia, ca și a problemei cipriote, capătă, prin această prismă, valoarea unui gest politic exemplar.

Iată tot atîtea motive pentru care se poate afirma, cu deplin temei, că, atît prin noile înțelegeri de promovare a raporturilor bilaterale, cît și prin ideile regionale examinate, actualul dialog româno-elen la nivel înalt se înscrie ca o contribuție importantă la concretizarea dezideratului unei zone balcanice a păcii și colaborării, a înțelegerii și bunei vecinătăți între toate popoarele de aici.

ION MADOȘA ■

Unite. În Comunicat se arată, de asemenea, că cele două părți sînt hotărîte să lărgească și mai mult cooperarea româno-elenă în toate domeniile, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță sau la amenințarea cu forța, soluționării diferendelor exclusiv pe cale pașnică, dreptului fiecărui popor de a dispune de bogățiile sale naturale și îndeplinirii cu bună credință a obligațiilor asumate. Ele au remarcat că intensificarea acestei cooperări corespunde intereselor celor două țări și constituie o contribuție importantă la destindere și la cauza păcii în Balcani și în Europa. În Comunicat este exprimată satisfacția pentru rezultatele obținute de Comisia mixtă interguvernamentală la recenta sa sesiune de la Atena și pentru progresele pe care aceasta le-a facilitat în domeniul cooperării economice, industriale, științifice, tehnice și culturale. Cele două părți au convenit să încurajeze conlucrarea între autoritățile lor competente pentru intensificarea cooperării, în avantajul lor reciproc, în domeniile petrolului, electrotehnicii și agriculturii. Ele au constatat că în domeniul transporturilor rutiere, rețelele de drumuri ale României și Greciei sînt complementare și că, în consecință, schimburi de vederi în legătură cu aceasta pot fi de natură să faciliteze atît transporturile de mărfuri grecești către Europa, cît și transporturile românești către Orientul Mijlociu.

Examinînd situația internațională, cele două părți au constatat că au puncte de vedere convergente sau apropiate în numeroase probleme care au făcut obiectul convorbirilor lor. Între altele, ele au acordat o atenție deosebită situației în Balcani, evidențiind necesitatea continuării eforturilor pentru dezvoltarea unui climat de cooperare, înțelegere și bună vecinătate, precum și situației din Cipru, care constituie o amenințare pentru pacea și stabilitatea în regiune, exprimîndu-și, de asemenea, preocuparea în legătură cu problema Orientului Mijlociu. În Comunicat se reafirmă hotărîrea celor două părți de a-și intensifica eforturile, împreună cu celelalte țări, pentru întărirea procesului de destindere în lume, pentru a conferi acestuia un caracter universal și durabil și au subliniat rolul important al Conferinței pentru securitate și cooperare în Europa, afirmînd din nou voința lor de a depune toate eforturile în vederea aplicării integrale a prevederilor Actului final de către toate statele semnatare, pentru întărirea securității și cooperării în Europa.

În încheierea Comunicatului comun cu privire la vizita oficială de prietenie în Republica Socialistă România a primului ministru al Republicii Elene Constantin Caramanlis este menționată satisfacția celor două părți pentru succesul convorbirilor lor, acestea apreciind că vizita primului ministru al Republicii Elene în România va contribui la adîncirea relațiilor româno-elene, în folosul prieteniei tradiționale a celor două popoare, precum și al păcii în lume.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Vizita președintelui Portugaliei, Antonio Ramalho Eanes, în țara noastră

Perspective favorabile pentru amplificarea și aprofundarea conlucrării multilaterale româno-portugheze

Dorința de conlucrare multilaterală și creatoare a României socialiste cu toate statele planetei, dorință identificabilă deopotrivă atît în planul principiilor cît și în cel al acțiunii politice propriu-zise, ca o caracteristică definitorie și remarcabilă prin consecvență a politicii externe românești, își află și în aceste zile o nouă și expresivă confirmare în dialogul la nivel înalt româno-portughez prilejuit de vizita în țara noastră a președintelui Antonio Ramalho Eanes, împreună cu doamna Maria Manuela Ramalho Eanes.

Auspiciile sub care se așază actualul moment politic, ce va adăuga, fără îndoială, contribuții noi cronicii relațiilor dintre România și Portugalia, sînt deosebit de favorabile și merită a fi relevate. Este vorba, mai întîi, de două țări pe care afinitățile de origină și cultură comună le-au apropiat prin vremuri. Fapte de istorie ale căror ecouri pot fi descifrate și în contemporaneitate — idealurile celor două popoare, român și portughez, spre libertate, independență, spre o viață mai bună — trasează punți solide pentru interferența unor raporturi de prietenie și colaborare izvorîte dintr-o aspirație și dintr-o voință comune. State europene, totodată, România și Portugalia se întîlnesc și în acțiunile care converg, care urmăresc cu necesitate înfăptuirea securității pe continent, realizarea politicii de destindere, pace și cooperare între națiuni, o politică ce răspunde pe deplin intereselor celor două popoare, cauzei păcii și progresului întregii lumi. În fine, țări în curs de dezvoltare amîndouă, România și Portugalia se întîlnesc în direcția preocupării comune de dezvoltare economică și socială, acționînd în acest scop în favoarea progresului rapid al fiecărei țări, pentru dezvoltarea pe baze egale a fiecărui popor.

La toate acestea se adaugă istoria recentă a raporturilor de colaborare multilaterală statornicite între statul român și statul portughez după instaurarea regimului democratic din aprilie 1974 în Portugalia. După cum este cunoscut, țara noastră a fost printre primele țări care au recunoscut regimul democratic din Portugalia, care au acționat pentru o colaborare amplă, atît economică, cît și politică și culturală. Semnificativ pentru această orientare fermă a fost faptul că Tratatul de prietenie și colaborare dintre România și Portugalia semnat în iunie 1975 la București constituie, dincolo de valoarea sa în sine, un document de referință, fiind primul tratat încheiat între țări aparținînd celor două pacte militare din Europa și care a consacrat voința comună de a consolida legăturile prietenești, de a extinde și diversifica raporturile dintre cele două state și popoare.

Evocînd toate aceste aspecte legate de bunele premise existente pentru amplificarea și aprofundarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-portugheze, președinții Nicolae Ceaușescu și Antonio Ramalho Eanes au ținut să le și sublinieze în mesajele de prietenie transmise în preajma vizitei, prin intermediul televiziunii, a celorlalte mijloace de difuzare în masă, către popoarele din cele două țări.

„Am convingerea că vizita președintelui Eanes în România va constitui un moment important în relațiile româno-portugheze. În timpul vizitei, al convorbirilor vom identifica, fără îndoială, noi posibilități de extindere a conlucrării economice, tehnico-științifice și culturale în avantajul celor două țări. În același timp, ținînd seama de problemele complexe ale vieții internaționale, fără îndoială că vizita va oferi prilejul unui schimb de păreri cu privire la intensificarea activității în vederea înfăptuirii securității în Europa și, în mod deosebit, în vederea trecerii la dezangajare militară și dezarmare și, în primul rînd, la dezarmare nucleară, factori esențiali pentru realizarea destinderii, colaborării și păcii.“ — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Reamintind că **„președintele Ceaușescu a fost primul șef de stat dintr-o țară răsăriteană care a vizitat noua Portugalie democratică“**, relevînd ca pe o trăsătură caracteristică a politicii externe românești faptul că **„România a fost pioniera destinderii internaționale și a stabilirii de bune relații între țări avînd puncte de vedere divergente și în anumite cazuri antagonice“** — aceasta **„ca o consecință a originalității, independenței și fermității opțiunilor președintelui Ceaușescu“**, președintele Portugaliei făcea referiri similare cu privire la obiectivele actualului dialog la nivel înalt româno-portughez: **„Sper că vizita mea în România va putea contribui la intensificarea cooperării în interes reciproc și la deschiderea unor noi perspective de colaborare a celor două țări în folosul economiilor noastre și poate, de asemenea, în folosul altor țări. Pe plan internațional, vizita va permite, fără îndoială, analizarea problemelor care preocupă țările noastre, cum sînt destinderea, securitatea europeană, dezarmarea, lichidarea subdezvoltării, soluționarea pașnică a conflictelor regionale și necesitatea sporirii capacității Națiunilor Unite de a rezolva diferendele dintre state.“**

De la 25 aprilie 1974, data instaurării regimului democratic în Portugalia, pînă la 21 martie 1979, ziua în care a sosit la București președintele Eanes pentru a-l întîlni pe președintele Ceaușescu și pentru a contribui, împreună, la impulsionarea și extinderea conlucrării, atît pe plan bilateral, cît și internațional, anii înscriu pe scara timpului un spațiu de referință remarcabil, deși scurt. În spațiul calității relațiilor româno-portugheze, însă, al perspectivelor ce stau în fața evoluției lor, termenii de referință cei mai relevanți nu țin doar de numărătoarea anilor. Între două țări care au înțeles de la început să pună la baza relațiilor lor principiile noi ale egalității, respectului independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — principii tot mai larg recunoscute și îmbrățișate pe plan internațional ca desemnînd singurul cadru în care pot evolua nestingherit raporturile dintre state — efectele directe, descifrabile în planul colaborării dintre ele, al dezvoltării unor schimburi multiple și diverse sînt dintre cele mai relevabile. Dialogul la nivel înalt care a început ieri la București va marca, fără îndoială, o contribuție de seamă la acest nobil efort, va deschide, în același timp, noi perspective conlucrării bilaterale româno-portugheze care înregistrează un curs ascendent.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Condițiile de lucru ale oamenilor muncii, situația protecției muncii în 1978 au constituit primul punct al dezbaterilor din ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. care a avut loc marți, 20 martie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului. Raportul prezentat apreciază că măsurile stabilite de conducerea partidului privind accelerarea introducerii progresului tehnic au determinat, și în anul 1978, creșterea în ritmuri înalte a producției materiale, precum și îmbunătățirea continuă a condițiilor de muncă și activității de protecția muncii.

Deși în scădere față de anii anteriori, subliniază comunicatul dat publicității, numărul accidentelor de muncă se menține la un nivel ridicat. Examinînd starea la zi a acestei importante activități, Comitetul Politic Executiv a discutat și adoptat măsurile ce se impun în vederea unei mai bune organizări a producției și a muncii. Dintre hotărîrile adoptate, comunicatul reține în mod deosebit necesitatea realizării tuturor măsurilor de protecția muncii înainte de darea în folosință a noilor obiective de investiții, a mașinilor și utilajelor și asigurarea pregătirii corespunzătoare a personalului muncitor. S-a indicat să se acționeze în continuare pentru intensificarea controlului preventiv, gospodărirea judicioasă a fondurilor financiare prevăzute în scopul îmbunătățirii condițiilor de muncă și reducerii numărului de locuri de muncă cu condiții grele, nocive sau periculoase, organizării mai raționale a proceselor de producție, pentru creșterea eficienței propagandei și instructajului în domeniul protecției muncii.

Vădind preocuparea constantă a Comitetului Politic Executiv pentru totalitatea problemelor ce privesc perfecționarea activității economico-sociale, în continuare au fost examinate și aprobate unele măsuri în vederea protecției mai bune a apelor ca factor natural al mediului înconjurător, ca element de bază pentru viața și desfășurarea procesului de muncă, precum și unele îmbunătățiri privind legislația și activitatea în domeniile financiar și de planificare.

În cadrul ședinței, tovarășul Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare cu privire la vizita oficială în țara noastră a președintelui Republicii Franceze, Valéry Giscard d'Estaing. Comitetul Politic Executiv, se spune în comunicat, și-a exprimat deplina aprobare și a dat o înaltă apreciere rezultatelor deosebit de fructuoase ale convorbirilor dintre cei doi președinți, pregnantă expresie a voinței României și Franței de a extinde și adînci conlucrarea dintre ele, atît pe plan bilateral, cît și internațional, pe temeiul principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, principii așezate la temelia Declarației comune și Comunicatului comun, adoptate la încheierea vizitei. Comitetul Politic Executiv apreciază în mod deosebit rezultatele obținute în sfera relațiilor economice, precum și recentele înțelegeri convenite între cei doi șefi de stat, care deschid perspective largi cooperării româno-franceze, ea urmînd să se desfășoare în domenii de vîrf ale industriei și tehnicii, ca și în forme noi, de înaltă eficiență. A fost subliniată, preocuparea României și Franței de a dubla pînă în 1980 schimburile comerciale față de 1975.

Evidențiind convergența de opinii într-un șir de domenii esențiale ale politicii mondiale, Comitetul Politic Executiv apreciază ca avînd o deosebită relevanță pozițiile celor doi președinți în privința necesității de a se intensifica eforturile pentru dinamizarea transpunerii integrale în viață, ca un tot unitar, a prevederilor Actului final de la Helsinki, pentru adoptarea unor măsuri practice și eficiente de încetare a cursei înarmărilor convenționale și nucleare, de dezangajare militară și dezarmare, fără de care nu pot fi concepute pacea și securitatea pe continentul european și în lume.

Aprobînd în unanimitate documentele și înțelegerile convenite, Comitetul Politic Executiv a stabilit măsuri corespunzătoare pentru aplicarea lor în viață în folosul reciproc al celor două țări, al cauzei progresului, înțelegerii și păcii în lume.

Comitetul Politic Executiv relevă cu satisfacție și deplină aprobare rezultatele fructuoase ale vizitei în țara noastră a primului ministru Constantin Caramanlis, moment important în afirmarea raporturilor tradiționale româno-elene și totodată o contribuție de seamă la promovarea relațiilor de bună vecinătate și colaborare în Balcani — expresie a intereselor și aspirațiilor profunde ale popoarelor din această regiune, factor însemnat în edificarea unui climat de securitate, cooperare și pace în Europa și în lume. Comunicatul reliefează aprecierea deosebită pe care Comitetul Politic Executiv o acordă convorbirilor și înțelegerilor convenite în timpul vizitei privind intensificarea colaborării româno-elene, prin folosirea mai largă a multiplelor posibilități oferite de economiile celor două țări, creșterea și diversificarea schimburilor comerciale, cooperarea într-o serie de domenii importante ale producției materiale, colaborarea și mai intensă pe tărîmul științei, învățămîntului și culturii, precum și în alte sfere de activitate. De aceeași înaltă apreciere au beneficiat, de asemenea, concluziile dialogului la nivel înalt româno-elen în ce privește hotărîrea celor două țări de a întări conlucrarea lor pe plan extern, de a acționa în comun pentru soluționarea justă a problemelor complexe care confruntă omenirea. Comitetul Politic Executiv a aprobat înțelegerile și concluziile la care s-a ajuns cu prilejul vizitei, al convorbirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și primul ministru elen Constantin Caramanlis și a stabilit măsurile necesare pentru realizarea, în cele mai bune condiții, a obiectivelor de colaborare și cooperare prevăzute, corespunzător aspirațiilor și sentimentelor tradiționale ce unesc popoarele noastre.

Cultul muncii, cultul valorii

Tata Vică, mentorul

Nu punem meritele colectivului în care ne aflăm acum, o echipă de 16 lăcătuși, toți tineri, pe umerii șefului lor. L-am copleși ! N-ar fi pedagogic — s-ar mai putea spune — deși despre pedagogia muncii aici, în fabrica de transformatoare a Întreprinderii „Electroputere" Craiova, ar putea să ne vorbească mult și bine tocmai el, șeful de echipă Octavian Nistorescu, mentorul acestor tineri.

Viața lui Octavian Nistorescu, către care m-au îndrumat toți oamenii din jurul lui, a început în anul 1922, la Craiova : „Tata, Ilie, era mecanic de locomotivă, oltean și dînsul, a fost transferat la Depoul de călători din București, acolo unde am terminat eu școala primară și liceul industrial. Pe urmă a venit războiul, am intrat ucenic la Malaxa și fabricam obuze..."

Și atit, pentru că unul dintre cei 16 tineri din echipă îl solicită în descifrarea unui desen. Stau în jurul lui, învață tot ce e nou în materie și fabrică transformatoare de la 40 Kwa pînă la 400 Mwa ! Marin Popescu, strungar, se apropie de mine și îmi propune să facem împreună un calcul : „În 33 de ani de meserie, Tata Vică, așa îi mai zicem noi, a format, cred, peste 50 de meseriași care acum sînt oameni de bază ai fabricii. Pe vreo 25 îi știu numai eu". Și amintește despre frații Ion și Gheorghe Tabacu, luați de Octavian Nistorescu numai cu profesionala și ajunși acum oameni cu facultate, de Mircea Ciupag, azi maistru de motoare la Filiași, de Marin Negrilă, acum la aviație, de Firu Lazăr, Dumitru Avram, întîiul ajuns la cea mai înaltă categorie, următorul tehnician la proiectarea comutatoarelor de reglaj sub sarcină, o treabă excelentă, despre mulți alții. „Ilie Vălu, zice, băiatul ăla de colo, se pregătește să plece în Iugoslavia, la agenția „Service"-ului nostru, să ofere asistență tehnică". Vorbind de oamenii aceștia, de alții care au plecat, numai pentru că nevoile construcției naționale i-au chemat în alte întreprinderi, Marin Popescu, care a învățat și el destule de la Tata Vică, vorbește, de fapt, despre calitățile morale și profesionale ale meșterului, ale omului care nu mai păstrează meseria ca pe o taină a sa, ci, ca un bun de care trebuie să se bucure toți, o împarte la toți. „N-am găsit nici un secret în meserie, oricît am căutat. De ce n-aș împărtăși-o ? se întreabă omul de 57 de ani, calm și convingător ; secretul, mai zice, se cultiva odată, cînd sentimentul particularului domina, cînd cel mai bun dorea să rămînă mereu cel mai bun, pentru a profita cît mai mult de faimă. Acum, trebuie să fim buni toți, țara are nevoie de oameni buni, cît mai buni !" Cam așa gîndește Octavian Nistorescu, considerat în unanimitate cel mai bun specialist în materie de transformatoare electrice. L-am rugat să-mi vorbească despre viața lui și mi-a vorbit despre oamenii din jurul său. Iar oamenii din apropierea sa mi-au vorbit despre el. Nicolae Ioana mărturisește : „Promoția mea a învățat meserie de la nea Vică", iar Dumitru Stoica, maistru, zice la rîndul său că „dacă Octavian Nistorescu îți află un gînd, ți l-ar putea chiar desena", într-atît este de meșter în ale desenului tehnic. Am vrut să aflu cum își apropie nea Vică oamenii, cum nu-i jignește și cum îi obligă pur și simplu să învețe meserie. „Are felul lui de a-și apropia oamenii", ni s-a răspuns. Dar care e felul acesta al lui ? am mai întrebat. „Poate e o taină ! Omul nu e o taină și el ?" Este, am confirmat. Și tînărul cu care am purtat dialogul de mai sus, Florea Tudorașcu, a plecat zîmbind, lăsîndu-mă singur. Am înțeles că în viața acestei mici colectivități, echipa de lăcătuși a lui Octavian Nistorescu, există ceva mai presus de cuvinte, ceva care, într-o reciprocitate perfectă, impune respectul, interesul pentru meserie, pentru calitate umană. Acest ceva este nivelul atins de meșter și năzuit de cei din jur.

Revin și întreb : cînd a fost mai greu în viața dumneavoastră, Octavian Nistorescu ? „Poate cu 21 de ani în urmă. Îmi plecaseră militari mulți băieți, gata formați : Ilie Vălu, Gheorghe Dumitrescu, Dumitru Avram, mulți. Rămăsesem parcă fără mîini. Am luat și am crescut alții. Mi-a mai fost tare greu acum doi ani cînd am introdus în fabricație transformatorul de mină. Produsul trebuie să aibă o etanșare aproape perfectă, de pînă la 5 sutimi de milimetru. Funcționează în subteran și dacă o scînteie se degajă pe undeva, ia foc ! Iar într-o galerie sînt oameni ; cel puțin 40 de mineri într-un șut. Cred că atunci cînd transformatorul a fost testat în tunel, am mai îmbătrînit puțin".

O fi îmbătrînit cu cîțiva ani Octavian Nistorescu, or fi îmbătrînit și alții, dar au îmbătrînit frumos. Testarea a reușit, transformatorul a fost omologat, 65 de transformatoare de mină au fost deja livrate și produsul nu se mai importă. Continuă să-mi vorbească despre transformator aproape cu aceeași căldură cu care îmi vorbește despre oamenii din jurul său. „S-a născut cu trudă, mi-a răspuns ; a fost ca un copil care se naște greu, dar care trăiește și crește frumos. Îl iubești mai mult !" O fi așa, dar ceea ce iubește meșterul este, cred, putința oamenilor săi de a fi reușit, capacitatea lor de a fabrica un astfel de produs, de mare tehnicitate, capacitate formată și prin truda sa. Iar reușita acestor tineri, în frunte cu mentorul lor, modelul lor de viață, se constituie și într-o tulburătoare performanță umană.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST ÎN MESERIE

Maistrul Ion Cucu este șef de schimb la Cariera Poiana, cea mai nouă carieră de cărbune a bazinului Rovinari. Nu-i place să i se spună miner de suprafață, la fel cum pentru marinari e supărare să li se zică marinari de apă dulce. 8 ore din 24, el și cei 9 ortaci din schimb strunesc una dintre marile uzine pe șenile, cum li se mai spune excavatoarelor gigant. Vînător și pescar pasionat, maistrul Cucu nu glumește atunci cînd vine vorba de producție. Secretul lor și al producțiilor record pe care le dau ar fi următorul : „Cînd benzile sînt bine întreținute și oamenii sînt la datorie, nu-i de mirare că dăm într-un schimb cîte două-trei trepte de cinci metri fiecare în front larg de 50 de metri".

Ștefan Tripșa: Cartea oțelului

(Urmare din pagina 1)

Mi s-a părut, de aceea, nu lipsită de perspectivă speranța sa în realizarea sudurii la rece a cuptoarelor, înainte de a trece la fierberea în vatra lor, a oțelului. Tocmai pentru că se sudase îndelung la cald, după ani îndelungi și neîntrerupți de șarje ale gîndirii, după cum proba și o diplomă obținută recent în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", de colectivul din care a făcut parte pentru „Modificări constructive ale cuptorului S:M. de 400 tone în vederea creșterii durabilității vetrei".

Timp înseamnă oțel. Anul trecut O.S.M. 2 la care Ștefan Tripșa a lucrat ca maistru principal de întreținere încă de la început și căreia i-a rămas credincios și astăzi, a împlinit 20 de ani. Omagiul cel mai durabil pe care i l-a adus acest fiu și, într-un fel, părinte al ei este lucrarea încheiată chiar în zilele aniversare, la 5 mai 1978 **„Întreținerea la cald a cuptoarelor Siemens Martin de mare capacitate**, subintitulată „Din experiența oțelăriei noi, în cei 20 de ani de exploatare, 1958—1978". Nu e în intenția mea prezentarea avanpremierei editoriale a unei cărți despre oțel care, fără îndoială, ca să parafrazăm cuvintele lui Odobescu din prefața la celebrul „Pseudokineghetikos" este cu mult mai folositoare celor ce vor să învețe ceva cu temei . Și unul dintre aceștia, oricît de tehnică, încărcată de formule chimice, diagrame și tehnologii mi-ar părea această lucrare, sînt eu însumi, cel ce după lungi inițieri ale prietenului meu, am început să pricep cîte ceva din filozofia oțelului. Desigur, primul și cel mai durabil lucru care mi s-a impus e acela că pentru oțelarul hunedorean vechiul proverb al englezului întreprinzător, însetat de cîștig „time is money" (timpul e bani) se traduce prin „timpul este oțel".

E într-adevăr uimitor să urmărești această dramatică încleștare în această carte în care operație după operație e marcată pe un grafic orar, precum aselenizarea primului cosmonaut.

S-ar părea că această relație timp — oțel e activă numai în momentele deosebite ale asigurării funcționării în condiție optimă a vetrelor. Mi-a fost dat să mă conving că o singură ezitare, o apreciere eronată a situației, din neatenție sau nepricepere sînt suficiente pentru a se pierde tone de oțel. Abia ajunsesem acasă la Ștefan Tripșa, într-una din deplasările la Hunedoara, după orele de muncă și abia ne așezaserăm la masă, cînd sună telefonul și prietenul meu fu anunțat că la unul din cuptoare „e bai" și trebuie să meargă acolo de urgență. Singurul bucuros în această situație era reporterul care putea astfel să vadă la lucru, într-un moment limită, pe vestitul clinician al cuptoarelor. Bucuria i-a fost însă de scurtă durată căci, dintr-o singură privire asupra vetrei cuptorului, Ștefan Tripșa a înțeles că zgura ce rămăsese pe cîrligul în formă de „L" cu care se controlase vatra nu era strînsă într-o groapă ce se formase, pericol deci de perforare, ci întinsă uniform deoarece nu se evacuase normal din pricina unui prag la știc, orificiul din spatele cuptorului pe unde se scurge șarja. S-a făcut operația tehnică necesară și zgura s-a evacuat, dîndu-se posibilitatea încărcării vetrei pentru o nouă șarjă. Numai că din toată această confuzie se pierduseră două ore bune al căror echivalent în oțel a fost scăzut din producția ce o dăduse schimbul care nu executase lucrarea în condiții perfecte. Echitabil și educativ totodată. Cît de important a fost ca oamenii să cîștige o asemenea experiență îmi apare cu atît mai mult astăzi cînd fiecare schimb înseamnă o șarjă, astfel încît orice dereglare chiar de minute perturbează funcționarea sănătoasă a acestui organism ! **Autodepășirea — sens unic.** O a doua linie de forță care străbate această lucrare, ca însăși viața de muncă a eroului oțelar, este permanenta și intima nevoie de autodepășire, acea frumoasă ambiție cu care a venit pesemne în suflet copilul de țărani din Bărăbanț, din preajma Albei Iulii. La început aceasta a însemnat depășirea situațiilor grele din anul de răscruce 1959 cînd, rînd pe rînd, 3 cuptoare au perforat, fiecare de cîte trei ori. Împrejurările în care s-au produs aceste accidente tehnice ca și remedierea lor grabnică sînt descrise la rece, cu o minuție de chirurg care operează pe creier, dar ce a însemnat pentru Ștefan Tripșa incandescența acelui an nu s-ar putea măsura nici cu temperatura din cuptoare. Au fost zile și chiar săptămîni cînd oțelăria i-a fost și masă și pat, cînd n-apuca nici să-și arunce privirea spre platoul unde-și avea casa. Una din noutățile de ordin tehnologic care i s-a relevat atunci a fost... fierul vechi care, nefiind bine pregătit, și încărcat direct pe vatră contribuia la uzura neuniformă a acesteia și, cu timpul, la perforări. S-a trecut de aceea la încărcare pe vatră a minereului, metodă însoțită de alte măsuri, între care și introducerea graficului de reparații ritmice. Singură această ultimă măsură a însemnat în anul 1960 o creștere a producției de oțel cu 100 000...

E de prisos, fie să și enumăr, întreaga serie de îmbunătățiri aduse tehnologiilor și de modificări făcute la cuptoare. Ștefan Tripșa își încheie această poveste despre oțel — într-una din ipostazele sale vitale — întreținerea la cald a cuptoarelor Siemens Martin de mare capacitate, în mod abrupt, așa cum a și început, cu o frază și cu un grafic elocvent : „Scăderea procentului de reparații la cald ale vetrelor de la O.S.M. II este arătată în fig. X pe perioada 1963—1977 (lucrarea e întocmită, așa cum precizam la început, în primele luni ale anului 1978 — nota noastră), procent care a făcut să crească prestigiul oțelarilor hunedoreni. Metoda a fost extinsă în țară".

Ca un personaj din „Hanul Ancuței" a lui Sadoveanu, Ștefan Tripșa parcă ar vrea să zică „Asta-i", retrăgîndu-se în umbra cuptoarelor sale pentru a pune la cale noi performanțe ale oțelului românesc. Nici un cuvînt în plus despre ceea ce a însemnat eroismul său și al tovarășilor de muncă nu într-o perioadă scurtă, ci de-a lungul tuturor acestor ani.

Minunații oameni simpli

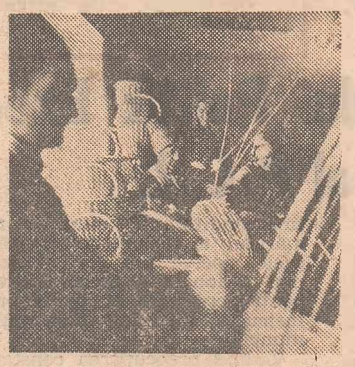

Milionul din nuiele

Lui Pompei Silaș din Agrișul de Jos, județul Harghita, nu-i vine să stea degeaba atîta timp cît poate munci. A furat meseria de împletitor de la unul Vasile Șinariu din Beclean, pentru că meseria — zice el — nu se învață, meseria se fură. Și astăzi, la cei 64 de ani ai lui, este neîntrecut ca împletitor de nuiele. De plăcut, am aflat că i-a plăcut împletitul, de nu-i plăcea, nici nu-l făcea atîția ani. A ieșit la pensie și tot nu se lasă. Cîți oameni știu împletitul prin Agriș, toți l-au învățat unul de la altul și pe mulți i-a deprins meșteșugul nea Pompei, că doar nu există școală pentru mînuitorii de nuiele. A avut cinci copii și, ca să-i poată crește mai ușor, cel mai mare a trebuit să lucreze. Așa a învățat Niculae, băiatul cel mare, meseria și acum a ajuns șeful secției de împletituri la C.A.P.-ul din Șieul Odorhei. După ce și-a măritat fata cea mare, pe Victoria, meșterul Pompei l-a luat pe Ion, pe ginere, cu el și azi cîștigă Ion vreo 2 500 de lei pe lună, plus ce aduce fata pentru că și ea lucrează tot la nuiele. Lîngă dumnealui în fotografie, sfioasă și harnică, e Marioara, fata cea mică, măritată și ea. Bătrînul Pompei mai are trei feciori. Cînd au trebuit oameni la secție au venit și ei. Sînt oameni de nădejde, nu puteau să-l facă pe bătrîn de ris. Deocamdată Silaș Pompei are nouă nepoți ; șapte sînt de școală, doi încă-s mici. Întrebat cine o să mai învețe meseria de împletitor, ne-a răspuns : „De copii vă necăjiți ? Învață ei singuri ! Cui îi place meseria, o fură. Face ce face, și nu se lasă. Îi dai peste degete și tot vine înapoi". Cum stați cu planul ? Zice : „Anul trecut ne-am făcut bine planul, mi-a spus mie președintele Nicolae Tegean că am realizat o jumătate de milion, cu toate că, să știți, oamenii au fost cam noi. Anul ăsta vom împlini milionul că sîntem 25 de lucrători".

ION PESTIȘANU ■

Cuget, deci exist

Limba dacă în universitate (II)

Există idei care se bucură de largă audiență publică, oamenii simțind că se îmbogățesc spiritual prin asumarea acestora. O asemenea ideetezaur este cea privind limba dacă.

S-a propus introducerea unui curs de limbă dacă în universitatea românească. Ecourile au fost multiple. Venite de la specialiști sau de la profesori de limba română, de la pasionați ai cunoașterii trecutului nostru ele aduc argumente noi în sprijinul propunerii făcute.

Este firesc ca masele, ajunse la un grad tot mai înalt de cultură să se intereseze de trecutul nostru istoric. Iar peste unele din meleagurile acestui trecut, vînturile străine stîrnite de interese neștiințifice au încercat să aglomereze nori și ceață spre a ne face să ne îndoim de trecutul nostru, spre a putea, la lumină puțină, să se înfrupte din bunurile și drepturile noastre cîștigate cu sudoarea muncii și cu sîngele luptei. Un asemenea teritoriu este cel al „formării limbii și poporului român".

Întrucît, după vreo 10—20 de decenii de cercetări științifice, cei mai mulți dintre istorici și lingviști apreciază că începuturile noastre ca popor și a românei ca limbă stau sub semnul „enigmei", credem că este timpul să purcedem și să vedem ce este „enigmă" aici și ce este teritoriu încă necercetat sau unde cercetările de pînă acum sînt insuficiente.

Savantul dacolog I. I. Russu, în **Precuvîntarea** la una din cărțile sale dedicate limbii dacilor, arăta că cercetările destinate stabilirii prezenței dacei în limba română trebuie continuate și adîncite. Și încheia, spunînd că **„substratul lingvistic (lexical) românesc, ca document istoric de primul rang, constituie principalul factor în teza istorică a autohtoniei și continuității pentru faza inițială a formării limbii și poporului român"** (subl. ns.).

Cum printre numeroasele întrebări care mi s-au pus cu privire la introducerea limbii dacilor în universitate a revenit cu frecvență — și de la oameni de bună-credință — laitmotivul: **dar știm noi ceva despre limba dacă? ar avea un profesor cu ce să țină un curs universitar?**, am ajuns la convingerea că se impune să clarificăm lucrurile. Pentru că știm destule despre limba dacilor, putem alunga asemenea îndoieli.

Vom menționa faptul că în tratatul academic de **Istoria limbii române** avem un capitol intitulat (cam straniu, e drept) **Influența autohtonă.** Vom alege din cele 53 de pagini de prezentare a limbii dace cîteva elemente. De data aceasta, vom enumera cuvinte românești considerate, într-un fel sau altul, de origine dacă.

A ademeni (deci: ademenire, ademenitor, ademenească), argea, bală, balaure, baltă, a bălti, bălai, bălan, brusture, bumb, burduf, burduhan, burdușă, îmburda, burtă, buză, carîmb, colibă, dructe, drum, dolcă, dulău, ghiuj, gorun, jilț, lațe, lățos, mal, maldăr, mazăre, mînz, mînzat, murg, scai, a scăpăra, strungă, trișcă, zimbru.

Altă serie (prezente și în albaneză): abur, amurg, baci, balegă, bască, bîlc, bîr, borească, brad, briu, brusture, a se bucura, bucuros, bucurie, bunget, căciulă, gălbează, căpușă, cătun, ceafă, cioară, cioc, ciucă, ciuf, ciump, a ciupi, ciută, coacăză, codru, copac, copil, curpen, cursă, droaie, druiete, fărîmă (a sfărîma), fluier, gard, grădină, a găti, gata, ghimpe, ghionoaie, gogoloș, grapă, gresie, groapă, grumaz, grunz, gușă, hameș, jumătate, lehăi, lete (pe îndelete), leurdă, mare, mărire etc., măgar, măgură, mărar, mire, moș, strămoș, moștenire etc., mugur, a înmuguri, năpîrcă, noian, pîrîu, pupăză, rață, rînză, rinichi, rărunchi, rînă, sarbăd, a scăpăra, scrum, sîmbure, spînz, spîrc, spuză, strepede, șopîrlă, sterp, șut, țap, țarc, țeapă, țimburuș, urdă, urdoare, vatră, viezure, viezuină, zăr, zară, zgardă.

Altă serie: (prin comparare cu alte limbi indo-europene): brînză, dimb, doină, stînă. Ne oprim acum pe la 140 de cuvinte.

Apoi sînt numele de rîuri: Ampoi, Argeș, Bîrzava, Buzău, Cerna, Criș, Dunărea, Gilort, Jiu, Lotru, Motru, Mureș, Olt, Prut, Siret, Someș, Timiș, Tisa, Vedea.

LIVIU PETRINA ■

Henriette Ciortoloman

„Această profesie îți aduce, în fiecare zi, cel puțin o bucurie"

— Poate greșesc, stimată tovarășă profesor Ciortoloman, spunînd că numele dumneavoastră, atît de cunoscut în lumea medicală, părea, la un moment dat, a se fi identificat, total și pentru totdeauna, cu cel al Clinicii „Polizu", unde ați muncit ani de-a rîndul și, pentru a îndrepta posibila eroare mărturisită, vă rog să-mi spuneți ce a însemnat noul așezămînt spitalicesc în care vă aflați acum, pentru cartierul acesta, tipic muncitoresc, și pentru dumneavoastră, ca medic.

— Zona aceasta a orașului reprezintă, după părerea mea, o expresie a unui mod nou de a privi și trata diversele probleme urbanistice ridicate de prezența unor puternice unități industriale și, implicit, a unei mari aglomerații umane. Este suficient ca cineva să parcurgă fie și numai Șoseaua Pantelimon pentru a înțelege ce vreau să spun. Ceea ce vedeți acum, aici, s-a edificat într-un timp record: un singur an, desigur printr-un important efort financiar, suportat de statul nostru, dar și printr-un altul depus de proiectanți și constructori. Din 1972, chiar de la deschiderea spitalului, mi-am strămutat locul de muncă și, pot s-o spun pe deplin împăcată cu mine însămi, mă simt ca un tînăr sărac care a reușit să-și pună la punct o gospodărie proprie din care să nu-i lipsească nimic. Ba mai mult decît atît: o gospodărie în care să aibe tot ceea ce este mai modern și mai avansat, sigur pe plan național și, poate, chiar internațional. Saltul de la zero la o unitate de vîrf, cum este noua clinică, ne-a cerut nouă, medicilor, ca și celorlalți colaboratori un supliment de efort în primele 2—3 luni, perioadă în care aproape nimeni n-a părăsit clinica, ocupîndu-se, în paralel, de organizare și de asistența de specialitate. Pe de altă parte, am avut prilejul, zic eu unic în viață, de a înregistra efectul social al unei atare transformări. Încă din prima zi, femeile din cartier ni s-au adresat cu încredere. A fost, dacă vreți, o adoptiune bilaterală. Aici ne-am propus să „operăm" o schimbare în ceea ce privește educația sanitară, să modificăm mentalitatea femeilor dar și pe a soților acestora, în ceea ce privește raportul pacient-medic, familie-spital, igienă-sănătate. Și, din acest punct de vedere, construcția în sine, dotările tehnice și capacitatea profesională a cadrelor ne-au fost de un real ajutor. Secția de care răspund deține două din cele patru etaje ale spitalului, și dacă ținem seama și de faptul că un alt etaj este ocupat de pediatrie, deci o specialitate „frățească" cu a noastră, ajungem la concluzia că sănătatea mamei și a copilului reprezintă, de fapt, caracteristica acestei unități medicale. Sîntem, la ora actuală, cea mai mare maternitate din București. Vă rog să notați numele colegilor mei Virgil Ancăr și Niculae Crișan, ca și pe al doctorului Leon Prodan, decedat, din păcate, pentru că acești oameni mi-au stat alături zi și noapte, fără șovăire, pentru a putea pune în funcțiune spitalul.

— Cîți copii vin pe lume sub acest acoperiș într-un an?

— În jur de 3 000.

— Prin ce anume se deosebește Clinica „23 August" de altele?

— Voi răspunde fără a face o ordine a priorităților. De pildă, la noi, mamele stau cu copiii lor de la început și nu sînt separate decît dacă devin febrile; de aici decurg o serie de avantaje foarte importante: mama este cel mai atent și fin observator al evoluției copilului și poate solicita sprijinul personalului de specialitate la momentul oportun. Pe lîngă asta, îngrijirea noului-născut, înfășarea lui, spălarea și igiena căilor respiratorii etc. sînt învățate foarte ușor. Sub raport social am constatat, de asemeni, rezultate pozitive: la noi nu s-a înregistrat, după cîte știu, nici un caz de abandon de copil, pentru că, stînd împreună de la naștere, se realizează acea coeziune afectivă care, în cazurile-problemă și în condițiile separării pruncului de mamă imediat după venirea lui pe lume, se pierde. A trebuit să găsim soluții care să asigure, pe de o parte, securitatea sănătății mamelor și a copiilor și, pe de altă parte, educația sanitară a familiilor celor internate. La noi nu se poate intra în ținuta de stradă, nu se aduc sacoșe și papornițe cu hrană etc.

Am instalat telefoane directe și prin centrală, am înființat un sistem cu circuit închis de telefonie — care funcționează permanent, zi și noapte — ca femeile să poată conversa cu cei din afară fără a veni în contact direct. Ținem cursuri, conferințe, facem proiecții de filme, apelăm la înregistrări pe benzi de magnetofon pentru a le învăța pe femei ce este bine să facă și ce nu trebuie să facă dacă vor să se bucure de sănătate. Uite, un exemplu: multe viitoare mame cred că în timpul sarcinii trebuie să se hrănească „pentru doi", din care cauză apar hipertensiunea, unele edeme, albuminuriile, obezitatea și diabetul, fiecare dintre ele putînd influența negativ evoluția sarcinii și chiar amenința viața copilului așteptat. Și sănătatea mamelor este periclitată de sechelele renale, de bolile psihice, de tulburări ale vederii, mergînd uneori pînă la orbire, care se instalează în urma unor nașteri aflate sub semnul alimentației nerationale. Am introdus și alte metode, poate mai puțin „cotate" de unii colegi, dar la care noi ținem. De pildă, am renunțat la celebrele halate albe și chiar în sălile de operații am preferat faianța colorată. „Cromatoterapia" nu este doar o expresie de vocabular, fără acoperire. Albul reprezintă o culoare rece, care așază o distanță între pacient și doctor, făcînd să înghețe sufletul omului intrat în sala de chirurgie. Medicii de aici au halate albastre, îngrijitoarele, verde deschis, surorile, roz, cei care ajută la intervenții, portocalii.

● Născută la Bîrlad, urmează cursurile liceale în acest oraș, Facultatea de medicină la Iași și București (1941—1947), devenind, prin concurs: extern, intern, medic secundar, medic primar, preparator, asistent, șef de lucrări, conferențiar și profesor universitar; a activat în cele mai reputate clinici de specialitate, din țară și de peste hotare, ca invitată a unor foruri medicale de prestigiu și ca bursieră; a participat la numeroase congrese și conferințe internaționale (Moscova, Pecs, Lodz, Berlin, Atena, Tel Aviv, Stockholm, Washington etc.); a efectuat schimburi de experiență în: Austria, Anglia, Maroc, R.F.G.; a realizat peste 260 de lucrări științifice și comunicări de specialitate, atît în țară cît și peste hotare; colaboratoare, sub redacția prof. dr. E. Aburel, la două cursuri de obstetrică și ginecologie; colaboratoare, sub redacția prof. dr. N. Coja, la tratatul „Ginecologia"; autoare a altor două cărți: „Cum tratăm tulburările de dinamică uterină" — Editura Medicală 1972, și „Investigația modernă în obstetrică și ginecologie" — Editura Medicală, 1975; deținătoare a cîtorva brevete de invenții, dintre care „Amniotom"-ul, prezentat la Expoziția internațională de la Nürnberg, brevetat și în S.U.A., R.F.G., Anglia, Suedia, Israel, Japonia, și a aparatului de limfografie și de perfuzie lentă; doctor în științe medicale (1963), doctor docent (1974); membră în Consiliul superior sanitar, în Asociația oamenilor de știință din Republica Socialistă România, vicepreședinte al Uniunii societăților de științe medicale pentru secția obstetrică-ginecologie din Republica Socialistă România, membră în Comitetul oamenilor de știință din Asociația balcanică; solicitată, încă din 1976, ca membru al Academiei de științe din S.U.A.; decorată cu Ordinul „Meritul sanitar", clasa a III-a; membră a P.C.R. din 1953, face parte din Comitetul de partid al Spitalului „23 August".

— Desigur, ceea ce-mi spuneți trebuie apreciat ca noutate și ca eficiență relativă. Fiind vorba despre o clinică mă aștept și la alt fel de metode, de substanță, dacă expresia nu vi se pare nepotrivită.

— Evident, vorbind despre cadrul general al activității noastre s-a putut crea impresia, inexactă dealtfel, a ignorării particularului. Voi aminti doar cîteva noutăți medicale importante care ne sînt proprii. Depistarea precoce a cancerului uterin și de sîn prin investigații moderne: mamografia, galactografia, venografia, limfografia. Laboratorul cu acest profil a fost înființat de noi la Clinica „23 August" și este, s-ar părea, singurul din țară. O altă direcție în care sîntem angrenați: depistarea viciilor de metabolism ale noului-născut și stabilirea tratamentului prin care pot fi remediate, astfel încît copilul să nu devină un handicapat, cu tulburări neuromotorii sau psihice. Colaborăm cu doctorița Mogoș, de la Institutul de fiziologie al Spitalului „Filantropia", aplicînd metoda cromatografiei la fiecare nou-născut. În clinica noastră funcționează cei dintîi cabinet de genetică umană, în sectorul de obstetrică din țară, destinat depistării aberațiilor numerice și structurale ale cromozomilor, atît la copil cît și la părinți, activitate deosebit de importantă și de o imensă responsabilitate, deoarece în funcție de rezultatele obținute trebuie să recomandăm sau să împiedicăm menținerea sarcinii. La luarea unei astfel de decizii concură mai multe criterii, dintre care amintesc poluarea mediului sau toxicitatea locului de muncă al unuia dintre părinți, ca factori extrinseci, ori lipsa unui cromozom, existența unuia în plus, ruptura de cromozom, forma și dimensiunea acestora, ca factori intrinseci.

— Ce părere aveți despre recentele cercetări, încununate de succes, privind „fertilizarea artificială" a femeilor, ca și despre noutățile în legătură cu prestabilirea sexului la copiii care sînt așteptați să vină pe lume?

— Ambele sînt posibile. Cea dintîi pentru că „oul" uman se poate dezvolta în condiții echivalente cu ceea ce oferă circulația maternă și în alt loc decît în uter. Faptul este tulburător, sub raport uman, știut fiind că orice femeie normală are ceea ce numim „instinct matern". În privința influențării sexului nu vreau să fac aprecieri de natură morală, ci mă limitez a spune doar că, după opinia mea, practica unei astfel de metode ar strica echilibrul biologic firesc, influențînd — cred cu negativ — dinamica demografică, putînd conduce și la abuzuri de alt gen, singurul avantaj, minor după judecata mea, fiind acela de a da satisfacție ambițiilor bărbătești, care-și doresc aproape toți numai băieți, cu toate că participarea orgoliosilor tați la un astfel de... succes nu s-ar diferența de cea de pînă acum.

— Ca profesor, care este faptul căruia îi acordați cea mai mare importanță?

— Să las în urma mea măcar un alt profesor, cu care să fi lucrat alături.

— Cu ce realizări concrete se mîndrește clinica?

— Fără modestie? Bine! Cu zero, la rubrica mortalității materne și tot cu zero la cea chirurgicală. Mortalitatea fetală se situează la cele mai scăzute procentaje legale și se referă doar la boli incompatibile cu viața și nu la infecții. Și totuși, cînd se fac bilanțuri și rapoarte, aceste procente cu care ne mîndrim, pe bună dreptate, devin... altele, pentru că, procedîndu-se birocratic, se adună mortalitatea pe întreg spitalul și se face... o medie. Oare ce s-ar întîmpla dacă și în economie s-ar proceda la fel? De ce să răspundă „solidar" clinica noastră pentru unele insuccese ale chirurgiei? Dealtfel, această lipsă de acord între preocupările clinicii și cele ale spitalului, în general, se reflectă negativ și în alte situații, cum a fost, de pildă, desființarea laboratorului foto, unde noi ne executam numeroase lucrări necesare unei instituții de învățămînt superior și de cercetare. Îmi dau seama că între cerințele unui spital obișnuit și cele ale unei clinici universitare există diferențe de preocupări și de necesități, desincronizări, dar nu înțeleg de ce cea care are de suferit trebuie să fie unitatea cea mai specializată?

— Alte nemulțumiri?

— Că încă mai există femei în sectorul nostru de activitate care continuă să nască la domiciliu, chiar dacă numărul lor este de 70 față de 3 000. Sper să nu albesc de tot pînă am să reușesc să le determin pe toate să pășească pragul maternității. Eu fac zilnic pe drum, cu mijloacele publice de transport, cel puțin o oră de acasă pînă la clinică, dar nu m-aș mai putea despărți de ea cum nu mă pot despărți de familie. Îi aparțin și-mi aparține.

EMANUEL VALERIU ■

O nouă bijuterie a tehnicii românești — CARUSELUL de 1700 mm cu comandă numerică de conturare

De la mașini „cu memorie" la mașini „cu inteligență"?

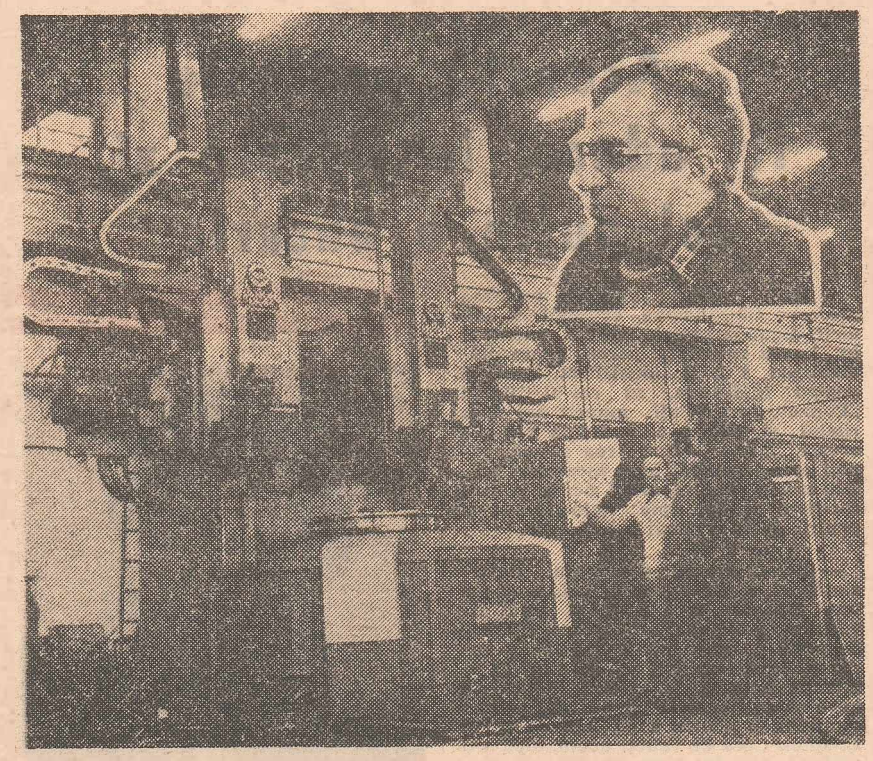

La umbra stejarului falnic se spune că nu poate creste cine știe ce. Extinsă de la lumea vegetală, la lumea tehnicii, vom vedea că această zicală nu este tocmai adevărată. Cu puțin timp în urmă constructorii de mașini de la I.M.U.A.B. au anunțat o mare izbîndă a lor, și anume realizarea caruselului de 16 000 milimetri. Oarecum în umbra colosului bucurestean, la Roman, a fost pregătită o nouă premieră tot în domeniul strungurilor carusel. Este vorba de realizarea primelor două strunguri de 1700 mm din țară cu comandă numerică de conturare și traversă fixă, destinate Întreprinderii de osii și boghiuri Bals.

Proiectantul general al minunatelor mașini de la Roman este una și aceeași persoană cu inginerul Nicolae Speriatu, cel care a proiectat și „Titanul". Imediat după omologarea strungului de 16 000, si-a mutat locul de muncă pentru vreo două luni la I.M. Roman unde l-am găsit sîmbăta trecută împreună cu alți colegi, cu harnicul colectiv romașcan, cu reprezentanți din centrală și minister și, bineînțeles, cu beneficiarii celor două strunguri. Din gama de carusele care se realizează în țară — ne-a spus părintele lor, inginerul Speriatu — SC-1,7-NCC, cum i se zice în limbaj tehnic caruselului de 1 700 mm cu comandă numerică, este o mașină de dimensiuni mai reduse, dar din punct de vedere al performanțelor tehnice e perfect comparabilă cu „Titanul", făcînd parte din aceeași familie. Cert este că strungul acesta reprezintă o revoluție în activitatea muncitorilor și specialiștilor din Roman. Pînă acum ei realizau tot strunguri carusel, dar cu aparataj electric simplu, clasic. Alături de romașcani, la premieră au colaborat și alte unități din țară, proiectanți, turnători, strungari, frezori, manometriști și electroniști de la I.P.A., Automatica, Electrotehnica și colectivele de cercetare și proiectare de la I.C.P.M.U.A. București. Șeful proiectării, inginerul Mircea Vasilian, spune : „Contribuția noastră, a muncitorilor și specialistilor de la I.M. Roman, nu e deloc mică. Am executat cam 90% din ceea ce vedeți. De la montator pînă la controlor au trebuit cu toții să învețe o meserie nouă din mers. Ca dimensiuni, am făcut și strunguri mai mari, pînă la 4 300 mm dar în sistemul clasic. La caruselul cu comandă numerică de conturare soluțiile tehnice, față de o mașină obișnuită, sînt cu totul deosebite și aici iscusința inginerului nostru, Ștefan Michiu, proiectantul tehnologiei, s-a văzut din plin". Cele două strunguri cu seriile 001 și 002 au trecut cu bine omologarea și urmează să plece la Bals. Performanțele lor sînt intru totul comparabile cu ale mașinilor similare din import și, în plus, sînt cu 25% mai ieftine decît acestea.

Desigur, o trecere în revistă a tuturor celor care au pus cîte ceva din sufletul lor la această nouă bijuterie a tehnicii românești nu ne permite spațiul. Cum bine spunea inginerul Speriatu, mașina asta n-are numai fier. Ea are și inteligență, și pasiune.

ION PREDOȘANU ■

Bătălia pentru legume

Pierderile, chiar bine planificate, tot pierderi sînt

Îmi revin în memorie vorbele aspre ale directorului Dumitru Barbu, rostite în plină adunare : „Unii dintre fermierii noștri au obținut rezultate foarte slabe. Înseamnă că ori nu știu, ori nu vor să aplice în teren cunoștințele deprinse. Nu e normal să cultivi porumb și dovleci în loc de legume ; nu putem trece cu vederea lipsa de gospodărire a fermelor, faptul de a iriga plante care nu au nimic comun cu piața, să folosești îngrășămintele anapoda, să produci mohor în loc de legume. Iar după toate astea, să invoci calamitatea. În asemenea situații, calamitatea sîntem noi !" Tăios mai vorbea directorul. Oamenii din sală, vreo două sute, lăsaseră privirile în pămînt, chiar dacă dojana asta nu-i viza pe toți. Alții își îndreptaseră privirile către cei patru fermieri ridicați în picioare. Probabil că ar mai fi trebuit să fie ridicați în picioare și alții, de vreme ce pierderile planificate, vreo 4 milioane, fuseseră depășite cu alte 2,2 milioane lei ! Dar în picioare stăteau numai patru dintre cei opt fermieri cît are sectorul de producere a legumelor și fructelor din cadrul Întreprinderii de producere, valorificare și industrializare a legumelor și fructelor Berceni, întreprindere care trebuie să asigure necesarul de legume al populației din patru sectoare ale Capitalei !

La ferma Dobrești trebuie semănate aproape 200 hectare : cu mazăre, cu tomate și varză, cu verdețuri și rădăcinoase, cu fasole, bame și gogoșari, cu tot ce solicită gospodinele la piață. De la inginerul Eugen Pascu aflăm că au fost însămînțate deja 20 hectare cu mazăre, s-a pregătit terenul pentru rădăcinoase, se lucrează în continuare la prégătirea terenului pentru legumele din prima și a doua urgență. Cînd am venit aici, zice inginerul, adică acum doi ani, s-a realizat doar 50 la sută din plan. În al doilea an am realizat 85 la sută, iar anul acesta trebuie să-l realizăm în totalitate și chiar să-l depășim.

Frumoasă vorbă, spune șeful fermei, numai că din cele 3 tractoare, cîte are ferma, pe brazdă se află unul singur, acela pe care lucrează tractoristul Gh. Petre.

— De ce ? întrebăm.

— Al doilea a fost reparat prost și l-am trimis înapoi, la atelier. Pentru al treilea nu am tractorist.

Directorul întreprinderii, inginerul Dumitru Barbu, care asistă la dialogul de mai sus, intervine și ne asigură că se vor lua măsuri urgente. Îl credem, pentru că avem în memorie și acum poziția lui fermă din adunarea oamenilor muncii. Dar o parte din necazurile de anul trecut, aflăm aici, la ferma nr. 3, s-au datorat și faptului că unii furnizori de răsaduri, printre care, de pildă, C.L.F. Urziceni, nu au livrat la timp răsadurile de gogoșari și tomate, alții n-au livrat răsaduri de calitate și piața a resimțit lipsa acestor legume. „Anul acesta, ne zice șefa fermei, inginera Ana Maria Florescu, patru din cele opt ferme își asigură prin eforturi proprii răsadurile de care au nevoie". Într-adevăr, la cele patru ferme, pe la care am trecut și noi, se lucra la răsadnițe, la pregătirea patului germinativ. Treabă bună, crede, va înlocui eventualele scuze, eventualele nerealizări. Dar la ferma nr. 3 ne interesează și un alt aspect : anul trecut, cînd șefă de fermă a fost inginera Ivanița Mînăiescu, pierderile planificate au fost sporite cu 270 000 lei. Cauze ? Răsaduri de slabă calitate, lucrări de întreținere efectuate cu întîrziere, terenuri denivelate, bălți de ape, iar în final, în loc de legume, buruiană. Cîte din aceste cauze au fost înlăturate ? Doar cîteva. Se mai constată o slabă gospodărire a utilajelor din dotare, în jurul fermei stau mormane de fiare vechi, e dezordine. Cu toate aceste aspecte, în conștiința fostei șefe de ferme stătuie convingerea că „am făcut totul". Exagerați, tovarășă ingineră. La ferma pe care ați condus-o, nici anul trecut și nici anul acesta nu s-a făcut nici pe departe totul. A rămas mult loc pentru mai bine, adică pentru efectuarea lucrărilor la timp și de calitate, pentru sporirea producțiilor de legume, pentru diminuarea, dacă nu eliminarea, pierderilor planificate. Și ca orice gospodar, veți găsi încă destule treburi de pus la punct.

După ce facem un popas la ferma nr. 1, șef fermă tehnicianul Vasile Roșu, unde directorul întreprinderii dă aceleași indicații, pentru că se constată cam aceleași aspecte, ne încheiem raidul la ferma nr. 2 „Glina". Anul trecut, ferma a fost condusă de inginera Paraschiva Beligan și rezultatele au fost bune : colectivul acestei ferme a realizat planul și a livrat 150 tone legume în plus, la fondul pieței. Au obținut și venituri peste plan, aproape 140 000 lei, deși au întîmpinat și ei cam aceleași greutăți. Ca dovadă că acolo unde se muncește cu tragere de inimă, cu interes și cu pricepere, rezultatele nu întîrzie să apară. Cu toate acestea, inginera Paraschiva Beligan nu are nici pe departe impresia că a făcut totul.

Anul acesta, ferma „Glina" este condusă de inginerul Ilie Tabacu, un inginer tînăr, cu suficientă putere de muncă, dar care anul trecut, lucrînd la ferma „Bălăceanca", a depășit pierderile planificate cu 251 000 lei. Înseamnă că nu s-a muncit bine, cu toate cauzele obiective și neobiective pe care le invoca în apărarea sa în adunare : „Da, n-am realizat producția la mazăre, la fasole și nici la tomate. Din cauza umidității, 25 hectare cu legume au fost atacate de boli. Alte legume s-au uscat, pe altele le-au năpădit buruienile. Sigur, vina e și a noastră. Trebuia să ne organizăm mai bine, să depunem mai mult interes, să fim și noi cît de cît coordonați. În 14 zile am însămînțat, anul trecut, peste 100 hectare cu mazăre, am dat peste cap lucrările de pregătire a terenului, n-am reușit să recoltăm toată suprafața însămînțată cu mazăre, pentru că n-am avut nici oameni și nici mașini".

— Ce măsuri ați luat ca lucrurile acestea să nu se mai repete ?

— Ne-am pregătit terenul, ne vom produce singuri răsadurile, ne-am asigurat de pe acum forța de muncă necesară, pregătim de pe acum spații de cazare a oamenilor, de masă. Trebuie, este și dorința noastră, să reducem pierderile planificate.

Faptul acesta, reducerea pierderilor prin sporirea producțiilor de legume, l-au dovedit aceia care nu au avut niciodată impresia, pretenția că au făcut totul, care totdeauna au găsit loc pentru mai bine în activitatea lor, care s-au gîndit cu responsabilitate la faptul că trebuie să producă o parte importantă din producția de legume necesare populației din patru sectoare ale Capitalei ! Se cunoaște de toată lumea că însămînțarea la vreme asigură producții mari. Dar iată, unele lipsuri criticate în adunare se mai repetă, o dovedește și acest raid.

N. GRIGORE ■

Miros de pîine caldă,

cu gîndul la pîinea țării

Semănăturile de primăvară în Cîmpia Română

Am ajuns tîrziu în comuna Independența. Am aflat de la primul trecător că sediul C.A.P.-ului este în centrul comunei și că „trebuie să fie cineva pe acolo". Într-adevăr, geamurile clădirii erau luminate. Se desfășura o ședință de planificare operativă a muncii. Ne-am așezat lîngă ușa întredeschisă, să nu deranjăm, și ne-am notat în carnet frînturi din discuția ce ajungea pînă la noi :

„...Panait ! Cîte căruțe ai avut astăzi ? Vrei mai multe ? Vei avea mîine. Trebuie împrăștiate îngrășămintele în toată zona planificată. Șefii de fermă să fie de dimineață pînă seara între oameni. Cărăm îngrășămînt natural de la ferma de vaci. Gunoiul este încălzit și-l băgăm direct în patul legumicol. Ați notat, tovarășa inginer Ecaterina Chiriță ? Mîine discuim cele 10 hectare cu ceapă. Discul să fie echipat și cu lamă. Tot mîine vom trimite semănătorile pe malul Siretului, pentru lucernă, iar în baltă, un agregat pentru sfecla-de-zahăr și furaje. Nea Radule ! ai terminat de modelat cele 3 hectare pentru conopidă, morcov și pătrunjel ? Mîine, la 10 să fie gata ! Dacă este nevoie de oameni, pentru acoperit solariile cu celofan, îi detașăm pentru cîteva zile pe cei de la pădure. 4 agregate să fie la prima oră la îndeschisă, să nu deranjăm, și ne-am notat în carnet frînturi din discuția ce ajungea pînă la noi : „...Panait ! Cîte căruțe ai avut astăzi ? Vrei mai multe ? Vei avea mîine. Trebuie împrăștiate îngrășămintele în toată zona planificată. Șefii de fermă să fie de dimineață pînă seara între oameni. Cărăm îngrășămînt natural de la ferma de vaci. Gunoiul este încălzit și-l băgăm direct în patul legumicol. Ați notat, tovarășa inginer Ecaterina Chiriță ? Mîine discuim cele 10 hectare cu ceapă. Discul să fie echipat și cu lamă. Tot mîine vom trimite semănătorile pe malul Siretului, pentru lucernă, iar în baltă, un agregat pentru sfecla-de-zahăr și furaje. Nea Radule ! ai terminat de modelat cele 3 hectare pentru conopidă, morcov și pătrunjel ? Mîine, la 10 să fie gata ! Dacă este nevoie de oameni, pentru acoperit solariile cu celofan, îi detașăm pentru cîteva zile pe cei de la pădure. 4 agregate să fie la prima oră la în și cartofi. 10 utilaje să transporte în ferma 2 gunoi pentru pregătirea terenului la mazărea păstăi. După ce însămîntați, îngustați drumurile. Să nu irosim teren. Ne vedem mîine la prima oră..."

A doua zi, la ora 6 dimineața, sîntem în cîmp. Vrem să vedem cum se aplică în practică dispozițiile date decuseară, de către Toader Butnaru, inginerul șef al C.A.P.-ului, și Paraschiv Badea, vicepreședinte al Consiliului popular al comunei Independența (Galați). Se fac probe pentru însămînțat, atît la mazăre cît și la lucernă. Într-o oră, toate dispozitivele sînt reglate. S-a hotărît ca, la mazăre, să se meargă pe becul numărul 8, iar la lucernă, pe becul numărul 3. Inginerul și-a scos un creion și își notează ca într-un jurnal de bord : „Astăzi, 13 martie, ora 7, am început însămînțatul mazărei și al lucernei".

Împreună cu vicepreședintele Badea Paraschiv constatăm starea terenului din această zonă de lîngă dig : e timpul să se treacă la semănatul culturilor din prima urgență. La ora opt sîntem în cealaltă extremă a cîmpului, la solarii : aici se amenajează platformele pentru răsadnițe, se pregătește terenul pentru conopida timpurie și a tomatelor.

La ferma zootehnică, șef fermă **Gheorghe Caloianu**, întreaga cantitate de îngrășămînt cald a fost transportat în cîmp. La sectorul viticol, șeful secției, **Nicolae Roșu**, ne spune că la cele peste 460 hectare de vie pe rod, 60 la sută din lucrări s-au terminat : s-a tăiat via, s-a îngrășat terenul și s-au stropit butucii. Aici s-a creat o asociație de lucru pentru toate cele patru ferme și s-a extins acordul global.

La plecare, toată comuna mirosea a pîine proaspătă. La brutărie, pînă la prînz, erau coapte 1 000 kilograme de pîine ! Dar toată lumea din comuna Independența este cu gîndul la pîinea care vine.

P. SORIN ■

Dosare redeschise: apele minerale

După 2 ani de promisiuni și angajamente vioaie, apele minerale curg tot pe apa sîmbetei!

(Urmare din pag. 1)

— La consilii, apelor minerale nu li s-a acordat prea multă atenție, de aceea, cînd au trecut la noi, ne-am trezit cu o grămadă de greutăți. Cîteva izvoare nu funcționau decît pe hîrtie, cel de la Stînceni, de pildă, din județul Mureș. L-am luat de bun, dar ne-a mai trebuit un an pînă să-l dăm în folosință.

— De ce ?

— Investiția era neterminată, ambalajele stăteau pe un drum forestier, decantoarele se găseau în dezordine, utilajul nu era omologat și așa mai departe. Nici la Biborțeni nu era o situație mai bună. Capacitățile de producție se tot dezvoltaseră, fără să țină cont de posibilitățile reduse de transport.

— Vreți să fiți mai explicit ?

— De la Biborțeni se scot, zilnic, cam 40 de vagoane de apă. Numai că, stațiunea neavînd stație C.F.R., apa trebuie transportată cu camioanele pînă la gara cea mai apropiată, la Augustin unde, gară mică, posibilitățile de garare și manevră sînt minime. În plus, pe drumul de la izvor la stație mai e și o barieră care, plasată pe linia București — Ciceu, stă mai toată vremea coborîtă, generînd serioase întîrzieri.

— Probabil că aveți dreptate în tot ceea ce spuneți, dar dorim să vă întrebăm altceva. Să fie oare bariera de la Augustin de vină că magazinele duc lipsă de apă minerală ? ! Ce ziceți ?

— Dincolo de ironie, nu-mi spuneți nimic nou. Cunosc, în comerț nu prea se găsește apă minerală.

— Asta știm și noi, tovarășe Caracaleanu. Ce nu știm și, ca să fim sinceri, nici nu înțelegem, e de ce nu se găsește.

— Din cauza iernii.

— Mai concret se poate ?

— Principalul nostru mijloc de transport rămîne calea ferată. Din cei 470 de milioane de litri de apă minerală, cît prevede planul pe 1979, mai mult de trei sferturi ajung la consumatori cu trenul. Iarna, simplu de calculat, lucrurile se încurcă, apa riscînd să înghețe din cauza frigului. Cu alte cuvinte, spre a nu mai lungi vorba, în această perioadă a anului capacitatea de transport e sub nivelul cerințelor.

— Vom mai reveni, cu voia dumneavoastră, asupra acestui aspect. Pînă una alta, am vrea să aflăm cîtă apă minerală s-a îmbuteliat în 1978 ?

— 337 de milioane de litri la noi și 30 la coordonați. Nu vă supărați, de unde pînă unde această întrebare ?

— Nu ne supărăm, dar ținem să vă reamintim că în urmă cu un an și jumătate, mai exact la 6 septembrie 1977, luînd parte la o consfătuire cu consumatorii, ocazionată de Tîrgul de mostre de la București, dumneavoastră ați anunțat, în numele centralei, firește, că planul de apă minerală va crește, în fiecare an, cu 153 de milioane de litri. Or, scăzînd 367 din 470 n-ajungem, oricît ne-am strădui, la 153 ! Ce părere aveți ?

— Am zis eu așa ceva ? !

— Ați zis. Există scris.

— Dac-am zis, n-am respectat întocmai. Nu eu, firește, ci centrala. Au fost, vă repet, greutăți obiective.

— Au fost și mai sînt, asta e clar. Altceva, tovarășe director. La reuniunea aceea a luat cuvîntul, între alții, dacă vă mai aduceți aminte, un director general adjunct din Ministerul Comerțului Interior care a zis, citățm, „nu se valorifică nici jumătate din potențialul de ape minerale existent în țară". Întrebarea e ce s-a făcut în această direcție din 1977 pînă acum ?

— Vă referiți la tovarășul Blăjan ?

— Întocmai, la Nicolae Blăjan. Ar mai fi dinsul în măsură să repete, în martie 1979, afirmațiile din septembrie 1977 ?

— Cred că a fost o părere personală, nu foarte întemeiată. Dovada cea mai bună că e așa și nu altfel e dată de faptul că noi, luînd în exploatare tot ce s-a definitivat ca surse potențiale, n-am putut mări producția decît cu o medie anuală de 70 de milioane de litri. Or, 70 nu e jumătatea lui 367, cred că sînteți de acord ! Legat de asta, aș vrea să subliniez că vor fi inaugurate, în anii următori, alte cîteva izvoare, depistate, intrate în proiectare, cuprinse în planul de investiții. Ele sînt situate la Toșorog, în județul Neamț, în Oaș, la Negrești, la Tîrgu Secuiesc, la Bilbor, lîngă Borsec, la Vatra Dornei și așa mai departe.

— Revenind la o chestiune de mai devreme, cît s-a livrat pînă acum din producția planificată pentru 1979 ?

— Un moment. (Se ridică și formează un număr de telefon ; înțelegem că persoana de la celălalt capăt al firului nu posedă informația necesară ; repetă operația și află.) Da, 40 de milioane.

— E mult, e puțin ?

— Am fi putut mai mult, dar ne-a împiedicat frigul. Am transportat cu izotermele, dar numărul lor continuă să fie mic, ca să nu mai spun că nici ele, atîtea cîte sînt, n-au stat mereu la dispoziția noastră, fiind des folosite pentru aducerea de la Constanța a citricelor, a bananelor, a sucurilor. E aproape sigur că, iarna viitoare, nu vom mai avea asemenea dificultăți, căci sînt în curs de execuție, la Centrala industrială de reparații auto, 500 de transconteinere izoterme, ce vor fi repartizate întreprinderilor de ape minerale. (E adevărat ; din convorbirea purtată, a doua zi, cu directorul tehnic al unității amintite, inginerul Gavril Corăbian, am aflat că primele 10 transconteinere făcute din placaj cu folie de aluminiu, confecționate la Uzina de reparații și construcții de utilaje pentru mecanizarea transporturilor, sînt în probe ; pe măsura terminării, vor fi livrate și celelalte, pînă la onorarea integrală a comenzii.) În plus, vom acorda o atenție sporită transportului prin box-paleți de tip comercial și vom insista pe linia dotării cu navete din polietilenă, de care ducem mare lipsă. Ce avem nu asigură nici o treime din necesar.

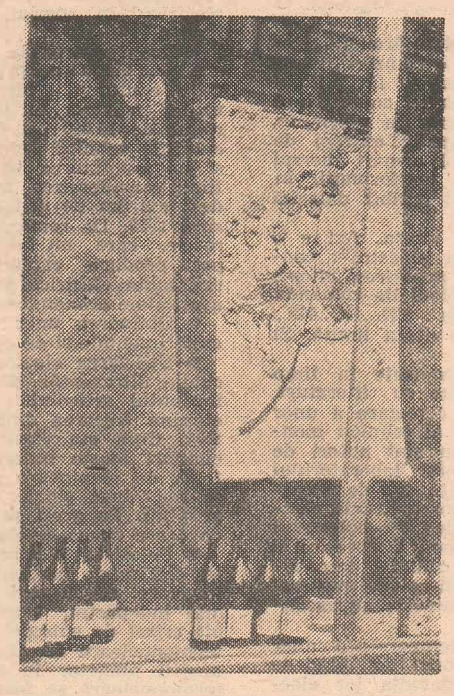

— Ne așteptam să vorbiți ceva și despre cisternele pentru apă minerală. Dacă vă reamintiți, e o idee mai veche a dumneavoastră.

— Am declarat ceva în acest sens în presă și am avut destule necazuri.

— Ce spuneți ? ! Ce fel de necazuri ?

— Am primit scrisori de la diverse persoane, prin care eram acuzați că avem de gînd să plimbăm apa minerală, s-o trezim ! Numai că sistemul se folosește peste tot în lume și noi îl vom introduce cît de curînd, la București urmînd să la ființă, anul acesta, pînă la vară, o stație de îmbuteliere.

— Dar cisternele există ?

— Prima a și sosit.

— De unde ?

— Mă interesez imediat. (Din nou povestea cu telefonul ; e solicitată tovarășa Cacighian, care nu cunoaște problema ; tovarășul Cernescu lipsește ; după cîteva minute, intră în posesia informației.) Așa e, de la „Automecanica" Mediaș. (Inexact; de la serviciul de proiectare al întreprinderii menționate, inginerul Ioan Vlădițiu ne-a adus la cunoștință că, fiind vorba despre un recipient sub presiune, „Automecanica" nu e autorizată să-l fabrice. E drept, cineva din partea centralei s-a interesat de problemă, dar nu s-a început nimic : discuțiile se învîrtesc în jurul fazei de proiectare ; comentariile sînt de prisos.)

— Tovarășe director, reprezentanții Centralei berii, spirtului și amidonului au promis în repetate rînduri, chiar și dumneavoastră ați făcut acest lucru, că gama de sortimente de apă minerală se va diversifica. S-a diversificat ea cu adevărat ?

— S-a mai diversificat.

— Cît ?

— N-aș putea preciza. (Nici un semn că va apela la telefon.)

— Să fim mai limpezi. Cîte feluri de bere și cîte feluri de apă minerală se găsesc în comerț ?

— Asta se poate afla. (Ritualul obișnuit ; primește însărcinare să furnizeze date tovarășul Huzău ; după 5 minute apare.) Noi facem 65 de sortimente de bere blondă, 20 de brună, 9 speciale de Azuga și 7 de tip caramel. Apa minerală se vinde în 23 de sortimente, la care ar trebui adăugate alte 6, Hebe, Slănic, celelalte, produse în afara centralei.

— Raportul dintre 101 și 29 vi se pare echitabil ?

— Poate că nu e, dar berea se cere mai mult.

— Dar bere e, și apă minerală nu !

— E adevărat, dar va fi.

— Cumva merge prea multă la export și nu mai rămîne pentru piața internă ?

— Nu. Exportăm încă timid, în 1978, cam jumătate de milion de litri. Știți cum e, volum mare, valoare mică, un tren de apă minerală abia dacă valorează cît un vagon de whisky.

— Tovarășe director, o ultimă chestiune. În zilele de 1, 2 și 3 noiembrie, s-a desfășurat, la Călimănești, un simpozion național pentru protecția și exploatarea rațională a zăcămintelor de ape minerale. Au luat parte toate forurile cu răspunderi în domeniu, mai puțin Centrala berii, spirtului și amidonului care controlează peste 75 la sută din apele minerale ! Din ce cauze a absentat ?

— Probabil că n-am fost invitați. Dumneata ce știi, tovarășe Huzău ? (Tovarășul Huzău știe ; nu s-a dat curs invitației, la indicația expresă a directorului general Petre Berzescu, întrucît centrala n-a figurat pe lista organizatorilor ! ! De subliniat că invitația a fost făcută cu 10 zile înaintea deschiderii simpozionului.) Poziția noastră a fost pe deplin justificată. Nu puteam onora o invitație sosită în ultima clipă. S-a uitat că noi coordonăm trei sferturi din activitate și am fost chemați ca niște rude sărace, să stăm în coada mesei !

— Trebuie să recunoaștem că e și ăsta un punct de vedere ! Altceva, știți cumva ce s-a discutat la Călimănești ?

— Nu cunosc.

— Credem că am ajuns la sfîrșitul dialogului nostru. Tovarășe director Gheorghe Caracaleanu, povestea apei minerale care se irosește fără a ajunge la consumatori e lungă și complicată, ea însoțindu-se de explicații și, după cum s-a văzut, de circumstanțe atenuante. Înainte de a pune punct acestui interviu, ne-ar interesa să aflăm la ce capitole credeți dumneavoastră că rămîne Centrala berii, spirtului și amidonului descoperită față de cetățeni ? Firește, dacă apreciați că e cazul.

— De bine, de rău, în restul timpului ne mai descurcăm, dar iarna e un dezastru ! Trebuie să ne organizăm mai bine, numai că transportul ne dă multe bătăi de cap.

— Atît ?

— Parcă nu știți cum e ? ! Cel mai greu e cu autocritica ! Și-apoi doar n-ați venit aici să căutați noduri în papură.

— Nici vorbă ! Am venit să facem un interviu și, iată, l-am terminat. Vă mulțumim.

Da și nu

Noi avem acoperire !

— Eu — declară inginerul Dumitru Rus — sînt șeful unei secții care nu există. Mai bine zis o fabrică de melamină, prima din țară, care ar fi trebuit ca în februarie să intre în probe tehnologice. Construcția este gata, lipsesc însă utilajele tehnologice, termenele de livrare de anul trecut n-au fost respectate de majoritatea furnizorilor și nu mă refer la fleacuri, piese mărunte vreau să zic, acestea au mai sosit, ci la elementele de bază ale instalației.

— Aș putea înțelege — printre altele — că dumneavoastră vă puteți plictisi în așteptarea utilajelor.

— De plictiseală vorbiți ? Cred că glumiți : am bătut atît de mult drumurile la furnizori și nu numai eu, adesea am fost și cu tovarășul director al combinatului, încît portarii ne confundă cu de-ai casei. Mai totdeauna am primit promisiuni și mai totdeauna ni s-a replicat : ne lipsesc, nu au sosit materialele din import. Evident, întîrzierea materialelor din import poate fi o cauză a nelivrării utilajelor dar efectul ei poate fi diminuat printr-o bună planificare inițială și eforturi proprii ulterioare. În ce ne privește sîntem într-o situație penibilă. Anul trecut am avut minusuri la unele capitole din planul de producție tocmai datorită întîrzierii punerii în funcțiune a unor instalații. Anul acesta prevăd o situație similară.

— Cam pesimist.

— Mai degrabă realist, o realitate însă neplăcută. Noi avem, la melamină mă refer, plan de producție începînd cu semestrul doi și de-abia dacă vom putea începe atunci probele tehnologice. Necazurile noastre vor afecta și cîțiva parteneri : gîndiți-vă la beneficiarii din țară care din semestrul doi așteaptă de la noi melamina contractată.

— Un lanț de urmări... Și totuși, în această situație dumneavoastră ce puteți face ?

— Să-i pistonăm în continuare pe furnizori, mă refer în primul rînd la cei din Buzău și Făgăraș iar în momentul cînd vom avea montate utilajele să scurtăm perioada probelor tehnologice. Așa ceva s-a mai făcut la noi.

(Într-adevăr : în anul trecut instalația amoniac IV a fost pusă în funcțiune cu mare întîrziere. Colectivul secției compus din muncitori români și maghiari — este vorba de Combinatul de îngrășăminte chimice de la Tîrgu Mureș — harnicul colectiv condus de ingineri destoinici, a reușit să reducă perioada probelor tehnologice de la trei luni la una singură. Cele două luni au însemnat recuperarea unei bune părți din întîrzierea suferită.)

Dorind să aflăm în mod direct cauzele întîrzierilor de care am vorbit, iată-ne refăcînd în sens invers drumul pe care trebuie să-l parcurgă utilajele. Am ales Buzăul și anume I.U.T. Trebuie să mărturisesc de la început că, dată fiind delicatețea cauzei, nu așteptam să mi se ofere imediat toate datele unei sincere analize a lipsurilor. Dar de aici pînă la faptul că directorul coordonator, inginerul Toma Eugen, părea că nici nu știe despre ce anume utilaje este vorba, el dorind să afle, neapărat, dacă ne interesează sau nu un articol critic, e un drum lung.

Într-o demonstrație, aș putea spune strălucită, directorul comercial, inginerul Ștefan Constantinescu, împreună cu colaboratorii săi au mutat problema, simplu de tot, în afara întreprinderii.

— Este vorba — spune tovarășul inginer — de rezervorul expansiune și rezervorul tampon care totalizează peste 45 de tone în greutate proprie. Termenele de predare erau într-adevăr trimestrul trei 1978. Noi am primit repartiția de la centrală la începutul lunii noiembrie 1977. Așa încît comenzile pentru materii prime s-au lansat tîrziu și tabla specială din import a sosit exact peste un an de zile. Prevăzînd aceasta am solicitat centralei să ne fixeze un nou termen de predare al utilajelor, fiindcă aveam acest drept. Ne-au refuzat.

— Pe ce temei ?

— Știu eu ? Poate s-au gîndit că fixînd un nou termen noi îl vom depăși chiar și pe acesta. Știți cum se procedează uneori : eu îți cer să-mi aduci neapărat datoria pe întîi fiindcă știu că tu abia pe douăzeci te poți achita de ea.

Datele prezentate sînt exacte dar ultima idee expusă de tovarășul inginer sugerează, din păcate, și faptul că întreprinderea ar avea renume de vechi datornic. N-am continuat discuția pe această temă socotind că ar fi mai interesant de aflat ce s-a întîmplat în secții după sosirea materialelor din import. La cazangerie am făcut cunoștință cu șeful acesteia, inginerul Sandu Octavian, care începînd să dea unele explicații a fost chemat foarte urgent la telefon de către directorul comercial. Sigur, nu insinuăm nimic, ci prezentăm faptele în sine.

Ei bine, utilajele cu pricina erau acolo și în secția vecină în chip de fragmente, niște capace și niște virole nesudate, peste care se așternuse din belșug praful.

— De ce nu se lucrează la ele ?

— Am întîrziat din lipsa materiei prime, tabla specială din import.

— Asta a fost, dar nu mai e o problemă. După cum se poate constata, din cele două utilaje doar cel de gabarit și greutate mică este mai avansat iar componentele celuilalt par lăsate în părăsire.

— Trebuie sudate și nu avem încă omologat procedeul de sudură. Se omologhează aici la noi și probabil că cel de la secția respectivă au încă probleme nerezolvate.

Șefui secției de sudură, inginerul Teodor Cărbunaru, e de altă părere. Tabla are două straturi : unul principal, de circa 45 de milimetri, și altul de 4 milimetri. Sudurile se fac separat. Pentru stratul gros procedeul este omologat de circa o lună de zile.

— Înțeleg astfel că tovarășii de la montaj puteau începe munca încă de acum o lună de zile. Ce părere aveți, tovarășe inginer Octavian?

— Am zis că e mai bine să am toate actele gata și apoi să mă apuc de lucru. Dacă mă apucam de sudat și apoi după ce terminam trebuia să aștept pînă se omologhează și partea a doua ?

Chiar așa, ne întrebăm și noi, ce nenorocire s-ar fi întîmplat ? E sigur însă că ar fi fost recuperată măcar o lună de zile din timpul întîrziat. Și poate și a doua sau chiar a treia lună dacă secția de sudură ar fi început testările cu multă silință, pe eșantioanele, chiar din ziua cînd a sosit din import materia primă — aceasta în cazul cînd nici o bucățică din prețioasa tablă n-ar fi existat în întreprindere sau undeva prin apropiere. Dar fiindcă avem acoperire — actele demonstrează întîrzierea importului ! — ce să ne mai batem capul cu inițiative ? !

VICTOR CONSTANTINESCU ■

Frigul înaintat, un sector cald al cercetării științifice

...Doctorul indică să se facă pacientei o magnetogramă. O lămurește cu următoarele cuvinte :

— Fiți fără nici o grijă. Adevărat, sînteți însărcinată, dar metoda de investigare la care mă refer este complet lipsită de risc atît pentru dumneavoastră cît și pentru făt. Corpul nu va fi expus unor radiații dăunătoare pentru copilul încă nenăscut, așa cum se întîmplă cu radiografiile obișnuite. Prin noua tehnică măsurăm cîmpul magnetic extrem de slab al mamei și al fătului, putînd astfel urmări mersul sarcinii și detecta din vreme eventualele malformații, în scopul de a le corija. Aceasta a devenit posibil datorită criogeniei.

...Trenul experimental mărește continuu viteza. Azi e o zi mare pentru șeful proiectului „Săgeata albastră": conform planului prestabilit, el va comanda depășirea vitezei de 450 km/oră. Iată, acul indicator de pe tabloul de comandă al locomotivei se mișcă încet spre dreapta : 430...438...445... Apoi se aprinde becul roșu și este atinsă viteza limită. Și aceasta a devenit posibil datorită criogeniei.

...Scenele precedente, deși întrucîtva devansate în timp prin jocul imaginației, nu au nimic comun cu literatura științifico-fantastică, ci vizează o linie de cercetare a unor specialiști români într-un domeniu de vîrf al tehnicii mondiale: criogenia. Interlocutorii noștri nu sînt autori de romane, ci inginerul Gheorghe Nistor, șeful laboratorului de utilaje și tehnologii speciale de la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, și doctorul în fizică Vasile Tripăduș, din colectivul de criogenie al aceluiași institut bucureștean. Despre ce e vorba, în fond? Despre un fenomen al fizicii cuantice descoperit încă în 1911, dar care abia în prezent își relevă multitudinea aplicațiilor posibile. Fenomenul se numește supraconductibilitate.

S-a observat că micșorînd treptat temperatura unor metale pure sau a unor aliaje, la un moment dat, cînd se atinge așa-numita temperatură critică, rezistența lor electrică scade la zero. Asemenea proprietăți au niobiul, titanul, aliajele niobiu-titan, niobiu 3 — staniu, niobiu 3 — germaniu. La ultimul, bunăoară, temperatura critică este de 21,6 grade Kelvin, cu alte cuvinte 21,6 grade deasupra lui zero absolut. Actualmente se investighează aliaje cu temperatura critică încă și mai ridicată. Motivul acestor căutări este lesne de înțeles. În adevăr, coborîrea și menținerea temperaturii la un nivel foarte scăzut necesită cheltuială de energie și instalații pretențioase, costisitoare. Deci, cu cît se va putea realiza supraconductibilitatea la o temperatură mai ridicată, mai apropiată de cea a mediului ambiant, cu atît manipularea instalațiilor va deveni mai lesnicioasă, iar sfera utilizărilor practice se va lărgi.

Odată trecut pragul temperaturii critice, intrăm în lumea nouă a supraconductibilității, un soi de paradis al inginerilor și tehnicienilor, care se văd eliberați, ca să spunem așa, de povara rezistenței electrice, deschizîndu-li-se astfel un vast cîmp de acțiune și de aplicații. Iată cîteva din acestea din urmă, descrise de Gheorghe Nistor și Vasile Tripăduș :

● Stocarea energiei electrice pe un interval de timp practic ilimitat. Întrucît în starea de supraconductibilitate rezistența electrică dispare, curentul circulă printr-o bobină supraconductoare fără a disipa energie, deci fără pierderi, luni sau ani de zile, pînă în momentul cînd avem nevoie de el.

● Scăderea pînă la o treime a greutății și gabaritului mașinilor electrice, la aceeași putere a generatorului. Se știe că în turbogeneratoarele obișnuite este nevoie de mieuri de fier, care concentrează liniile de cîmp magnetic. Grație supraconductibilității se obțin cîmpuri magnetice extrem de puternice, cu un consum minim de energie. Or, cînd inducția magnetică depășește o anumită limită, fierul devine inutil, de unde impresionanta reducere a greutății și gabaritului, cu tot ce aceasta implică pe plan economic.

● Micșorarea consumului de combustibil al motoarelor electrice, în special al acelora folosite pentru tracțiunea navală.

● Transmiterea la mari distanțe, practic fără pierderi, a energiei electrice prin cabluri criogenice. În cazul curentului continuu, pierderile prin degajare de căldură sînt egale cu zero, în timp ce la curentul alternativ ele se reduc de 10 000 ori față de cablul obișnuit. Adevărat, dificultățile tehnice legate de construirea cablurilor criogenice și de menținerea temperaturii scăzute pe întregul parcurs fiind considerabile, transportul electricității pe această cale, deși extrem de atrăgător în principiu, se întrevede abia spre 1990. De remarcat însă că tot prin anumite tehnici de răcire, care nu implică apariția supraconductibilității, se pot produce cabluri așa-numite criorezistive, în care rezistența electrică scade de 5 000 de ori ! Și în acest caz, avantajele economice sînt evidente.

● Obținerea unor cîmpuri magnetice intense, în scopuri experimentale și de cercetare.

● Utilizarea electromagneților de sustentație pentru vehiculele ultrarapide și grele, despre care a fost vorba și la începutul articolului. În aceste situații, este necesar să se elimine frecarea dintre șine și vagoane, respectiv locomotivă. Cum am văzut, electromagneții criogenici creează cîmpuri foarte puternice. Montați sub vagoane, ei creează forța de respingere magnetică necesară pentru ca vagonul să nu atingă șinele, ci să alunece deasupra lor, ca și cum ar pluti. Pe acest principiu se experimentează trenuri care depășesc vitcza de 400 km/oră.

● Folosirea electromagneților criogenici în tehnica acceleratorilor de particule și în proiectele de reactoare termonucleare, de la care fizicienii așteaptă, într-un viitor ceva mai îndepărtat, rezolvări fundamentale și poate definitive ale crizei de energie. Se știe că de miliarde de ani reacțiile termonucleare furnizează energia soarelui, deci a sistemului nostru planetar în întregul lui. Dacă deocamdată energia termonucleară se folosește, pe pămînt, doar în scopuri distructive, în bomba cu hidrogen, visul de aur al fizicienilor este de a domestici această nesecată energie și de a o folosi în scopuri pașnice. Criogenia va contribui la atingerea acestui țel măreț.

● Aplicații posibile în medicină, prin măsurarea cîmpului magnetic foarte slab al corpului uman. Nu peste mulți ani, mulțumită criogeniei, magnetograme ale inimii sau ficatului vor intra în practica medicală poate pe un plan egal cu banalele radiografii de azi.

— Tovarășe inginer Nistor, tovarășe doctor Tripăduș, toate acestea sînt bune și frumoase, dar oare nu ne îndepărtăm prea mult de prezent, de problemele lui economice și tehnice arzătoare ?

— Nicidecum. Desigur, nu toate aplicațiile mai sus-menționate sînt sau vor fi de interes pentru noi, în viitorul previzibil. Însă nu încape îndoială că se vor contura folosințe practice ale fenomenului de supraconductibilitate, cu mare interes pentru economia națională. Sub egida Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie s-a elaborat un Program de cercetări și experimentare de cabluri, mașini electrice, magneți cu sîrmă supraconductoare. „Programul este coordonat de institutul nostru, dar la înfăptuirea lui au fost atrase forțe din întreaga țară, specialiști de la Institutul de fizică și tehnologia materialelor de pe platforma Măgurele, Institutul de metale neferoase și rare, Institutul politehnic București, Universitatea Craiova, Universitatea Timișoara, Universitatea Cluj-Napoca, Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigotehnică Cluj-Napoca și un colectiv de la Institutul de învățămînt superior Oradea.

— Ce s-a înfăptuit concret, pînă azi ?

— Iată :

● O bază de încercări pentru determinarea parametrilor critici, la Institutul de fizică și tehnologia materialelor.

● Institutul de metale neferoase și rare a realizat, în fază pilot, sîrmă supraconductoare de aliaj niobiu-titan.

● Institutul de cercetări și proiectări pentru industria alimentară și frigotehnică a creat lichefactorul de azot lichid și are în plan lichefactorul de heliu.

● Institutul nostru a proiectat și realizează un model de laborator de cablu criorezistiv.

● S-au construit instalații de testare la temperaturi joase la Universitatea din Timișoara, iar la Universitatea din Craiova sînt în curs de realizare un motor și un transformator (modele).

— Înțelegem deci că se desfășoară și la noi cercetări susținute în acest domeniu de vîrf al tehnicii, care se impune pe plan mondial prin economiile de material, combustibil și energie — obiective prioritare și pentru țara noastră. Vă satisface ritmul în care progresăm ?

— Din păcate, nu. Este încurajator faptul că s-a creat un cadru organizatoric pentru coordonarea și desfășurarea cercetărilor, dar baza materială strict trebuincioasă se dezvoltă destul de încet, ea ar trebui amplificată. Avem nevoie de sîrmă supraconductoare, de lichefactorul de heliu, de vase de stocare, dar institutele cu care colaborăm, ministerele tutelare privesc uneori criogenia drept un lux, și „comenzile" respective tind să rămînă pe planul al doilea, ca să nu spunem mai mult. Un alt aspect: sîntem surprinși cît de puțin se vorbește în cursurile universitare despre supraconductibilitate. La politehnică, sub aspect aplicativ, tehnic despre această problemă se pomenește destul de puțin, iar la facultățile de fizică, mai mult în treacăt și la modul teoretic, la disciplina Corp solid, deși este vorba de un capitol vast și de mare perspectivă al fizicii și tehnicii acestui sfîrșit de veac. Eventual, învățămîntul superior ar putea face apel și la cei cîțiva specialiști în criogenie din producție și din institutele de cercetări pentru a ține conferințe sau chiar mici cursuri de sensibilizare. Ar trebui reflectat, de asemenea, la crearea, într-un viitor nu prea îndepărtat, a unui institut sau nucleu de cercetare permanent pentru studiul temperaturilor joase. Sînt implicate aci produse și tehnologii secundare de considerabilă însemnătate practică nu numai pentru criogenie. Un exemplu : apele termale din țara noastră conțin heliu, care însă nu e valorificat, deși reprezintă echivalentul său în aur pe piața mondială. Noi credem că acum e momentul să avansăm și noi pe un front mai larg și cu pași rapizi în criogenie, cînd fenomenele sînt încă insuficient elucidate și se caută noi idei pe plan mondial. Oameni avem, idei avem, totul va depinde de crearea cadrului organizatoric cel mai adecvat și de cuvenita sa înzestrare materială. Repetăm, acum e momentul, cît timp acest sector de cercetare care privește frigul înaintat este încă... cald.

LIONEL NIȚESCU ■

Realitatea ilustrată

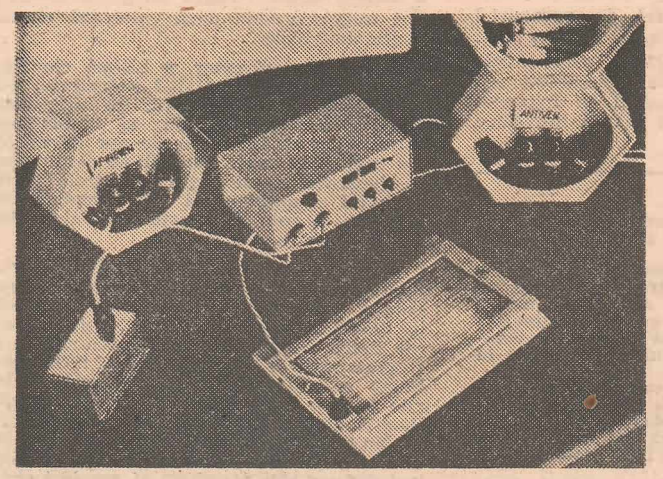

Aparat de recoltat veninul de albine, format dintr-un generator de impulsuri și grile cu casete colectoare, realizat la Institutul de cercetări pentru apicultură. În cadrul sectorului de apiterapie al institutului se vor produce trei preparate pe bază de venin de albine : APIREVEN unguent și loțiune și ANTIVEN, preparate utilizate în tratamente apiterapice.

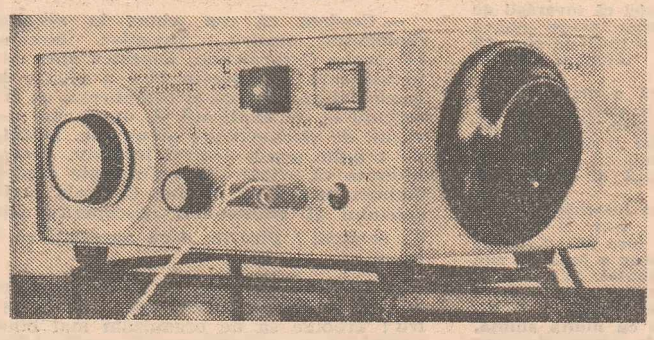

APITERMOSTAT K.W.-01 — aparat electronic pentru climatizarea stupilor realizat în Institutul de cercetări pentru apicultură în vederea menținerii echilibrului biologic optim în familiile de albine pe perioada sezonului rece. Se caracterizează prin performanțe deosebite în ceea ce privește siguranța în funcționare, autoprotecție în cazul unor avarii în circuitul tranductor și de alimentare. Principiul de funcționare poate fi extins pentru alte domenii, atît în cercetare cît și în producție.

Ce e nou în

● ELECTROTEHNICĂ

„Elmo", primul electromoped românesc (vehicul cu două roți, propulsat electric), creat de un grup de specialiști din Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică, I.C.P.E., și care urma să fie realizat de Întreprinderea „6 Martie" din Zărnești, va apărea sub o formă îmbunătățită în producția de serie a anului 1980, sub numele de „Elmo-2". Autonomia de deplasare : 80 km.

● MEDICINĂ

Medicii Sergiu Anatol Al-George și Doina Al-George au pus la punct un procedeu de obținere a unui medicament din făină de porumb pentru tratamentul unor stări alergice, apreciat de specialiștii Institutului de cercetări chimico-farmaceutice din București.

Menționăm că medicul Al-George, cu preocupări în multiple domenii, este și autorul lucrării „Limbă și gîndire în cultura indiană", apărută în Editura științifică și enciclopedică, seria „Biblioteca orientalis".

● METALURGIE

Inginerul Dumitru Chiuaru de la Institutul de proiectare de laminoare și secții de laminoare, IPROLAM-București, a imaginat și proiectat doi roboți industriali care manipulează cu usurință piese extrem de grele (pînă la 10 t), le deplasează și le întorc în funcție de necesitățile tehnologice.

„Mecanismul păsitor cu acționare unică pentru transport fără frecare", invenție brevetată, se aplică cu foarte bune rezultate la Combinatul siderurgic Galați și a adus, pînă în prezent, economii de peste șapte milioane de lei. Aceasta numai prin reducerea efortului valutar care ar fi fost necesar pentru achiziționarea din import a unei instalații siderurgice speciale.

Tot la combinatul gălățean se aplică și o altă invenție a inginerului Chiuaru (de asemenea brevetată) : „Mecanism de răsturnare cu pîrghii", în trei exemplare. Economiile realizate se ridică la 25 milioane de lei, prin reducerea unor importuri costisitoare și cu termene lungi de livrare, fără a mai socoti economiile rezultate din exploatarea curentă.

Aceste valoroase invenții românești au fost brevetate și în principalele țări industriale din lume.

● FIZICĂ

Pe lîngă numeroasele aprecieri elogioase prilejuite de centenarul Albert Einstein, autorul cunoscutelor teorii ale relativității, acestea din urmă sînt totuși din nou puse sub semnul întrebării de unii specialiști. Pe această linie, amintim că recent s-a publicat în „Flacăra" un extras dintr-un interviu al inginerului Radu Forgaci, intitulat : „Ce este totuși gravitația ?" Informăm cititorii că acel foarte sumar text se referă la o lucrare mult mai cuprinzătoare, intitulată : „Gravitație și antigravitație". Ea conține expunerea unei concepții fizice unitare nerelativiste ce permite, după părerea autorului, legarea tuturor capitolelor importante ale fizicii privind cîmpurile și fenomenele gravitaționale, magnetice, electrice, termice și mecanice.

● TEHNICA CINEMATOGRAFICĂ

În scopul asigurării unor elemente de decor și recuzită de foarte bună calitate și cu rezistență mărită, inginerul Gheorghe Radu a pus la dispoziția Studioului cinematografic București un nou procedeu pentru obținerea unor elemente de decor și recuzită care asigură o utilizare îndelungată a acestor elemente strict necesare punerii în scenă. Procedeul nefiind complicat, credem că merită extins și valorificat de toți cei interesați.

Cunoscut, şi totuşi o enigmă: usturoiul

Mai mulţi cititori, între care, recent, Marin Negoescu din comuna Cotmeana, judeţul Argeş, Valentin Onoicu din Bucureşti şi Gheorghe Damian din Fundulea, Ilfov, ne-au solicitat detalii despre acţiunea terapeutică a usturoiului. Iată răspunsul la scrisorile lor, întocmit după consultarea specialiştilor.

Vechi remediu popular, cunoscut încă din antichitate, usturoiul (Allium sativum L.) are o compoziţie chimică complexă, fiind format din 25 la sută hidraţi de carbon, 0,4 la sută vitamină C, precum şi din uleiuri volatile, în alcătuirea căruia intră sulfura de alil şi alicina, ultima fiind o substanţă cu recunoscute proprietăţi bactericide. Folosită de gospodine, această plantă legumicolă bogată în substanţe nutritive şi în vitamine face de mai multă vreme obiectul unor cercetări medicale asidue, acţiunea ei antimicrobiană fiind demonstrată, experimental, încă din prima jumătate a secolului. Astfel, Fusaganger a constatat, în 1931, eficacitatea usturoiului în putrefacţiile intestinale, un cercetător englez, Ross, citind mai multe cazuri de colită tratate şi vindecate prin intermediul usturoiului. În 1945, Janovich a introdus suc de usturoi în colonii de bacterii, ajungînd la concluzia că acestea încep să se imobilizeze după două minute, după alte 10 fixîndu-se complet. S-a demonstrat astfel că usturoiul poate fi folosit cu succes în diferite infecţii intestinale, inclusiv în tuberculoza intestinală, el avînd totodată şi o acţiune de stimulare a sucului gastric şi a secreţiei biliare, ajutînd la digestia alimentelor.

Datorită acţiunii sale antibiotice şi datorită faptului că uleiul volatil conţinut se elimină, în bună parte, pe cale respiratorie, usturoiul poate fi utilizat şi în infecţiile bronşice, ca şi în gripe, dealtfel. Americanul Klosa a constatat, tratînd un lot de bolnavi de gripă cu usturoi, o ameliorare rapidă a simptomatologiei. În plus, nici unul dintre bolnavii lotului n-a prezentat complicaţii postgripale. Pe bază acestor studii, el a emis ipoteza, confirmată ulterior şi de alţi cercetători, că uleiul volatil din usturoi s-ar uni cu anumiţi componenţi ai virusurilor, inactivîndu-i.

De asemenea sînt cunoscute şi folosite, încă din antichitate, efectele antihelmintice ale usturoiului care, administrat sub formă de suc sau de clisme cu decoct, a dat bune rezultate în combaterea viermilor intestinali, a oxiurilor.

În ceea ce priveşte intervenţia usturoiului în scăderea presiunii sanguine la hipertensivi, ea a fost probată ştiinţific în 1921 cînd, pentru prima oară, Loeper şi De Bray au făcut ample experimente pe animale şi oameni. Un alt cercetător, Ortner, a raportat, în 1929, 80 de cazuri de hipertensiune arterială tratate cu usturoi, atît Ortner cît şi, ceva mai tîrziu, Piotrowski demonstrînd că usturoiul are o valoroasă acţiune hipotensivă, manifestată prin efecte asupra circulaţiei periferice şi contractilităţii inimii. În sfîrşit, Madeus a constatat efectele antinicotinice ale usturoiului, mai ales în cazul intoxicaţiilor cronice.

Pe marginea efectelor terapeutice ale usturoiului au întreprins investigaţii şi specialiştii români. Recent, un simpozion ştiinţific a pus în evidenţă cîteva realizări în domeniu obţinute în cadrul Centrului de cercetări medicale pentru valorificarea plantelor din Tîrgu Mureş. Cercetătorii mureşeni au susţinut, pe baza unei cazuistici ferme, că extractul de usturoi are o puternică acţiune antibiotică şi antiseptică, vindecînd în scurt timp maladii ale căilor respiratorii.

Pentru combaterea afecţiunilor amintite mai sus, usturoiul poate fi administrat sub formă de bulbişori (căţei), de decoct, de sirop, de tinctură sau de clisme. După informaţiile noastre există la ora de faţă în lume 14 produse comerciale pe bază de usturoi, folosite îndeobşte în hipertensiunea arterială şi ca antibiotic. Pentru asigurarea succesului terapeutic se recomandă consumul a 1—3 bulbişori pe zi, dozele exagerate putînd produce neplăceri pacientului, ca urmare a iritaţiei gastrice.

EMIL NEGOIŢĂ ■

Flacăra revine

Totul a pornit de la o reţetă

Menirea ziaristului este să prezinte mereu în faţa cititorilor lucruri noi. Vine însă un moment cînd e bine să te uiţi înapoi şi să afli ce e nou cu cele vechi, care este stadiul actual al unor probleme ridicate în articole trecute şi care au rămas, cumva, în suspensie. Ne vom strădui să realizăm măcar parţial acest lucru în articolul de faţă.

După apariţia în revista noastră a reportajului „Pe Crişul Repede un oraş grăbit", în care, printre altele, se relata despre brevetarea de către un medic din Aleşd, Gheorghe Fényes, şi colaboratorii, a unui **procedeu de tratament al afecţiunilor renourinare,** atît noi cît şi doctorul Fényes am primit mai multe scrisori de la cititori din Bucureşti, Timişoara, Ploieşti, Dorohoi etc., prin care ni se solicitau informaţii despre perspectivele acestui nou tratament al unei boli atît de redutabile şi de răspîndite cum este piatra la rinichi. În paranteză fie spus, o stranie întîmplare a făcut ca unul din solicitanţi, el însuşi suferind, să se numească Pietricică, din Adînca, Dîmboviţa. Dar problema este prea serioasă şi prea dureroasă pentru a glumi pe seama ei.

Recent, ne-am adresat medicului bihorean, rugîndu-l să expună premisele de la care a plecat în crearea medicamentului, precum şi stadiul actual.

— Brevetul — a spus dinsul — reprezintă rodul colaborării dintre un internist (Gheorghe Fényes), farmacistul principal Gheorghe Mermeze, epidemiologul Iuliu Andrassy — toţi de la spitalul orăşenesc Aleşd — şi chimistul orădean Bela Arany. Punctul de pornire l-a format experienţa clinică. Astfel, am observat, pe de o parte, că infecţiile urinare sînt în mare parte stopate în mediu acid şi că, pe de altă parte, în acest mediu creşte solubilitatea fosfaţilor şi carbonaţilor, constituenţi ai unor calculi frecvent întîlniţi la bolnavii cu infecţii urinare sau care fac recidivă calculoasă după operaţie. Apărea un cerc vicios : piatra provoca infecţia şi, invers, aceasta din urmă predispunea la creşterea calculului. Trebuia deci rupt dăunătorul mecanism. În plus, se ivea necesitatea ca bolnavul renal operat să urmeze o cură preventivă. În adevăr, recidiva litiazei după operaţie este, din păcate, destul de frecventă, deoarece intervenţia chirurgicală acţionează doar asupra efectului (îndepărtînd piatra), dar nu şi asupra cauzei. În practica noastră am constatat că acidifierea controlată a urinei are o înrîurire favorabilă, atît pe plan curativ cît şi preventiv. Astfel s-a născut medicamentul nostru, care s-a dovedit eficient în combaterea infecţiilor dezvoltate în urina alcalină — situaţia cea mai des întîlnită în infecţiile urinare — cît şi în potenţarea efectului antibioticelor în mediu acid. Noi l-am administrat bolnavilor de la spitalul din Aleşd pe bază de reţetă magistrală. Tocmai acest fapt constituie una din trăsăturile distinctive ale medicamentului : el nu foloseşte decît substanţe de uz curent în farmacopeea română, noutatea constînd nu în ingredientele înseşi, ci în modul de asociere.

— Deci, tovarăşe doctor Fényes şi tovarăşe farmacist Mermeze, totul a pornit de la o reţetă, la fel cum pe vremea copilăriei noastre, cînd piaţa nu era saturată de preparate industriale, medicul curant prescria, de pildă, un sirop de tuse, alegînd ingredientele şi cantităţile în funcţie de particularităţile bolnavului. Un cunoscut aforism spune : „Nu există boli, există doar bolnavi".

— În adevăr, e mai uşor şi mai comod, uneori, să prescrii un preparat tipizat, de exemplu „Acalor", decît o compoziţie complexă, care să aibă şi o acţiune sedativă, antipiretică, chiar analgetică, în raport cu simptomul dominant în momentul respectiv. Din nefericire, acest tip de reţetă magistrală manifestă tendinţa spre dispariţie. Şi totuşi, nu există doi gripaţi la fel, dar ambilor li se administrează „Acalor", şi încă în aceleaşi doze ! Dar să revenim la problema noastră. Nefiind vorba de substanţe noi, neverificate pe bolnavi, am administrat ani de zile medicamentul la spitalul din Aleşd, pe baza reţetelor magistrale, ceea ce se încadrează perfect în limitele legalităţii şi ale deontologiei profesiunii. **Pe proprie răspundere,** orice medic poate prescrie orice reţetă, dacă foloseşte ingrediente din farmacopeea română de uz curent. Aşa am procedat şi noi.

— Cîţi pacienţi aţi tratat ?

— Timp de şapte ani, circa **două sute** de bolnavi de litiază, de infecţie renală sau de amîndouă. Iniţial, urmăream doar să creăm o aciditate favorabilă acţiunii unor antibiotice, dar pe parcurs am observat că în destule cazuri era astfel grăbită eliminarea pietrei sau scădea mărimea acesteia — fenomen care nu se întîmplă niciodată de la sine. În alte situaţii, cel puţin scădea durerea, rezultat deosebit de îmbucurător în litiaza renală, care ades dă dureri atroce. Dacă nu ar fi venit la Aleşd un reprezentant al Oficiului de Stat pentru Invenţii şi Mărci, noi nici nu am fi bănuit că reţetele noastre magistrale constituiau, de fapt, obiectul unei invenţii. Apoi am obţinut brevetul 67 264.

— Care este, statistic, bilanţul ?

— Medicamentul, cum este şi normal, acţionează diferenţiat. S-a dovedit ineficace atunci cînd piatra era prea mare sau nu era de natură carbonatică ori fosfatică. Din cele circa 200 de cazuri de litiază carbonatică ori fosfatică tratate de noi pînă azi am constatat : 1. — nici un efect de agravare a simptomelor ; 2. — 30% din cazuri, vindecări prin topirea, diminuarea sau eliminarea pietrei (eliminare care însă uneori poate fi şi spontană) ; 3. — 40—50% din cazuri, menţinerea pietrei în fază staţionară, ceea ce, de asemenea, poate fi considerat un rezultat pozitiv ; 4. — la un număr mic de bolnavi s-au obţinut efecte favorabile chiar şi în cazuri de oxalaţi, de regulă cel mai greu de rezolvat în practica urologică.

— Vindecările au fost definitive ?

— Nu o putem afirma, deocamdată. Medicamentul trebuie luat un timp mai îndelungat.

— Cum apreciaţi, în concluzie, rezultatele ?

— Încurajatoare. Mai ales că se întrevăd posibilităţi de îmbunătăţire a formulei prin asociere cu diuretice şi cu antispastice. Dealtfel, prin brevetare s-a urmărit, printre altele, tocmai crearea unui cadru mai cuprinzător pentru îmbunătăţirea şi extinderea rezultatelor dincolo de planul local.

— Ce se întreprinde în acest sens **în momentul de faţă ?**

— Foarte recent, am obţinut aşa-numitul aviz de necesitate din partea Comisiei medicamentului din Ministerul Sănătăţii şi brevetul nostru a fost transferat de la spitalul din Aleşd la Institutul de cercetări chimico-farmaceutice. Sîntem satisfăcuţi de sprijinul ce ni s-a acordat de către acest institut, precum şi de Direcţia sanitară judeţeană Bihor ; trebuie însă păstrat ritmul alert şi în viitor. Sperăm că se vor crea condiţii pentru extinderea experimentală a tratamentului, pentru a fi îmbunătăţit, pe baza observaţiilor colegilor şi a fi de folos unui număr cît mai mare de pacienţi.

L. NICULESCU ■

P.S. În pierdere de ritm părea să fie o altă iniţiativă medicală românească — pe alt plan şi cu alte rezonanţe — despre care am scris în mai multe rînduri — legată de **Centrul metodologic de parodontologie Bucur din Capitală, coordonator : medicul primar Grigore Osipov-Sineşti.** Într-un număr trecut, în legătură cu întîrzierile survenite în amenajarea noului local al centrului din strada 11 Iunie nr. 10, ne întrebam : „Cînd va putea lucra la puterile sale reale Grigore Osipov-Sineşti ?" La 14 martie am pus această întrebare directorului adjunct economic al spitalului Bucur, Ion Popescu. Iată răspunsul, pe care-l considerăm şi drept un angajament al conducerii spitalului :

— În momentul de faţă au demarat lucrările pentru întocmirea documentaţiei de amenajare şi pentru executarea reparaţiilor curente şi de întreţinere la imobilul din 11 Iunie. Proiectant este I.C.R.A.L.-Cotroceni, atelierul de proiectare. Documentaţia va fi întocmită în decurs de circa 15 zile, urmînd ca după aceea să se contracteze executarea. Peste trei luni, trei luni jumătate sperăm ca noul centru să-şi deschidă porţile.

În măsura în care aceste termene vor fi respectate — iată o veste bună pentru noi şi în special pentru viitorii pacienţi ai Centrului de parodontologie.

Cine are nevoie de „Mildiograf"?

Întrebarea aceasta ni se pare cît se poate de justificată, întrucît aparatul inventat de dr. docent Constantin Rafailă şi intitulat „Mildiograf", despre care revista „Flacăra" a mai scris în cîteva rînduri, a fost onorat de un premiu al Academiei Republicii Socialiste România încă de acum 16 ani. Cu toate că aparatul a fost bine primit şi ...privit, la ministerul de resort, cu toate că am fost asiguraţi că el va intra în producţia de serie, nu s-a întîmplat nimic din cele promise şi aşteptate.

Vrînd să verificăm ce se mai întîmplă cu „Mildiograful", despre care se ştie că a fost solicitat în Ungaria şi Suedia, ne-am adresat inventatorului său, dr. docent C. Rafailă. Am aflat, astfel, cu plăcere, că micul colectiv din cadrul Centrului de cercetări pentru protecţia plantelor, sprijinit şi de către directorul acestei instituţii, dr. docent Tudorel Baicu, nu a încrucişat braţele ci şi-a continuat căutările. Am avut prilejul să văd un cu totul alt aparat decît cel cunoscut cu un an şi jumătate în urmă (fotografia a fost publicată în „Flacăra"). Mult mai redus ca dimensiuni, mai uşor de zeci de ori şi perfecţionat pe plan electronic. În prezent, o cutiuţă din P.V.C., de mărimea unei cutii de chibrituri pentru menaj, adăposteşte elementele tranzistorizate şi bateriile care compun noul aparat ca şi postul de emisie, iar o altă instalaţie, de proporţiile unei cutii de şah, include staţia de recepţie la care sînt transmise informaţiile obţinute de „Mildiograf" în teren. Reamintim că invenţia dr. docent C. Rafailă priveşte stabilirea condiţiilor de producere a manei, ceea ce permite efectuarea stropirilor necesare la momentul oportun cînd boala se poate instala, fapt care, pe de o parte, conduce la o eficacitate maximă a tratamentelor şi, pe de alta, permite înregistrarea unor economii însemnate de chimicale, întrucît stropitul nu se mai face „după ochi", ci după criterii obiective.

Inventatorul aduce cîteva precizări : „Faţă de „Mildiograful" pe care l-aţi văzut mai de mult, şi care era un aparat, soluţia la care am ajuns acum, împreună cu tinerii mei colaboratori, tehnicienii Paulian Nicoară şi Napoleon Neamţu, este o instalaţie a cărei capacitate de acoperire s-a extins la sute sau mii de hectare, practic la suprafaţa unui judeţ. L-am numit „Radiomildiograf". Staţia pe care am terminat-o în aceste zile are 32 de puncte de informaţie şi o staţie de recepţie unde se primesc datele culese de pe o podgorie sau livadă, întrucît aparatul poate fi folosit nu numai în vii ci şi în cultura cartofilor, a altor legume şi în marile livezi cu pomi fructiferi. Practic, este vorba despre o nouă invenţie, protejată de Brevetul obţinut încă în 1971, sistemul folosit fiind acel al „Display"-ului, ceea ce înseamnă că datele din teren se acumulează în memorii electronice pe un timp determinat — 24 sau 48 de ore să zicem — putînd fi transpuse pe un ecran de televizor sub forma unei figuri geometrice, în care apar pe abscisă punctele de informaţie şi pe ordonată timpul de pericol pentru atacul manei. Am colaborat în cele mai bune condiţiuni cu directorii celor două unităţi, tovarăşii ing. Ion Neagu şi Titi Frînculescu, un element activ fiind, în această privinţă, şi tînărul inginer Aurel Dimitriu de la staţiunea prahoveană deja numită".

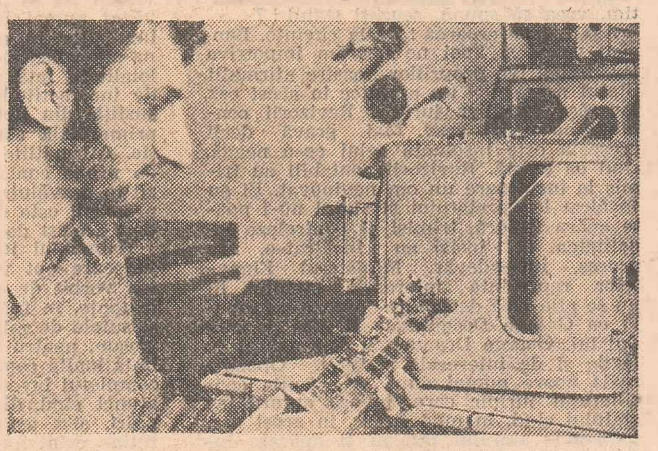

Tehnicianul Paulian Nicoară împreună cu Mildiograful — ediţia I

L-am solicitat, telefonic, pe ing. Titi Frînculescu, de la I.A.S. Băicoi, rugîndu-l să ne spună ce l-a determinat să apeleze la invenţia ing. C. Rafailă :

— Citisem în revista „Flacăra" despre „Mildiograf" şi întrucît dispunem de 1 500 ha de vie, pe care o stropim, de obicei de 16 ori, ceea ce înseamnă : consum de chimicale, eforturi fizice şi mecanice, prin urmare importante sume de bani, ne-am gîndit să culegem şi pe linia noastră informaţii despre „Mildiograf". L-am convocat şi pe inventator aici la noi, am mers la locul său de muncă, am văzut şi ne-am decis. Sumele nu sînt atît de mari pe cît ne sînt cheltuielile, unele inutile, dat fiind faptul că stropeam fără a şti precis că trebuie sau nu, iar fondurile de care dispunem, pentru introducerea tehnicii noi, ne-au fost suficiente. O explicaţie tehnică se impune : podgoriile noastre se află între Ploieşti şi Braşov, locurile unde există staţii meteo, astfel încît datele lor nu se confirmă, de obicei, pe teritoriul nostru. Prin introducerea sistemului creat de inginerul Rafailă urmărim să ne organizăm în condiţii optime lucrările de stropire şi să facem economii în materiale, consum de carburanţi, de forţă umană şi mecanică.

MANOLE CÂRŢAN ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm !

Primordială rămîne prezumția de nevinovăție

● 1971. Revizie contabilă la Centrul universitar Iași. Mai mulți lucrători, printre care și impresarul artistic George Dragotescu, sînt arestați. Învinuiri : delapidare, înșelăciune, abuz în serviciu, neglijențe, fals, uz de fals, instigare la fals. Valoarea prejudiciului : mai multe sute de mii lei. Prin sentința penală nr. 16 din 13 februarie 1974, Tribunalul județean Iași reține în seama inculpaților un prejudiciu de 2 000 (două mii) lei și cîteva infracțiuni de fals și uz de fals. Cei mai mulți sînt achitați pentru inexistența infracțiunii sau pentru necomiterea ei. Este și cazul impresarului George Dragotescu. George Dragotescu se îmbolnăvește, intră în spital și la 1 mai 1974 este pensionat (gradul 2). Cere despăgubiri în instanță. I se refuză, inițial. Procesul are loc la Piatra Neamț, orașul în care domiciliază. Urmează recursurile : cîștigă și apoi iarăși pierde. Cei ce au „fundamentat" contabil eroarea nu răspund în nici un fel de grava eroare pe care au comis-o. Bolnav și părăsit, George Dragotescu se adresează redacției noastre. Acționînd în spiritul Legii privind soluționarea sesizărilor oamenilor muncii și considerînd că în conformitate cu principiile eticii și echității socialiste pentru toate daunele materiale și morale provocate cu sau fără intenție trebuie să răspundă cei vinovați, redacția noastră a efectuat ancheta de față.

Îmi dau seama, tot chinuindu-mă să găsesc un început, îmi dau seama fără plăcere că judecata mea nu diferă prea mult de judecata celor mai mulți dintre cei amestecați în acest caz. Bine, îmi spun, George Dragotescu, e adevărat, are caverne la plămîni, soția l-a părăsit, la cincizeci și ceva de ani e pensionar, și-a ratat viața... Dar poate că el s-a obișnuit, în timp ce oamenii care au greșit față de el și ar trebui să plătească au copii și o viață care merge înainte, iar ce-a fost, a fost...

Viața are poticnelile ei !... George Dragotescu este nevinovat, dar nevinovăția lui nu-l ajută să recapete ceea ce i s-a luat : sănătatea, cariera, familia. Cui slujește ca suferinței lui să-i adăugăm suferința celor care au greșit față de el fără să dorească, fără să știe că greșesc ?

Și totuși nu pot accepta argumentul consilierului juridic din Ministerul Finanțelor care, nejenîndu-se să pună virgule între subiect și predicat, nu se sfiește nici să vorbească în numele statului și să afirme : „În aceste condiții, statul nu poate fi obligat la plata unor despăgubiri, reprezentînd consecința îmbolnăvirii persoanelor arestate". Elanul consilierului juridic se oprește aici, dar n-a lipsit mult ca el să propună sancționarea inculpatului pentru vina de a se fi îmbolnăvit contrar menirii și scopului închisorii.

Aș vrea să scriu că e ciudat și totuși nu e deloc ciudat că incompetențele se acoperă una pe alta, că o incompetență mai mare sare imediat în ajutorul alteia mai mici, în lungul convoi al lipsei de răspundere. Consilierului juridic îi este mai la îndemînă să spună că nu există ceea ce toată lumea știe că există : eroarea ! Cheamă în ajutor autoritatea statului. Poftim, vrea să spună, scuzați statul ! ?

Așa începe eroarea : de la cuvinte. Lansăm vorbe și apoi ne apărăm împotriva lor. Împotriva propriilor noastre afirmații. Statul n-are nici un amestec în acest caz, tovarășe consilier juridic. Revizorii contabili au greșit grav. Mai gravă decît greșeala este insolența celui ce-o neagă, cînd ea există. Revizorii contabili au trimis la închisoare un om nevinovat. Ei au încălcat legile statului și statul nu-i poate apăra fiindcă, trimiși să controleze legalitatea, ei înșiși au încălcat-o. În proces, într-adevăr, Ministerul Finanțelor reprezintă interesele statului. El nu se află însă decît într-o opoziție formală cu George Dragotescu, fiindcă, la rîndul lui, George Dragotescu este apărat de legile și de interesele statului. Opoziția reală apare numai după intervenția consilierului juridic care, invocă autoritatea statului cînd, în mod firesc, în acest caz, interesele statului puteau fi apărate într-un singur fel : prin găsirea formelor de impunere a celor vinovați, cale lungă și anevoioasă, nicidecum opunîndu-le unui om la rîndul lui apărat de litera legii.

În mod firesc deci celălalt recurent neagă reclamantului George Dragotescu, tocmai apărarea legii, atît cît poate fi de firească încolonarea pe calea simplificatoare a negării.

Este adevărat, conform prevederilor art. 504 din Codul de procedură penală „nu au dreptul la repararea pagubei persoane care, în cursul urmăririi penale sau al judecății, cu INTENȚIE (subl. noastră) sau din CULPĂ GRAVĂ (subl. noastră) au stînjenit sau au încercat să stînjenească aflarea adevărului".

George Dragotescu este învinuit deci că din culpă gravă sau cu intenție a preferat să fie privat de libertate decît să se apere, stînjenind astfel aflarea adevărului. Nu ne rămîne decît să revenim la fapte.

Revizie contabilă în Centrul universitar Iași. În urmă cu opt ani. Revizori din București. După două luni, concluziile sînt alarmante : prejudicii de mai multe sute de mii lei, delapidări, înșelăciuni, falsuri, uz de falsuri, abuzuri, neglijențe etc. Unii socotesc aceste constatări drept o mare izbîndă. Prezumtivii vinovați sînt arestați. Printre ei, și impresarul George Dragotescu. Arestarea s-a făcut pe baza concluziilor reviziei. Multiple capete de acuzare. În general, sume globale. Haos în evidențe. Lipsă instrucțiunilor. Strîngerea probelor este anevoioasă. Mai tîrziu, o altă expertiză constată că de acest haos se fac vinovați tocmai revizorii, de la București, care pe lîngă sarcinile de control le mai dețineau și pe acelea de îndrumare. Nu numai strîngerea probelor este anevoioasă, ci, firește, și apărarea. Pe rînd, învinuirile, cele mai multe, sînt înlăturate. Rămîn destule, totuși. Un lucru devine limpede : dincolo de cifre, revizorii fie că n-au văzut nimic, fie că au văzut numai infractori. Spun acest lucru îngrozitor în apărarea revizorilor. Altfel, ne-am vedea nevoiți să-i învinuim de neloialitate față de îndatoririle de serviciu, de incorectitudine sau de nepăsare. **În justiția din Republica Socialistă România primordială este prezumția de nevinovăție.** Afirmațiile revizorilor nu sînt însoțite de probe concludente. Sentimentul izbînzii în dezvăluirea unor infracțiuni de mari proporții este mai puternic. Reține afirmația : „Acest dosar este opera vieții mele".

Tribunalul județean Iași primește spre judecare opt volume. Prea de multe ori am vorbit de erorile săvîrșite de unele instanțe, în fond, cîteva numai din zecile și sutele de mii de decizii corecte și adevărate, pentru a scăpa prilejul de a sublinia înalta competență cu care a procedat completul învestit cu judecarea acestui caz, atunci cînd, din sutele de pagini de învinuiri, și-a asumat răspunderea de a nu reține decît un prejudiciu de 2 000 (două mii) lei și cîteva infracțiuni neesențiale. Printre cei complet achitați se numără și George Dragotescu. Tribunalul Suprem validează sentința care rămîne definitivă.

Abia acum, bucuria este autentică. Totul este recuperabil. Cu două condiții : să existe răspundere și competență. Bunăvoința nu este o condiție, ci o consecință a acestor premise. Răspunderea presupune curajul recunoașterii greșelii. Competența, știința de a o îndrepta. În cazul lui George Dragotescu nu a funcționat nici una. Trecut printr-o asemenea încercare George Dragotescu s-a îmbolnăvit. Intră în spital. Instituția întîrzie recuperarea lui socială, repunerea în drepturi, pînă cînd suma despăgubirilor care trebuie plătite devine atît de mare încît, în ochii unor funcționari la fel de miopi ca și revizorii, ea capătă sensuri și proporții cu totul nejustificate.

Se descoperă că abia în timpul procesului, după un an deci, soția lui Dragotescu depune un bon justificativ în valoare de 10 000 lei. Deci Dragotescu a stînjenit cercetarea. Și dacă a stînjenit cercetarea nu i se cuvine nici un leu despăgubire. Interesant e faptul că ingeniozitatea nu apare întotdeauna cînd e nevoie de ea ! Ce mai puteți spune în fața unui astfel de argument : Dragotescu a fost arestat pentru delapidare. În acea perioadă, delapidarea era pericolul social cel mai grav. Actul ținut acasă de Dragotescu dovedea tocmai inexistența delapidării, a pericolului cel mai grav, și dacă s-ar fi știut de existența lui n-ar fi fost arestat. Dragotescu nici n-a enunțat acest document. A tăcut un an de zile. Cum de și-a amintit abia după un an ? Nu dovedește asta natura lui obstrucționistă ?

Înainte de a enumera cele o mie și una de observații la această acuzație, ne oprim la formularea „delapidare". Dragotescu n-a reușit să justifice, pe gustul revizorilor, bilete de spectacol în valoare de circa 70 000 lei. Aceste bilete puteau fi pierdute, furate, deteriorate, înstrăinate etc. S-a tras concluzia însușirii contravalorii lor. De ce ? Pe ce bază ? Ce s-a întîmplat cu prezumția de nevinovăție și cu obligația organelor de cercetare de a proba vinovăția ? N-au existat probe că el și-a însușit acești bani și, dacă ne gîndim bine, acum cînd știm că nu i-a însușit, ne dăm seama că astfel de probe nici nu puteau exista. Acuzația de delapidare este deci eronată. Continuăm cu celelalte observații :

Unu : Dragotescu n-a fost arestat numai pentru delapidare, ci pentru un lung șir de acuzații.

Doi : El n-a fost acuzat de delapidarea sumei de 10 000 lei, ci pentru delapidarea sumei de circa 70 000 lei. Deci chiar și cu acel bon, tot ar fi fost arestat.

Trei : Cercetarea a reușit să dovedească restituiri de bilete de circa 205 000 lei. Cum el restituise biletele înscrise în bonul de predare-primire, prezentat mai tîrziu, era firesc să considere că în suma de 205 000 lei sînt incluse și cele 10 000.

Patru : Despre această acuzație se vorbește pentru prima oară la șase luni după arestare. În nici una din declarațiile de la începutul anchetei și în nici unul din interogatorii nu se pomenește vreun cuvînt despre justificarea acestei sume. A fost întrebat și el a răspuns la cu totul alte acuzații.

Cinci : Și-a negat tot timpul vinovăția care nu i se putea dovedi deci ca să folosesc stilul consilierului juridic, prin sinceritate și consecvență, el a ajutat cercetarea.

Șase : A cerut o discuție cu expertul pentru explicații, precum și un supliment de expertiză și i s-au refuzat amîndouă.

Șapte : A dat toate lămuririle care i s-au cerut, deci n-avea nici un interes să ascundă o singură probă.

Opt : Au fost efectuate două percheziții în timpul cărora au fost ridicate toate actele găsite.

Nouă : Bonul dovedea doar că a predat biletele. Biletele se aflau la magazie deci. Revizia trebuia să stabilească și să explice surplusul de bilete din magazie.

Recurenții merg însă mai departe cu justificările și arată ce s-ar fi întîmplat dacă George Dragotescu n-ar fi descoperit pînă la urmă acel bon. Pînă la urmă, spun ei, ar fi fost condamnat, deci condamnarea lui depindea de bon. Condamnarea lui fiind dependentă de acest bon, bonul are o valoare determinantă în desfășurarea procesului. Avînd o valoare determinantă, neaducerea lui echivalează cu stînjenirea aflării adevărului.

Fals, desigur. Dacă acel bon nu ar fi fost găsit, existau două posibilități : ca instanța să aprecieze corect acuzația, ținînd cont de acțiunea prezumției de nevinovăție, deci să nu-l condamne, sau să comită o eroare judiciară. Consilierul juridic, pentru a-și susține teza, aduce ca argument însăși prezumția unei erori judiciare.

Dar să nu ne mai încurcăm cu sofisticările logicii formale, deși astăzi, cînd apar rîndurile de față, termenul de recurs expiră și toate argumentele noastre ar putea cîntări greu în cumpăna gîndirii oamenilor care au autorizația și competența să le judece.

Ne oprim aici pentru a face o precizare: scopul acestei intervenții, ca și al celorlalte, nu este de a polemiza public. Gazetarul nu se substituie instanței, nu se constituie în instanță separată, nici deasupra, nici dedesubtul celorlalte. Argumentele nu ne aparțin ; le culegem umblînd pe unde n-a mai umblat nimeni, discutînd cu specialiști, profitînd de rigoarea gîndirii unor personalități din afara justiției, dar competente în domeniul lor de activitate. În acest caz există, spre deosebire de alte cazuri, o unanimitate absolută în părerea că George Dragotescu este nu numai nevinovat, dar și îndreptățit să pretindă să i se facă dreptatea inscrisă în chiar legile țării.

NICOLAE CRISTACHE ■

● Ajutați-l pe Bogdan

Bogdan are 13 ani, locuiește în comuna Pogoanele — Buzău și duminicile colindă satele și orașele învecinate căutîndu-și tatăl. În august, anul trecut, mama, umilită de bătăile repetate ale bărbatului, pleacă de acasă. În orice caz, dispare. După trei zile, tatăl pornește în căutarea ei și nu se mai întoarce. Bogdan rămîne cu grija a trei surori mai mici și a bunicului de 85 de ani. Deretică, spală, face mîncare, aleargă după cumpărături, învață și este comandant la pionieri. Îl cunosc organele de miliție, șoferii, multă lume îl cunoaște pe Bogdan care este un băiat cuminte, frumos și inteligent. Poartă un palton căpătat de la un om de suflet și încălțări vechi. La școală, profesorii nu-i pretind caiete, știindu-l sărac și împovărat de griji. Și atît. Milițienii îl îmbărbătează, sprijinindu-l în eforturile lui solitare de a-și găsi părinții rătăcitori, în cazul că nu s-a întîmplat altceva cu ei. Părinții lui se numesc Radu Gavril și Radu Vasilica. Despre faptele și temeritatea copilului Bogdan se vorbește nu numai în Buzău, dar nu credem că acesta ar putea fi un motiv pentru ca alții, și nu concetățenii lui în primul rînd, să anunțe Autoritatea tutelară și nu numai atît...

C. NICOLAE ■

Bun venit, drag coleg!

În vara anului 1973, Vasile Adamescu, copilul din Borcea-Ialomița, a devenit student la Facultatea de istorie-filozofie din Cluj-Napoca, secția psihopedagogie specială. Străbătuse un drum impresionant : în 1946 rămăsese orb, surd și mut, iar pînă la 11 ani trăise la periferia existenței umane, nimeni neputînd comunica cu el ! Pentru a ajunge student, muncise cu îndîrjire 18 ani. Admiterea sa ca student e un caz unic în istoria învățămîntului superior românesc : concurînd alături de 272 candidați-văzători, s-a clasat al 34-lea !...

Cît de mult așteptase ziua aceasta ! Și iată, a venit. E prima zi de școală. Își imaginează amfiteatrul, se vede alături de noii colegi, se vede în laboratoarele secției de psihopedagogie specială. E vesel, plin de optimism, conștient totuși că va avea de luptat cu multe greutăți. Știe precis că în comparație cu studenții-nevăzători care au terminat anii trecuți facultatea, handicapul lui e dublu. El nici n-aude. Nu poate lua notițe. Nu poate „asista" la un seminar, decît în condiții mai deosebite.

Drumul pînă la universitate e scurt. Urcă treptele, intră în amfiteatru și se așază în prima bancă, alături de noii săi colegi. Toți îl privesc cu emoție și admirație. Prima oră de curs : Anatomia și fiziologia omului. Intră titularul disciplinei, conf. univ. dr. Virgil Toma. Ca-ntotdeauna, prima oră de curs e cu un caracter organizatoric pronunțat. Le vorbește despre curs, despre seminarii, despre orele

Povestea unei performanțe umane (XI)

de laborator și lucrări practice. I se scrie și lui Vasile totul în palmă. E emotionat. Înainte de începerea cursului propriu-zis, cere și el permisiunea să vorbească. Se întoarce spre amfiteatru. E gîtuit de emoție. Vorbește rar, perfect inteligibil. Se prezintă, apoi destăinuie cîteva din zguduitoarele amintiri ale vieții lui. Vorbește și despre vise, pe care le prezintă cît se poate de simplu : **dorește să devină om util !** Pentru toți, firea sa degajă prietenie și lumină. În pauză vin toți colegii aproape de el. Se cunosc. Discută. Fac planuri. Chiar din ziua aceea, se conturează ideea „colegului de serviciu". În fiecare zi, unul dintre ei, timp de 4 ani de zile, îl va ajuta pe studentul Vasile Adamescu să vină la universitate, să se integreze în viața universitară normală, să aibă la dispoziție notițe transcrise în Braille, programul său nefiind cu nimic diferențiat. La început, colegul de serviciu i-a „dictat" direct lui Vasile notițele, prin scriere în palmă. Dar era greu. Se pierdea prea mult timp. S-a găsit apoi o soluție mai operativă : notițele de curs să fie „dictate" de colegii săi unor elevi de la Liceul de nevăzători, iar aceștia să le transpună cu „Picht"-ul în Braille. Erau eforturi mari. Cazul Adamescu a devenit însă și o problemă majoră a catedrei de psihologie. Fără excepție, cadrele didactice, înțelegînd sensul etic, uman și totodată științific, n-au limitat niciodată la orar activitatea desfășurată cu studentul Vasile Adamescu. Și nici unul, niciodată n-a diferențiat obligațiile școlare față de cele ale studenților văzători, cu excepția participării la cursuri. N-avea rost. El nu putea să recepționeze direct informațiile transmise de profesori pe cale orală, frecventa la unele cursuri devenind astfel inutilă. În schimb, era prezent la toate celelalte activități, alături de colegii săi de grupă. Solidaritatea, dragostea și prietenia lor erau impresionante. A fost alături de ei chiar și în zilele de practică productivă, desfășurată timp de o lună, la I.A.S. Jidvei, județul Alba.

...Se apropie prima sesiune de examene. Rodica Sora, Luci Sterie, Liviu Bugiu, Maria Tărău-Pop și alți colegi îl ajută să-și revadă notițele, pentru a se pregăti cît mai bine. Primul examen e aproape. Următorul examen era la Anatomia și fiziologia omului. Emoțiile erau mai mici. Căpătase încredere în munca depusă de el. Conf. univ. dr. Virgil Toma e mulțumit și-l felicită.

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Foc ascuns

În cameră, în afară de Viorel Tudor, se mai află o măsuță și două scaune. Pe măsuță : un tratat de medicină legală. Lumina coboară de pe dealurile din apropiere, o lumină tulbure. Zăpada se topește și nu este nici iarnă, nici primăvară. E abia trecut de ora prînzului și la Piatra Neamț începe să se întunece.

— Era chiar atît de rău unchiul dumitale ?

— Nu era rău. Nu suferea cărțile. Nu glumea. Mi le arunca pe foc. Iar pe mine mă bătea. Vorbeam moldovenește, la Brașov. Eram un fel de divertisment continuu. N-am mai vorbit deloc. Eram înscris la mai multe biblioteci personale. Citeam prefețe și comandam cărțile citate în ele. Din multe n-am înțeles nimic....

— Din cele pe care le-ai înțeles, ce-ai înțeles ?

— Știu eu ? Multe ! Și mai mult însă, căutam prieteni în ele. Prieteni pe care să-i urmez.

— Așa ați ajuns la Lotru, pe șantier ?

— Mai înainte, după ce-am devenit strungar, am ajuns la Piatra Neamț. După o poză și un titlu din „Flacăra". O poză mare, pe două pagini, cu blocuri noi. Deasupra scria : „Un oraș nou, în plină dezvoltare — Piatra Neamț". Moldova ! Chiar dacă n-aveam pe nimeni acolo. La

Piatra Neamț am citit despre șantierul de pe Lotru. Eroism. Eu eram singur... La Lotru însă, eroismul nu era pentru strungari... Am revenit în Piatra să-mi termin școala. Pe stradă juca volei o fată... Am terminat școala împreună.

— Acum cîți ani ?

— Carmina are acum 8 ani... Deci, cu 9—10 ani în urmă.

— Cu cine seamănă ?

— Carmina ? Mi-e teamă că seamănă cu mine. E tăcută. Singuratică... Mi-am luat concediu de la fabrică ca să-mi dau examenele de anul III la Drept. N-am apucat. S-a îmbolnăvit Carmina. Am internat-o. Îi era rău, și nimeni nu știa de ce. Ceea ce e mult mai chinuitor decît atunci cînd știi ceva sigur. O doctoriță, femeie, și-a dat seama și a adus vorba de mama ei. A început să plîngă.... Da !... Și am adus-o acasă...

— I-ai scris mamei ?

— Nu imediat. Îmi iubesc soția ca și copiii. Sufăr din pricina asta. Iubirea pentru copii e dureroasă... Și totuși nu de puține ori mi-am spus : Nu e ușor la facultate. Dar ce are ea de făcut ? Termină cursurile, cantina, căminul, studiul, prietenele. Eu, fabrică, asesor popular, președintele Comisiei de judecată, doi copii, spălat, mîncare, lecții, curățenie, propriile mele studii... Mă suspectez de egoism, mă surprind egoist ; e îngrozitor ! Boala confuză a fetei... Există, mi-am zis, suferință mai puternică decît orice grijă materială... Atunci i-am scris. I-am scris că o iubesc și că totul e bine !

— La ce oră începi ziua de muncă ?

— Acum, foarte devreme : la cinci. Cel mic a fost la creșa săptămînală. Avea un căluț de lemn. Toată ziua nu se dezlipea de lîngă el. Și nu dădea nimănui voie să se apropie. Iar noaptea plîngea. Sînt copii care se acomodează mai greu, mi s-a spus. Acasă nu plîngea însă și l-am mutat la creșa de zi. Spre fabrică avem un singur autobuz : la șase și zece. Nu-l pot pierde. Îl duc pe el la creșă, scol fata, prind autobuzul, îl iau de la creșă, pregătesc de mîncare, fac lecțiile cu fata, spăl rufele și uneori n-apuc să mai pun mîna pe o carte sau cînd apuc : adorm.

— Nu v-ați propus prea mult : amîndoi studenți în același timp ?

— Elena, soția mea, era descurajată. Căzuse la un examen, aici, în Piatra. Eu eram student la fără frecvență. Din cauza firii mele nu pot fi fericit în afara familiei. Am luat-o de mînă și ne-am oprit la Cluj-Napoca. A reușit. Era foarte frumoasă ! După acest prim an infernal, va fi mult mai ușor

— Și strungăria ?

— Iubesc munca și oricare ar fi ea nu reprezintă pentru mine decît un mijloc. Nu ne planificăm viața decît într-un singur fel, să întărim familia, să fim fericiți prin ea... Învățăm pentru asta, muncim...

— Acum, tocmai familia vă lipsește...

— Am căutat în toate felurile să ne mutăm cu toții la Cluj-Napoca. N-am reușit. Vom încerca la Iași... Simt nevoia să mă consult cu cineva. Poate mă ajutați dumneavoastră ?

— Mi-e teamă că nimeni nu vă poate ajuta. Pentru asta ar trebui să fie cineva mai puternic decît dumneavoastră amîndoi...

ION CRISTIAN ■

Aici, la „Progresul" Brăila, lumea s-a obișnuit cu premierele mondiale

— **Tovarășe Eugen Savin, sînteți șef de echipă la secția unicate I din compartimentul utilaj al Uzinei de utilaj greu „Progresul" din Brăila. Secretarul comitetului de partid din uzină, Pavel Buga, îmi spunea că sînteți un muncitor cu „mîini de aur". De ce ținea el să precizeze acest lucru cînd amintea numele dumneavoastră ?**

— N-aș putea să vă răspund. La o asemenea întrebare nu m-am gîndit. Cred că se exagerează.

— Lăsînd modestia la o parte, Eugen Savin, care ar fi prima întrebare care ar interesa în legătură cu munca dumneavoastră ?

— Aș începe prin a vă spune care sînt preocupările noastre acum. Zilele trecute a avut loc o premieră. S-au terminat construcția și probele tehnologice ale unui excavator electric gigant de 8—10 mc necesar la Anina. Întregul proiect și execuția s-au făcut aici. Pentru premieră a trebuit să ne reorganizăm echipa, să ne concentrăm forțele. Am fost ajutați în acest sens de întreaga uzină, iar în mod deosebit am primit ajutorul echipelor conduse de **Costică Viscot**, care s-au ocupat de partea de construcții metalice, și echipa lui **Ion Crăcan** care s-a ocupat de sasiu. V-aș spune că întreg colectivul de proiectanți nu s-a dezlipit de lîngă noi. Cînd l-am terminat și excavatorul gigant a intrat în probe tehnologice, vă spun ca un brăilean, am simțit exact sentimentul pe care îl are un constructor de nave cînd lansează la apă un vapor. În prezent, ne ocupăm de alte trei premiere : este vorba de un excavator de 5—7 mc, de o instalație de săpat gropi, șanțuri și ecrane adînci echipată cu roți motoare și de cîteva tipuri de macarale Hz-25.

Să vă spun cîteva cuvinte despre excavatorul de 5—7 mc. Este un excavator hidraulic dotat cu motoare termice, avînd o cursă de deplasare foarte rapidă. Construcția utilajului se încadrează în cele mai moderne tehnologii de fabricație. Astfel se economisește metal, el fiind cu aproximativ 140 de tone mai ușor decît celelalte tipuri fabricate pînă acum, tipuri foarte solicitate nu numai pe piața internă dar și pe piața mondială.

Tot acum expediem beneficiarului instalația de săpat gropi, șanțuri și ecrane. Este așteptată cu nerăbdare pe diferite șantiere. Acționarea troliului și a mecanismului de ridicare și coborîre a coloanei se face prin folosirea roții motoare. Instalația se utilizează la construcțiile din terenuri mlăștinoase separînd și izolînd partea de teren uscată. Totodată, instalația toarnă beton, dimensiunea ecranelor fiind de 600—800 de metri. Adîncimea pînă la care se sapă este de 40 de metri. Ultima premieră mondială este macaraua Hz—25. S-au făcut aici în secție pînă acum trei bucăți. Una a fost livrată beneficiarului ieri, iar pe celelalte două le expediem mîine. Nu ne preocupă aurul mîinilor noastre, ci calitatea produsului. Sîntem obișnuiți cu premierele. Dacă nu ar avea loc, le-am simți lipsa. Vedeți dumneavoastră, eu lucrez în uzină și în această secție de 30 de ani. Am fost martorul în ultimul timp, al multor premiere. Am contribuit la nașterea fiecărui tip de excavator românesc. Îmi aduc aminte că în '52, în premieră pe atunci era excavatorul pe troiler de 0,5 mc. Astăzi Uzina „Progresul" este a patra uzină de acest gen din lume.

S. POSTOLACHE ■

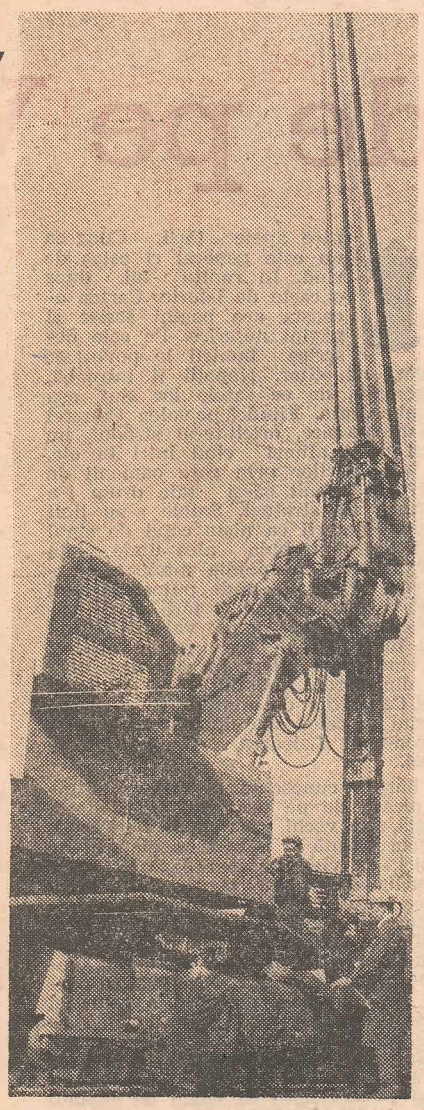

Ultimele probe la instalația de săpat gropi, șanțuri și ecrane adînci

Cîte toamne și cîte primăveri poate aștepta un inginer horticol ?

(Urmare din pag. 1)

Lucrînd la C.A.P. Buda-Palanca din județul Prahova, inginerul horticol Constantin Bărbulescu a ajuns, după ani de practică agricolă, la următoarea concluzie : pregătirea temeinică a patului germinativ în cultura legumelor, executată pe marile terenuri agricole cu tractoare și mașini agricole relativ grele, nu reprezintă cea mai bună soluție. Ceea ce face grădinarul pe lotul său individual, slujindu-se de sute de ani de uneltele sale tradiționale, de sapă, hîrleț și greblă, nu pot realiza, sub raport calitativ, mijloacele mecanice moderne. Acesta ar fi și motivul pentru care, și astăzi, în pofida numeroaselor ferme agricole cu profil legumicol, aprovizionarea orașelor cu legume se bazează într-o mare măsură, în continuare, tot pe producătorul individual. Sub roțile grele ale tractoarelor și în condiții de umiditate specifice zilelor de toamnă și primăvară, solul se bătătorește și se compactează. Aratul și grăpatul elimină în parte efectul tasării, dar numărul mare de lucrări executate în fiecare an provoacă, fatalmente, compactarea pămîntului, împiedicînd pătrunderea apei, a substanțelor minerale și mai ales a aerului. Șanțul lăsat de roțile tractoarelor va fi arat anul viitor, dar autovehiculul va imprima alte urme puternice, care vor fi șterse peste ale 12 luni și mereu așa.

Pentru evitarea acestor efecte nefavorabile, ca urmare a funcționării mașinilor agricole pe direcții diferite, inginerul Bărbulescu a propus deplasarea agregatelor pe o singură zonă de teren, precis delimitată și aceeași de la an la an. Este vorba deci de trasarea unor rigole laterale în lățime de 46 de centimetri, teren neproductiv, ce ar însuma 25% din suprafața unui hectar, dar, susține autorul propunerii, acest lucru nu reduce producția totală ci, dimpotrivă, o sporește. Pămîntul dintre rigole rămîne în permanență afînat, iar lucrările de tehnică agricolă se reduc de la 14 la 5. Extinsă pe întreaga suprafață legumicolă a țării (evident, după testarea ei pe un lot experimental), metoda propusă ar aduce următoarele avantaje :

1. Prin reducerea lucrărilor necesare și prin trasarea unor rigole tasate (de-a lungul cărora se merge ca pe asfalt), economia de combustibil ar fi de aproximativ 7 milioane litri anual sau cu 30% mai puțin decît cantitatea consumată în prezent într-un ciclu de producție.

2. Producția ar putea crește cu cel puțin 30% la hectar avîndu-se în vedere creșterea densității medii pe aceeași suprafață agricolă și faptul că procedeul ar elimina definitiv tasarea solului.

3. Prețul de cost al unui kilogram de legume s-ar reduce la jumătate.

4. S-ar reduce cu cel puțin 100 milioane lei cheltuielile necesare în prezent lucrărilor mecanice pentru pregătirea solului pe întreaga suprafață legumicolă a țării.

5. Se poate renunța definitiv la folosirea tractoarelor de 180 CP și a altor utilaje agricole de mare greutate.

Printr-o altă propunere, datorată tot inginerului Constantin Bărbulescu, se preconizează reproiectarea mașinii de plantat bulbi (MPB-8). Nu este vorba de o simplă idee, ci de o mașină realizată de interlocutorul nostru în atelierele C.A.P.-ului din Buda-Palanca și care a demonstrat în mod practic performanțe notabile. Cu acest fel de mașină, inginerul Bărbulescu a plantat în condiții optime 60 de hectare de ceapă.

Ei bine, paradoxal, cele două propuneri ale inginerului Bărbulescu au fost acceptate și socotite de bun augur chiar de la început. Promisiuni și oferte, însoțite nu rareori de cuvinte măgulitoare, au sosit cu duiumul, schimbul de adrese s-a dovedit extrem de fructuos, s-au ținut ședințe, s-au fixat și s-au refixat termenele de execuție, și cam atît. Adică, practic nimic.

Vom desprinde din odiseea celor două invenții doar cîteva episoade. Prima încercare de modelare a terenului după metoda rigolelor laterale datează din toamna lui 1977. Obligat să se internceze în spital, autorul metodei constată după însănătoșire că lotul cultivat cu legume a fost între timp destinat altor culturi. Și fiindcă omul lucrează în agricultură și o cultură rebutată nu poate fi refăcută de la o săptămînă la alta, a fost nevoit să aștepte sosirea toamnei următoare. Între timp a prezentat cele două dosare (cu invenția și respectiva inovație), forurilor de specialitate, obținînd înscrierea invenției la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci, și a inovației la Centrala de legume și fructe.

La 30 noiembrie 1978 Centrala pentru legume și fructe, prin mijlocirea unei adrese semnate de directorul ing. Popa Șerban, solicită de la I.M.A.I.A. Năvodari sprijinul pentru realizarea modificării mașinii de plantat bulbi M.P.B.-8, după proiectul inginerului Constantin Bărbulescu.

La 1 decembrie 1978, Institutul de cercetări pentru legumicultură și floricultură din Vidra înaintează aceleiași întreprinderi documentația pentru realizarea mașinii de plantat bulbi de ceapă și usturoi pe 16 rînduri.

O nouă adresă, expediată și ea către aceeași unitate, este întocmită douăsprezece zile mai tîrziu de către Trustul S.M.A. Prahova, sau ceea ce reconfirmă interesul pentru inovația inginerului horticol.

Interes pentru realizarea acestei mașini dovedește și Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii într-o adresă către I.C.L.F.-Vidra. Semnează directorul institutului, prof. Toma Dragoș.

Într-un referat, semnat de data aceasta de cadre de conducere din trei instituții de profil agricol — I.C.L.F.—Vidra, I.C.M.A. și Centrala de legume și fructe — se fac următoarele propuneri :

„1. Referitor la metodele noi de lucru cu straturi la coronament de 146 cm în cultura legumelor și tehnologiilor pentru aplicarea lor, să hotărască I.C.L.F. Vidra.

2. Referitor la realizarea unei mașini de plantat arpagic cu distanțe mici între rînduri, să fie construită această mașină la I.M.A.I.A. Năvodari, cu acordul I.C.L.F. Vidra și să se experimenteze atît în cadrul I.C.L.F. Vidra cît și la C.A.P. Buda-Palanca, jud. Prahova".

Și bîlciul adreselor continuă la nesfîrșit. De la I.C.M.A. către I.C.L.F. și viceversa. „De acord, dar începeți voi", „Minunat dar e rîndul vostru". Luni de zile cele două instituții, considerînd dealtminteri oportună atît realizarea mașinii de plantat bulbi cît și verificarea în timp a cultivării legumelor în benzi, au așteptat una de la alta începerea lucrărilor.

Pentru a pune capăt acestui bombardament cu adrese și aprobări fictive, sărmanul autor al celor două propuneri a făcut zeci de drumuri, pe cheltuială proprie, la București, Vidra și Constanța. A înregistrat zîmbete amabile și chipuri iritate, și-a făcut iluzii sau pur și simplu a fost invitat să-și vadă de alte treburi, a încercat omul și cu binele și cu răul, dar rezultatul a fost mereu același : Zero !

Și a venit iarăși primăvara ! A treia din istoria căutărilor inginerului Bărbulescu. Și din nou sub presiunea timpului, metoda experimentală propusă este pe cale de a suferi o nouă amînare. O săptămînă, două, trei, și inginerul va pierde din nou momentul pentru plantarea legumelor după tehnologia sa originală și, obligat de rigorile ciclului agricol, va trebui să aștepte din nou pînă la toamnă.

Și asta cu toate că, repetăm, cele două propuneri au fost primite favorabil, așa cum o dovedește dosarul cu adrese și referate, gros cît patul germinativ imaginat de inginerul horticol Constantin Bărbulescu.

Valahii de pe Valea Cungrei

Între apele țării, Cungrea nu este general ci ostaș de rînd. În raniță lui duce o carte de istorie. Cartea aceasta are pagini scrise și pagini nescrise. Pe cele nescrise bunicii le povestesc și astăzi nepoților. Nepoții îi întreabă, de exemplu, de ce satele lor sînt așa cum sînt așezate. Fiindcă pe valea Cungrei există sate pe care, oricît te-ai strădui, nu le vezi decît atunci cînd intri în ele. Voia întîmplărilor prin care oamenii de pe-aici au trebuit să-și taie drum i-a obligat să fie strategi. Satele s-au lipit de trupul naturii ca niște copii de sînul mamei. Locul trebuia ales unde viața era lesnicioasă, primejdia mică, adăpostul sigur. Unul de unde puteai să vezi primul și, dacă se putea, fără să fii văzut deloc. De aceea pe valea Cungrei există încă sate pe care nu le observi decît cînd ai și intrat în ele. Apa pornește din nordul județului Olt, de lîngă pragul Carpaților de miazăzi, și se pierde spre sud în calea soarelui. Ea trece prin trei comune: Leleasca, Cungrea, Verguleasa.

Pe hărțile cunoscute și tipărite, Cungrea pleacă de pe teritoriul celei dintîi, amintită, din vechi, cu numele de Păroși. Pe harta văzută și bătută cu piciorul de localnici, ea vine de mai departe. Radu Tudorache ca primar confirmă adevărul hărților tipărite iar ca localnic pe al celor știute de consătenii săi. Și bine face, pentru că adevărul este la mijloc. Apa Cungrei apare în pădurea Săracului, veche și-ntunecată pădure de stejari ce pornește din marginea de nord a comunei și ține drept, tot către nord, pînă se pierde sub talpa muntelui. Ea se adună din mulțime de pîrîiașe și izvoare. Ciobanii satului, dintre care unii și astăzi au aceeași îndeletnicire ca neam de neamul lor, de pildă Alexandru Iftene și Ștefan Vișescu, și-au mînat de multe ori turmele pe firul pîraielor, la miazănoapte și s-au odihnit pe lespezile înierbate de sub care țîșnesc la lumina zilei izvoarele fără nume și număr. Cînd iese din pădurea Săracului ca un mănunchi al acestor pîraie, Cungrea abia dacă își face loc, pe dreapta și pe stînga ei, vreo cincizeci de metri. De-a lungul comunei Leleasca merge vreo 15 kilometri și cînd iese din hotarele acesteia pămîntul măsoară, de o parte și de alta a apei, cam cinci sute de metri. În comuna următoare, numită chiar Cungrea, curge mai mult, vreo 20 de kilometri, iar lunca se întinde cam la un kilometru și jumătate. Tot cam atît are și pe laturile celor 3 kilometri unde apa străbate prin comuna Verguleasa, la marginea căreia se varsă în Olt. Și Oltul duce mai departe Cungrea, spre Dunăre.

Cu cît satul e mai la nord, pămîntul e mai puțin. Printre înțelesurile pe care apa Cungrei le murmură de cînd oamenii nici nu-și mai aduc aminte, acesta e unul. Însă cu cît satul se află mai sus pe firul apei, piatra și lemnul sînt mai la îndemînă. Și acesta e un alt înțeles al murmurului neîncetat al apei. De aceea la Leleasca s-au cunoscut buni și vestiți meșteri în piatră și lemn. Multe case din satele de mai la vale, din Cungrea și Verguleasa, s-au înălțat de către meșterii din Leleasca, prin părțile locului neîntrecuți tîmplari. Aflu aceste lucruri în primăria comunei, casă din bîrne de stejar ridicată de către unul din cei mai cunoscuți constructori de pe Cungrea, Dumitru Tudorache, chiar tatăl primarului. Tot ceo din Leleasca, unde dealurile lasă livezile să se-ntindă și să lege în voie, coborau către satele Cungrei și ale Vergulesci cu poame felurite și cu cel mai bun oțet, cel din prune negre, ca să le dea pe grîu și porumb. Tîrgul se făcea în natură, cum zic cărțile. Schimb pe schimb, cum zic țăranii. Mai există încă și azi în Leleasca vreo cîțiva care pleacă pe vechile drumuri, cu căruțele cu coviltir. Gheorghe Brînaru și Florea Militaru, de pildă. Fiindcă și astăzi griul crește mai mult tot la Verguleasa decît la Leleasca iar producțiile vor crește în anii viitori. Mai jos de Verguleasa, ne spunea primarul acestei comune, Ion Oiță, se construiește barajul Strejești pe Olt. Ca întindere, lacul va fi cel mai mare de pe rîurile țării. Atunci Oltul va intra pe rîul Cungrea, în sus, cam un kilometru. Cei din Verguleasa vor avea condiții ideale pentru a-și iriga pămînturile. Lunca Cungrei, spunea primarul, va fi o adevărată grădină. Va fi așa neîndoielnic, dacă ținem seama că de prin anii trecuți, chiar, ea a început să fie gospodărită ca o grădină. La Verguleasa, fără irigații, griul a legat 5 000 kilograme la hectar iar porumbul 6 500. La Leleasca, în marginea de sus a văii, unde pămîntul nu-i negru și mustos cum e cernoziomul din Verguleasa ci roșu ca o cărămidă arsă, griul n-a trecut de 3 000 și porumbul n-a trecut de 3 500 de kilograme la un hectar. În schimb, spun cei de aici, fermele îngrijite de inginerii Constantin Ionescu și Gheorghe Sofianu s-au situat pe locul al doilea, pe țară, în 1978, pentru producția și calitatea fructelor exportate. Cei din Leleasca vînd astfel rodul marilor livezi, de peste 1 000 de hectare, nu numai celor din jos, de pe valea Cungrei, ca altădată, ci și olandezilor, francezilor, italienilor. Pentru cursul vieții mai noi a acestor sate, valea Cungrei a devenit prea mică.

Înainte, spuneam, plecau din Leleasca meșterii ca să ridice case prin satele de pe firul apei și cei cu căruțele pline cu mere, la vale, și pline cu grîu, la deal. Plecau însă și femeile, la seceră, în satele dinspre cîmpie, unde munceau cu ziua. Plecau în grupuri de douăzeci-treizeci. Din unele familii, în fiecare an. Din familiile Neagoe, Dobroiu, Călțănoiu, Firu, Trană. Laolaltă cu ele porneau și cîțiva flăcăi. Frați și veri de-ai lor. Ion Iordache și Alexandru Marin, de exemplu, își mai aduc aminte de acele zile. Ei legau snopii și înălțau clăile de grîu, și tot ei apărau drepturile femeilor, dacă întîlneau vreo potrivnicie. Și astăzi din Leleasca pleacă oameni. Ce-i drept, numai bărbați. Cîteva sute de navetiști muncesc la Slatina, cale de 70 de kilometri, la Rîmnicu Vîlcea ori la Pitești. De aceea, aflu, visul localnicilor ar fi să aibă industrie chiar în comuna lor. O fabrică de prelucrat fructele, de exemplu. „Să ajungem și noi, arată primarul Radu Tudorache, pe urmele celor din Cungrea". Ce s-a întîmplat mai jos pe firul apei Cungrei, adică în chiar comuna Cungrea, ne spune primarul de aici, Iosif Călinescu: „Eu sînt de fel din județul Dîmbovița. Am venit la Cungrea în urmă cu 16 ani. Eram maistru sondor. Fiindcă se găsise petrol aici, venisem cu o brigadă. Apoi, pe măsură ce schela Ciurești de care aparținem, s-a dezvoltat, au sosit și alții. Cam vreo sută. În jurul nostru au învățat cei de pe-aici meserie. Eu îi cunosc de pe cînd erau țărani și nimic altceva. Fiindcă mă întrebați, vă pot spune deci că la noi nu sînt navetiști. La petrol lucrează cîteva sute de oameni. Apoi, în industria comunei, încă vreo mie. Nu trebuie să mire pe nimeni. Avem o industrie. O fabrică de cărămidă care lucrează și pentru cei din Leleasca și pentru cei din Verguleasa, de fapt pentru mulți alții, precum și o fabrică de prelucrare a legumelor și fructelor la poarta căreia opresc cîteodată mașini ale unor firme comerciale străine venite să-și încarce marfa direct de aici, de la producător. Dacă ținem socoteala că în cadrul C.A.P.-ului lucrează vreo mie de oameni, e limpede că în comuna Cungrea se află astăzi mai mulți muncitori decît țărani. Se înțelege însă că toți cei din industrie muncesc și pămîntul, fiindcă așa e frumos și bine. Însă, dacă un tînăr pleacă să învețe o meserie, se poate întoarce acasă, lîngă familie. La noi există locuri de sudori, de strungari. Cel puțin un om, dintr-o familie, lucrează într-o unitate industrială. De aceea îndrăznesc să afirm că în urmă cu 16 ani Cungrea era o comună înapoiată. Se mai trăia în case unde picioarele patului erau pari bătuți direct în pămînt. Astăzi, oricine vede, la Cungrea se trăiește orășenește".

Pretutindeni pe valea Cungrei viața a mers cu pași siguri și mari, în ultimul timp. Multe dintre casele noi au baie, încălzire, canalizare. Ba chiar, pe alocuri, „casa" începe să lase loc „apartamentului". Nu este o exagerare. La Leleasca, unde zidirea unui bloc a și pornit, aflam că pînă înspre sfîrșitul deceniului următor se vor construi 412 apartamente. Pentru un orășean grăbit să-și vadă mai repede apartamentul, perspectiva pe care și-o aleg acești săteni poate părea îndepărtată. Pentru un țăran, mai puțin. Pe el, pentru că are oricum unde locui, îl interesează certitudinile din capătul acestei perspective. Or, valahii de pe valea Cungrei sînt prea iscusiți la minte ca să nu întrevadă, ca un semn de viitor, ambiția unora dintre ei de-a locui la țară și de-a trăi, încă de pe-acum, ca la oraș. La capătîiul acestei mîndrii se află, bineînțeles, munca după puteri. Aceeași în cele trei comune și totuși, cum văzurăm, alta. La Leleasca, cei care lucrează exemplar în pomicultură și creșterea animalelor iau aminte la vecinii din jos, din Cungrea, la industria acestora. Aceștia din urmă, admirați pentru industrie, privesc admirativ spre nordul văii, către Leleasca, pentru motivele pe care le-am arătat, și în jos, către Verguleasa, pentru bunele rezultate obținute aici în creșterea grîului și-a porumbului. Cei din Verguleasa au cuvinte de laudă pentru industriile din Cungrea și zootehnia din Leleasca. În sfîrșit, Cungrea și Verguleasa aparțin, de curînd, aceluiași consiliu unic agroindustrial și după cum ne spuneau inginerii Vasile Ștefan, din prima, și Marin Bușcu, din a doua comună, încă de pe-acum gîndurile se-ndreaptă către o mai atentă specializare care să permită valorificarea cît mai bună a condițiilor fiecărei așezări. Oamenii de pe valea acestui fir de apă se ajută pentru că s-au ajutat dintotdeauna.

Așa de exemplu, peste timp, cuvintele lui Nicolae Iordăchescu din Leleasca, bărbat ajuns la 92 de ani fără supărări din partea sănătății, își găsesc confirmarea în amintirile cele mai vechi ale lui Alexandru Enache, Ion Văduva și Ilie Drăghici din Verguleasa, cele aflate de la părinții și bunicii lor. În primul război mondial, către sfîrșitul anului 1916, mulțime de țărani din satele de prin sud au căutat refugiu către miazănoapte, către Leleasca, deci către munte pe firul Cungrei. Uitată, deprinderea din vechime a fost redescoperită astfel. Tot prin pădurile dese, nepătrunse, de la nord, în sus către izvoarele Cungrei, s-a ascuns și învățătorul Constantin Munteanu, unul dintre capii răscoalei de la 1907 prin satele de la miazăzi prin care umblă firul apei. Cum sărăcia era aceeași acolo unde creștea grîul ca și unde creșteau merele, focurile răscoalei s-au întins pe apă, în sus, de la Verguleasa către Leleasca, și în amîndouă capete ale văii cît și la mijlocul ei, în comuna Cungrea, zeci de țărani au murit pentru dreptate. Nici nu e de mirare cum, pe valea aceasta cu oameni mîndri, tocmai pentru a-și păstra slobozenia unii au părăsit apa cea bună, firul Cungrei pe care se îndemna viața, și s-au răzlețit departe pe dealuri. Acolo unde, la mai mulți kilometri de valea plină cu sute și mii de izvoare, dincolo de potecile strîmbe ale codrului, apa devenea cel mai de preț lucru de pe lume. O învățătură a istoriei acestei văi dăruite cu apă minunată spune, așadar, că pentru libertate s-a răbdat chiar de sete. Dar întîmplări vechi nasc întîmplări noi...

Cum spuneam, Leleasca, Cungrea și Verguleasa se urbanizează în ritm accelerat. Spre norocul lor, aceste așezări foarte vechi s-au înnoit într-atît încît astăzi au cam tot ceea ce le este de trebuință. Au drumuri asfaltate, băi comunale, brutării. Au cămine culturale, școli, dispensare. Dispun de o bună rețea de prestări de servicii și, pe kilometri întregi, de rețelele conductelor de apă curentă. Aceste înlesniri ale confortului modern au costat zeci și sute de milioane. De ele nu se bucură numai satele de centru ale comunelor ci și aproape toate satele aparținătoare. Dar sînt, printre acestea din urmă, și cîteva care vor fi dezafectate. Oteștii de Sus din comuna Cungrea, de exemplu. Prețul unor ample lucrări gospodărești s-ar dovedi, aici, exagerat. Apoi, rațiunea din urmă cu secole a acestui sat de-a exista chiar în acel loc nu poate fi și astăzi aceeași. Cum spunea și primarul comunei : „Oteștii pot veni la lume deschisă..."

De sus, din Leleasca, se vede înspre miazăzi, înspre Romula, capitala Daciei Malvensis, ca de pe prispa unei case lungimea ogrăzii. Acolo, jos, de multe ori s-au stîrnit vînturile prăfoase ale cîmpiei, în copitele cailor și în învălmășeala luptei. Mai sus de capătul văii, prin satele Uda și Cuca, argeșene, se ajunge la pasul de culme de unde drumul coboară către satele ardelenești din cealaltă parte a Făgărașilor. Dintr-acolo, nume și întîmplări de demult, parcă uitate, răsună neașteptat cum corzile-n tăcere pe viori. Lemnul e vechi și corzile tresar singure. În nordul văii Cungrei, de exemplu, Ungureni este un sat, tot foarte vechi, de ardeleni veniți peste pragul de culme al unui munte și-al unei istorii. Pentru cei de-un singe, valea Cungrei a fost loc deschis și primitor. Și oricîte silnicii ar fi îndurat aici viața, oamenii s-au îndărătnicit să se lege de firul acestei ape asemenea urcușului și coborîșului din văluririle ei. Pe iile țărăncilor din valea Cungrei se află cusute cu măiestrie simboluri ale unui imemorial cult al apei. Tărăncile le numesc „rîuri". Legătura e limpede, ca să zicem așa, ca izvoarele Cungrei. „Rîurile" vin încă din neolitic, de ale cărui urme valea e plină.

Cum arătam, apa aceasta a cărei lungime măsoară abia vreo 40 de kilometri se varsă, la Verguleasa, în Olt. Dar, fiindcă valea Cungrei nu este doar a unei ape ci a unei alcătuiri omenești, a unei obști străvechi și totuși foarte noi, la Verguleasa nu se varsă doar Cungrea în Olt ci valea Cungrei în valea, mai mare, adevărat stîlp de țară, a Oltului. Ginta celor vreo 15 000 de oameni de pe valea Cungrei intră, astfel, și se pronumără între milioanele de oameni ai țării unde și alții, foarte mulți, știu să povestească despre o vale frumoasă, cu apă limpede, dinspre nord cu miros de brad, dinspre sud cu miros de grîu.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Iubirea de frumos

Probota

Încă o mănăstire voievodală — ctitoria lui Petru Rareș — de prim rang se adaugă celor deja știute dintre minunatele perle ce împînzesc obrazul Moldovei de la Neamț la Putna, de la Agapia la Dragomirna și Voroneț. Aparatul inteligent și harnic al lui Ion Miclea, cu un text introductiv de Radu Florescu, ne aduce înaintea ochilor încă o comoară medievală restaurată de curînd, intrată de curînd în patrimoniul național de frumusețe și înnobilare sufletească.

În această necropolă cosmică își doarme somnul de veac cel mai răpit de frumusețea culorilor dintre voievozii noștri, fiul lui Ștefan, Petru Rareș, cu soția sa, Elena, una dintre sfintele doamne ale trecutului nostru, cum o socoate Iorga.

Pictura originală păstrată ridică spațiul ctitoriei la rang de beatitudine medievală. Totul e ușor și sărbătoresc, mormintele par ocrotite de o slavă dogorîtă de seni-

Realitatea ilustrată

O clipă cu Dinu Săr... la premiera filmului „C...

— De ce ați ecranizat „Clipa" și nu întîiul dumneavoastră roman „Niște țărani" ?

— Pentru că așa se mai întîmplă în viața și în cinematografia noastră. Acum, iată, cei care conduc destinele filmului românesc s-au gîndit că „Niște țărani" ar putea deveni un film de strictă actualitate. Sugestia pentru scenarizarea „Clipei" a venit din partea unor tovarăși cu munci de răspundere politică, și țin să le mulțumesc din toată inima pe această cale.

Odată intrat meu s-a bucu... ția și dragoste preocupare Cînd am scri... țărani" nu m... aceasta ar ... film.

— În mome... cinematografi... bește foarte ... tea scenariilor ... scenariilor b... filmului „Cli... un scenarist.

— Personal ... apără scenari... dintr-un prof... profesiunea ... știu încă dac... tru ea. Filmu... trama cărții. ... filme la niv... din păcate, ... trădată de l... competitive. ... putem vorbi ... bună. Spiritu... zent de la ge... E meritul lui

...te și bucurie : de atîta frumusețe în
...inunt, de atîtea aripi heruvice ce se
... în aurul culorilor, spațiul s-a extins
...proporții istorice, marmura albă în-
...ă ca un giulgiu pe oseminte a dat
... floare, bobocii crinilor întredeschiși
...ă miros prin încăperile înalte spinzu-
... de licărul candelelor de argint ce sin-
...-n unghere în dreptul tabloului votiv
...înșiruie bărbile voievodale în strai
...rdotal înaintînd din negurile istorici
...as liturgic spre crugul viitorului. Nu-
... ochi și blîndețe și prezență spirituală
...nsă ce alungă teama și urîtul și efe-
...ul dintre abside și bolți. E un cîntec
... al nemuririi noastre ce se rostește
... de aproape cinci sute de ani sub
...a clopotelor ce zvonesc a răbdare și
...are, a priveghi și bună învoire pînă
...roaca Ceahlăului și peste rîuri pînă
...albele cetăți către mare.

...juns într-un april în floare aici, mă
...leam pătruns într-una din cele mai
...ice moșteniri ale părinților noștri în
...n sacralitate românească de care nu
... scăpa numai dacă te faci mai bun
...nai frumos, mai îngăduitor și gata de
...ă pentru propășirea tuturor...

IOAN ALEXANDRU ■

Ce-ar fi

Ce-ar fi să ne privim mai mult în ochi,
Ca la trapez, bătrînii acrobați,
Să nu ne fie teamă și rușine,
Doar sîntem comuniști adevărați.

Ce-ar fi să ne privim cum se cuvine,
Să nu ne mai gîndim la buzunare,
Să nu trăim ca musca la arat
Și nici la false umbre de dosare.

Dar mai ales, ce bine e să știm
Că nu e țara o papară-ntinsă
Cu munți frumoși de cașcaval,
Nici rai sublim de pită și de clisă.

Ce-ar fi să nu ne mai prefacem, deci,
Cum se prefac actorii ambulanți,
Că fără ei, noi n-am fi fost în veci,
Deși cu ei am fi ajuns în șanț.

Ce-ar fi să ne privim puțin în ochi,
Cum se privesc la bară niște acrobați,
Să nu ne fie teamă de nimic,
Noi nu sîntem copiii îmbuibați.

De bună seamă, capul lui Bălcescu
Să nu rămînă veșnic la hotare,
Dar mai ales vegheați să nu rămînă
Nicicînd la profitori în buzunare.

Ce-ar fi să ne privim mai mult în ochi,
Ca la trapez, bătrînii acrobați,
Să nu ne fie teamă și rușine,
Doar sîntem comuniști adevărați.

VALERIU ARMEANU ■

Deși, datorită produselor sale — încălțăminte și tricotaje — i s-a dus faima în țară și peste hotare, Agnita este încă un oraș nemulțumit. Vrea mai mult, pentru că poate mai mult. Ține cu tot dinadinsul să ocupe un loc în impresionanta „orchestră" a constructorilor de mașini din România, să-și aducă, prin realizările sale, o și mai mare contribuție la sporirea avuției naționale. Și, iată, visul de pînă mai ieri a devenit astăzi certitudine. Agnita va fi, nu peste multă vreme, și un oraș al constructorilor de mașini. Cum se va realiza acest salt uriaș ? Prin dezvoltarea, în viitori ani, a Fabricii de utilaje și accesorii, unitate cîndva de industrie locală, unde se produc astăzi și țesături, și mobilă, și confecții, și ceva utilaje, și produse din mase plastice.

Conștient de importanța dezvoltării, colectivul acestei fabrici a reușit în cel de-al treilea an al cincinalului rezultate mai mult decît notabile. Astfel, exportul a fost realizat în ziua de 21 noiembrie, iar producția globală și netă în zilele de 7 și, respectiv, 13 decembrie. Aceeași situație favorabilă a fost înregistrată și în primii trei ani ai cincinalului revoluției tehnico-științifice. Și toate aceste sporuri de producție au fost obținute pe seama creșterii productivității muncii, ca urmare a perfecționării profesionale, a mecanizării operațiunilor de încărcare-descărcare în cadrul transportului intern, a organizării superioare a producției și a muncii, prin aplicarea formei de retribuire în acord global la 72 la sută din totalul personalului muncitor. În același timp au existat susținute preocupări pentru reducerea cheltuielilor materiale, pentru introducerea de tehnologii noi și îmbunătățirea celor existente, pentru folosirea materiilor prime secundare. „La obținerea acestor succese a contribuit întregul colectiv, în frunte cu comuniștii, dar mai cu seamă Olimpiu Șerb, Gheorghe Bernat, Vasile Șerban, de la secția de utilaje și accesorii, Ilie Ioan Nistor, Maria Rusu, Steluța Brumar, Livia Raicu, de la mase plastice, Gheorghe Bucur, Maria Sîrbu, Ierma Comșa, Wilma Cociș, de la confecții-tricotaje, Iulian Gavrilă, Lautner Friederich, Viorica Toader, Gheorghe Toma, de la benzi adezive, Octavian Anghel, Ioan Kloss, Virgil Achim, Traian Radu, Ioan Păcuraru, Zoltan Theisz, de la mobilă", ne-a relatat președintele sindicatului, Ștefan Copilău.

„Și, pentru că ne preocupă înzestrarea secțiilor cu mașini moderne, am susținut acțiunea de autoutilare, ține să subliniez Ion Lăstun, inginerul șef al fabricii. Astfel am realizat o linie tehnologică nouă

Se împlinește visul de aur al Agnitei, al oamenilor ei

pentru fabricarea rafturilor metalice pentru producția de export, o linie tehnologică pentru benzi adezive care va contribui la sporirea productivității muncii de 1,5 ori, iar a producției de aproape două ori. După concepția proprie a maistrului Pavel Popența am realizat două mașini de confecționat pungi din polietilenă, care funcționează la parametri superiori celor aduse din import".

Fabrica a început deja să construiască mașini.

Agnita se pregătește cu asiduitate să devină un oraș al constructorilor de mașini, să-și adauge industriei ușoare și industria aceea dătătoare de forță și de personalitate. Deocamdată există partitura, adică fondurile de investiții. Urmează dezvoltarea Fabricii de utilaje și accesorii, reprofilarea ei în exclusivitate pe construcții de mașini, adică deprinderea cu și învățarea „melodiei". Nu-i ușor, dar nici prea greu nu este, după dovezile de pînă acum materializate în faptele de muncă ale colectivului. „În anul 1985 vom construi numai mașini", susține cu vădită mîndrie muncitorească Toader Costea, secretarul comitetului de partid și președintele C.O.M. Și nimeni nu-i poate reproșa că se mîndrește cu acest fapt. Dimpotrivă.

„Începutul îl vom face chiar în acest an, intervine Gheorghe Vlaău, directorul fabricii, omul care-ți vorbește cu nestăpînit entuziasm despre viitorul de aur al constructorilor de mașini din Agnita. Astfel, continuă el, în 1979 vom asimila în fabricație ansamblul masă pentru mașina de cusut, precum și diverse repere de la alte mașini de cusut industriale. Vom prelua și asimila, de asemenea, de la Întreprinderea Metalotehnica din Tîrgu Mureș, piese de schimb pentru mașinile de cusut, asimilări care vor pregăti, de fapt, viitorul profil al unității noastre. Trebuie să subliniez și faptul, pe care-l socotesc foarte important, că dezvoltarea și reprofilarea fabricii noastre va rezolva în întregime stabilitatea forței de muncă, respectiv va asigura echilibrul necesar dintre forța de muncă feminină și masculină la nivelul orașului Agnita. Ne-am gîndit de asemenea și la viitorii muncitori specializați pe construcția de mașini. Astfel, o parte vor fi pregătiți la liceul industrial din orașul nostru. Alții în diferite școli profesionale, iar unii chiar în cadrul unității. Că de meșteri pricepuți nu ducem lipsă. Colectivul de conducere al fabricii a studiat această importantă prefacere calitativă pînă-n cele mai mici amănunte, propunîndu-și măsuri corespunzătoare care să asigure realizarea exemplară a tuturor sarcinilor ce ne revin".

Visul de aur al Agnitei, al oamenilor ei se va împlini. Orașul care se află în chiar centrul țării se va lăuda, pe merit, că este și al constructorilor de mașini.

RADU SELEJAN ■

...scenariul
...oată aten-
...care au ca
...n filmul.
...și „Niște
...t că proza
...atoare de

...față, în
...i se vor-
...re calita-
...e absența
...genericul
...pare nici

...ca să nu
...ului. Asta
...ect pentru
...arist. Nu
...cație pen-
...ește fidel
...să facem
...etitiv dar,
...e adesea
...r scenarii
... „Clipei"
...ecranizare
...este pre-
...ă la final.
...ne Vitani-

dis de a fi crezut în carte pentru a o apăra pe ecran. Poate vom mai colabora.

— Cu ce sentimente își vede autorul romanului personajele pe ecran ? Pentru spectatorul român Dumitru Dumitru înseamnă acum chipul și privirea plină de căldură a lui Gheorghe Cozorici, Năiță Lucian — chipul uscat, cu buzele precis conturate și pline de expresivitate ale lui Mitică Popescu, inginerul Tudor Cernat — omul cu ochii expresivi și ținuta vestimentară perfectă, Ion Dichiseanu.

— Sînt personajele mele. Așa le-am gîndit și, spre mulțumirea mea, sînt pe deplin realizate. Și este meritul regizorului care m-a convins în alcătuirea distribuției, discuțiile cele mai mari purtîndu-se în jurul lui Ion Dichiseanu. Pînă la urmă, alegerea lui Vitanidis a fost inspirată. Trebuie să subliniez prezența în film a marilor actori ai Teatrului Mic. Recunosc că filmul meu s-a bucurat de o distribuție de zile mari.

— Cum a reacționat la premiera de aseară directorul de teatru Dinu Săraru ?

— Aseară am văzut filmul pentru prima oară în condiții bune, adică pe un ecran adevărat. M-a interesat reacția sălii. Pentru mine adevărata premieră n-a avut încă loc. Sper să o trăiesc la o sală cu plătitori, nu cu invitați. Ar fi moral ca și cei din seara premierei să-și plătească invitațiile. Nimic nu-i mai cinstit decît să respingi sau să aplauzi pe banii tăi.

DAN BÎRLĂDEANU ■

În fotografii : secvențe de la premieră și scene din film

FLACĂRA LA DISPOZIȚIA DUMNEAVOASTRĂ

Mă numesc Budui Ludmila și am 80 de ani. Locuința mea din strada Razachie nr. 6, sectorul 5, a fost demolată dar cei 25 462 lei, contravaloarea ei, nu i-am primit încă. Nu este drept să fiu purtată pe drumuri la vîrsta mea. Vă anunț că am dosarul complet și din cîte am putut afla, el se află la Banca de Investiții.

■

Sînt inginerul Călin Constantin din Bacău și vă povestesc despre colindătorii de Anul nou. În plugușorul prezentat de unii dintre ei au spus ceva despre faptul că le-a dus vîntul căciula, că la Cuca se face mămăliga cît nuca. Unii mai naivi mi-au spus „Vă dorim la fiecare / Note bune la purtare" de parcă de asta aș avea eu nevoie la aproape 50 de ani. Nu e vina copiilor că altceva nu știu, ci a cadrelor didactice.

■

De la U.J.C.A.P. Dolj : Tita Ion din comuna Amărăștii de Jos nu are 10 ani vechime în unitatea cooperatistă și deci nu poate primi pensie.

■

De la UCECOM : În legătură cu scrisoarea adresată redacției de către Irina Gicuța vă comunicăm : Conducerea cooperativei „Înfrățirea" Piatra Neamț a creat cooperatoarei condiții de muncă bune, posibilitatea de a-și depăși retribuția tarifară și, de asemenea, ajutor material. Nu i s-a putut repartiza locuință deoarece întreprinderea nu a primit.

N.R. Cererea dv. de atribuire a unui spațiu locativ a fost trimisă, tovarășă Irina Gicuța, la Comitetul județean Neamț al P.C.R.

■

Mă numesc Iacob Gheorghe și sînt muncitor la Întreprinderea de autoturisme Pitești. Începînd cu 15 decembrie 1978 s-a hotărît, greșit cred eu, ca vestiarul clasic al muncitorului să fie înlocuit cu garderobă. Inconvenientul acesteia este că nu are un loc pentru uscarea prosoapelor de față și de picioare, pentru papuci și săpun. Nu este igienic ca în aceeași pungă să păstrăm obiecte cu destinații atît de diferite. Propun revenirea la vechi (și bun !) sau propun ca și maiștrii și inginerii să se folosească de garderobă. Așa este drept, cred.

■

Sînt Dragomir Steliana din Ploiești : în legătură cu statutul meu de muncă și de viață am depus un memoriu la redacție și ca urmare am primit un răspuns de la Comisia teritorială de expertiză a capacității de muncă. Mi se cerea să mă prezint de urgență acolo. M-am prezentat cu sufletul la gură și mi s-a spus ceea ce putea fi și scris — nu se poate face nimic. Aștept un alt răspuns și o altă comportare de la pomenita instituție.

PRICUP FLORIN are 26 de ani. A lucrat ca lăcătuș mecanic la Întreprinderea de mecanică fină Sinaia. În prezent este pensionat, fiind bolnav din primăvara anului trecut. Nu are un diagnostic precis. Se află în tratament la doctorul Nicoară, în secția Hematologie a Spitalului Fundeni.

Acest om are nevoie de un transplant de măduvă de la un donator cu grupa de sînge A2 RH negativ. Pentru donatorul căruia i s-ar lua circa 2 cm³ de măduvă din osul de la șold (iliac), nu ar exista nici un risc. Și ar fi de ajuns un singur donator...

Cei ce vor să-l ajute pe PRICUP FLORIN se pot adresa la telefonul 79 12 47 unde, pentru informațiile necesare, le va răspunde tovarășa Elena Țapu.

23 de oameni ai muncii de la Spitalul Tichilești (Tulcea) ne scriu : 19 dintre noi domiciliem în comuna Revărsarea și 7 în Isaccea, la 10 și, respectiv, 4 km de instituție. Pînă în decembrie anul trecut eram transportați cu autoduba spitalului. Acum s-a interzis și, culmea, am fost obligați retroactiv la plata transportului ce s-a efectuat. Oare este normal ca după un an de zile să ni se aducă la cunoștință că acest transport s-a efectuat ilegal fiind obligați să plătim imputația ? Cerem analizarea legalității imputării și mai cerem ca în aceste condiții I.T.A. Tulcea să ne asigure transportul la locul de muncă după un orar omenesc.

■

De la Uniunea Generală a Sindicatelor din România : Petiționarului Tica Petru i s-a desfăcut întemeiat contractul de muncă pentru absențe nemotivate. De la 12 ianuarie 1979 a fost repartizat și încadrat la Întreprinderea materiale izolante București în funcția de economist cu o retribuție de 2 310 lei lunar.

■

De la Procuratura județeană Prahova : În legătură cu memoriul tovarășului Matei Dumitru din Ploiești : Este despărțit în fapt de soția sa de 5 ani și în prezent este în divorț. Copiii, 3 la număr, i-au fost încredințați lui. Soția i-a luat totuși un copil fără voia sa. A fost sfătuit ca împotriva soției să facă o plîngere scrisă pentru infracțiunea de nerespectare a măsurilor privind încredințarea minorului prevăzută de art. 307 Cod penal. Petiționarul a declarat că dacă nu i-l va aduce pînă la vacanța de iarnă, o va face.

■

De la Întreprinderea „23 August" București : Tovarășa Mihăilă Floarea, care vi s-a adresat, locuiește împreună cu soțul (cazangiu la întreprinderea noastră) și doi copii într-o garsonieră la un cămin de nefamiliști repartizată de C.O.M. pe baza căruia s-au efectuat formele de stabilire în Capitală. Figurează pe tabelul cu prioritate al secției pentru 1979 la poziția 5 (3 camere).

■

Mă numesc Gh. Alexe, din București. La 27 februarie a.c. s-a deschis în plin centrul Capitalei o nouă unitate de alimentație publică, „Tulcea". Am intrat la raionul „Gospodina". Vînzători în costume de marinari ne-au oferit surpriza : 10 kg icre de crap, vîndute în 15 minute, chilcă sărată și cu ceapă, existentă cu tonele în halele Obor, și cunoscutul Albavin. După o jumătate de oră, nu mai era nimic, decît condica, inutilă și ea în magazinul gol.

■

De la Comitetul județean Bistrița-Năsăud al P.C.R. : Cererea lui Logigan Iosif de a fi reîncadrat ca șef al oficiului P.T.T.R. (după depensionare) nu poate fi îndeplinită, întrucît ar însemna să fie destituit contrar legii actualul șef al oficiului. Sus-numitului i s-au oferit alte 5 posturi pe care le-a refuzat, rămînînd în atenția noastră.

■

Mă numesc Gheorghe Pătrașcu, din Inotești, Prahova. Mă asociez nedumeririi și nemulțumirii tuturor acelora care de luni și luni de zile nu găsesc în magazinele de specialitate lampa PL 500, a cărei lipsă face inutilizabile atîtea televizoare.

■

Sîntem **locatarii blocului 43** din strada Paharnicului, sectorul 1 București. Accesul la bloc ar trebui să se facă pe aleea asfaltată pentru pietoni, amenajată anume pentru acest scop și numai pentru el. Pe aceasta însă își parchează mereu mașinile (1-B-1439, 10-B-2170, 7-B-3539, 1-B-8741 și multe altele) o seamă de cetățeni. Ori își retrag mașinile de pe alee, ori ne cumpărăm și noi.

■

Procuratura județului Cluj : Sesizarea familiei Ioan și Paulina Blag a fost găsită întemeiată. Ca urmare s-a dispus redeschiderea urmăririi penale în dosarul 3278/B/1979 privind pe învinuitul Bodea Ioan, pentru completarea cercetărilor și administrarea tuturor probelor solicitate de către petiționari.

■

Mă numesc **Maria Berescu,** locatară a blocului K2, sc. A, et. 4, ap. 18, din Calea Romanilor, Arad. De la primirea apartamentului a plouat în casă, am schimbat tapetul, am zugrăvit de două ori, am reparat pe banii mei planșeul, dar defecțiunea nu s-a remediat. La numeroasele mele adrese și intervenții I.J.G.C.L. Arad a rămas cu o singură obsesie : schimbarea antenelor individuale cu antena colectivă.

■

Sînt **Maria Nyiredi** din Orțișoara, Timiș. La data de 5 ianuarie a.c. a avut loc la noi un spectacol susținut de orchestra Meseșul din județul Sălaj, însoțită de actorii Ana Szeles, Florin Piersic și Radu Zaharescu. Spectacolul, sub orice critică, s-a ținut în realitate fără participarea actorilor amintiți mai sus. Ne-am simțit frustrați. Noi știm că tot ce se scrie pe afiș trebuie să fie și înăuntru. Pentru aceasta plătim.

■

De la Consiliul popular al municipiului Dej : În urma reanalizării situației de locuit a tovarășei Keresteș Ileana, împreună cu comisia de locuințe și conducerea unității C.L.F. Dej, am constatat că numita se află pe locul 2 în tabelul cu priorități. urmînd ca în cursul acestui an unitatea să-i atribuie din fondul de stat un apartament corespunzător numărului membrilor de familie pe care îi are petenta.

■

Sîntem **un grup de pensionari** din Șoseaua Nicolina din Iași. Sîntem contrariați că localul farmaciei, avariat la cutremur, n-a mai fost reparat, că alimentara de la nr. 98 a fost închisă pentru renovare de vreo 4 luni și nimeni nu o redeschide, că Ateneul Nicolina, unde era și o bibliotecă, stă în continuare în paragină. Ne considerăm un cartier vitregit.

■

De la I.J.G.C.L. Covasna : Referitor la sesizarea Asociației de locatari din str. Gării 19. Căldura în apartamente nu a putut fi asigurată în mod corespunzător din cauza nepunerii în funcțiune a cazanului de 50 Gcal/h de la IAIAME. Deocamdată, s-au calculat reduceri la costuri, ca dealtfel și pentru luna ianuarie, în loc de 2,25 lei/mp, numai 1,40 lei/mp, corespunzător căldurii furnizate în fapt.

■

Mă numesc Dumitru Ozunu, sînt din comuna Dănești, Dolj. Am muncit la C.A.P. Dănești 13 ani neîntrerupți, realizînd în medie, anual, cîte 186 zile-muncă. Neputînd primi pensie de la C.A.P. am solicitat ajutorul în natură și un lot ajutător, așa cum primesc mulți alții în situația mea. Dar tovarășul președinte al C.A.P. Dănești n-a binevoit să pună în discuție cererea mea nici în ședința Consiliului de conducere și nici în Adunarea generală din 1978. Nimeni nu se obosește să-mi răspundă.

■

De la IMSA Sf. Gheorghe: Tovarășul Pastor Viorel, detașat de noi la Întreprinderea de autocamioane Brașov, beneficiază pe toată perioada detașării sale de drepturile prevăzute în Codul Muncii, art. 68 și de Legea 57/1974. Pentru a-și primi aceste drepturi este rugat să se prezinte la noi, la Biroul retribuire pentru întocmirea formelor respective, iar pentru abonament gratuit pe C.F.R., la administrația întreprinderii unde lucrează.

■

De la I.A.P.I.T. : În revista Flacăra nr. 3 și 6/1979, sub semnătura lui Dumitru Graur, au fost publicate două materiale care sesizează o seamă de aspecte negative vizînd activitatea discotecilor. În urma controlului efectuat de noi, de către O.J.T. și organele de miliție, s-a stabilit că vinovat de cele întîmplate este casierul Pascu Ștefan, angajat sezonier al I.A.P.I.T. și căruia, în consecință, i s-a desfăcut contractul de muncă. Promitem că vom lua măsuri energice pentru eliminarea stărilor critice la discotecile care ne aparțin.

■

La parterul imobilului în care locuiesc, strada Unirii nr. 47, există un Cafe-Bar al I.A.P.L.-ului care, neavînd toalete și grup sanitar, reprezintă un adevărat focar de infecție. Neexistînd posibilitatea unei aerisiri directe a barului, a fost spart peretele care corespunde în gangul apartamentului nostru instalîndu-se un ventilator asurzitor care ne viciază aerul. Așteptînd un copil care va fi nevoit să trăiască într-un mediu septic, sîntem pe bună dreptate îngrijorați. Cerem organelor în drept soluționarea acestei situații. **(Al. Dobrescu,** Craiova)

De la Comitetul municipal Cluj-Napoca al P.C.R. : Pentru prevenirea și înlăturarea neajunsurilor semnalate de către lucrătorii oficiului P.T.T.R.-Cluj 9, s-a stat de vorbă cu toți factorii de răspundere stabilindu-se : eșalonarea mai chibzuită a repartiției de combustibil pe timp friguros, corelarea programului de funcționare a centralei termice cu cel al unității, întărirea ordinii și disciplinei la personalul muncitor de la centrala termică, intensificarea controlului și supravegherea muncii la această unitate.

■

Mă numesc Gh. Popa, sînt din municipiul Deva și de 10 ani mi-am cumpărat un apartament în bd. Kogălniceanu nr. 10, bl. F3, sc. 3, et. 4, ap. 20. Dar de cînd locuiesc aici pot să afirm că mai tot timpul nu am avut apă potabilă, de apă caldă nici nu mai vorbesc. La început am crezut că așa cum nici într-o familie nu le ai pe toate gata, tot așa și cu gospodărirea municipiului, trebuie să ai răbdare. De atîta vreme însă noi plătim aerul ce se aude prin robinete.

■

De la Consiliul popular al sectorului 6 : Urmare a scrisorii tovarășei Ghiorghița Pavel din strada Peciu Nou nr. 26, sectorul 6, adresată revistei Flacăra, care solicita închirierea unei locuințe din fondul locativ de stat, corespunzătoare familiei sale, vă aducem la cunoștință că a fost rezolvată cererea sus-numitei în sensul că i s-a închiriat o locuință din mișcarea a II-a compusă din două camere cu acces la dependințe, în Calea Rahovei nr. 265, în același sector.

■

Mă numesc Nina Pislaru, din Stîlpeni, Argeș. Am hotărît ca împreună cu soțul meu să întreprindem o excursie în Bulgaria, în luna iulie 1979. Întrucît dorim ca această excursie s-o facem cu autoturismul proprietate personală, O.J.T. Pitești ne-a îndrumat către A.C.R. Nimic rău în acest lucru, mai ales că amîndoi sîntem membri ai A.C.R. Dar acolo ni s-a pus condiția să mai facem încă trei asemenea membri. Neavînd pe cine, am plătit taxa pentru trei persoane. Dar unde-s persoanele ? am fost întrebați. Persoanele nu-s. Și uite așa nu vom pleca nicăieri.

■

De la Centrala industriei poligrafice : În legătură cu insuficienta cantitate de căldură de la căminul de nefamiliști al Combinatului poligrafic Casa Scînteii din str. Străulești nr. 13, vă comunicăm : acest cămin cu 300 de locuri și 4 etaje este într-adevăr prost încălzit. Furnizorul de căldură, G.I.G.C. din sect. 4, a fost solicitat din octombrie 1978, în scris și verbal, să rezolve situația. Și nimic concret. După o discuție recentă cu inginerul Lupan s-au luat unele măsuri. Sperăm să nu avem surprize.

■

Mă numesc Petru Labo, muncitor la barajul Vîrșolț, Sălaj. Au trecut o vară, o toamnă și o iarnă de cînd aștept chenzina a doua pe luna iulie 1978, expediată prin mandat poștal de către Direcția apelor Someș Cluj-Napoca. Poșta confirmă în luna septembrie neachitarea mandatului respectiv și intervenția făcută la Oficiul special de verificare a mandatelor din București. Numai banii nu apar.

■

De la Consiliul popular al județului Olt : Pe urmele sesizării adresate de tovarășul Iancu Roșu revistei Flacăra. La 8 mai 1978 Iancu Roșu din Vulturești i-a dat vicepreședintelui Consiliului popular suma de 200 de lei pentru eliberarea unei autorizații de construcții. Diferența de 100 de lei a fost însușită de către Gheorghe Stroe, vicepreședinte, și Ilie Dutică, secretar. Nejustificat. Pentru abuzul comis, cei doi vor fi puși în discuția Comitetului executiv al Consiliului popular județean unde se vor hotărî măsurile ce urmează a fi luate.

■

Mă numesc Vasile Doroftei, locuitor al Timișoarei. Faptele : marți, 20 februarie a.c., a avut loc un accident în apropierea complexului turistic Muntele Mic. Victime : trei copii între 3 și 5 ani dintre care doi au decedat. Cauzele : turiștii sînt nevoiți să călătorească și azi cu ocazii din cauza așa-zisului teleferic care mai mult stă decît merge. Cine trebuie să analizeze proasta lui funcționare și întreținere, defectuoasa organizare a mijloacelor de transport care duc la asemenea nenorociri ?

■

Mă numesc Ilinca Popa, sînt din comuna Liești. Galați, și am 62 de ani. Din 1962 m-am înscris în C.A.P. dar din pricina celor 7 copii nu am putut activa din primul an. Cînd aceștia s-au mai mărit, am lucrat doar puțină vreme, vederea începînd să mă lase pînă n-am mai văzut deloc. Am ajuns o povară și pentru soțul meu, stînjenindu-l în munca pentru cîștigarea celor necesare existenței. Cine să mă ajute să pot căpăta o pensie de invaliditate sau ceva asemănător ? Nu văd, dar aud foarte bine despre grijă pe care o are partidul nostru pentru toți cetățenii, ceea ce mă face să sper că am și eu acest drept.

■

De la Comitetul municipal Galați al P.C.R. : Cetățeanul Șerban Nicolae din București sesiza revista Flacăra cum că Vicol Corneliu din Galați, str. Călugăreni nr. 57, și-a făcut în curte o adevărată creșătorie de porci, infestînd atmosfera, punînd sub semnul îmbolnăvirii iminente pe locuitorii din jur. Organele veterinare precum și cele de miliție au constatat sesizarea întemeiată. I s-au aplicat lui Vicol Corneliu amenzi repetate, de la 500 la 2 000 de lei. Acesta s-a angajat să predea statului 45 de porci, cu contract. Controlat acasă, s-a constatat că mai avea doar 3 porci.

■

Din partea asociației de locatari a blocului 106 B din Șoseaua Ștefan cel Mare : În numele a 240 de locatari vă rugăm să ne sprijiniți în legătură cu mutarea unei uzine de produs zgomote, amplasată la subsolul blocului nostru, care ne pune viața și sănătatea în primejdie. Nu putem trăi în condițiile unui uruit permanent și ale unor bubuituri ca de tun repetate din 10 în 10 minune, fiind supuși unui adevărat bombardament de decibeli. Pînă acum nimeni n-a răspuns apelurilor noastre justificate.

■

Din partea Consiliului popular al municipiului Turda: Am constatat că tovarășul Vasile Mureșan, muncitor la Întreprinderea chimică Turda, locuiește cu familia sa compusă din 3 persoane într-o singură cameră ce nu corespunde normei locative la care are dreptul. Constatîndu-se abateri de la aplicarea legii nr. 5/1973 și a H.C.M. 860 s-a procedat la refacerea listelor de priorități. Vasile Mureșan, care figura la poziția 40, urmînd să primească în cel mai scurt timp o locuință confort I pe măsura nevoilor sale.

■

Mă numesc Marcel Dobrogeanu și sînt din satul Racovița, comuna Polovragi, Gorj. Vă aduc la cunoștință că pe traseul București — Pitești — Rm. Vîlcea—Novaci, conducătorii auto se abat în mod nejustificat de la graficul înscris în Mersul autobuzelor, pe secțiunea Slătioara — Polovragi. Astfel locuitorii satelor Rugetu, Florești, Cerna, Racoviță și Polovragi sînt nevoiți să pacurgă pe jos 4—8 km ori să aștepte degeaba în stații. Și doar drumul este în bună stare. În fața acestui caz de indisciplină, conducerea centralei de transporturi auto, sesizată de locuitorii satelor, tace.

● **„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.**

Cum trece timpul degeaba peste unii oameni

Se mai supără oamenii, vecinii, vreau să zic, într-o viață de om dar nu-și dau neapărat în cap unul altuia cu ce apucă, ne spunea zilele trecute un țăran din Birzotenii Horezului, sat asimilat deja, din punct de vedere administrativ, în perimetrul orașului care își pregătește intens, de cîțiva ani, macheta viitoarei sale înfățișări. Încruntarea omului și a cîtorva zeci de concetățeni ai săi, care au semnat o scrisoare trimisă redacției, se leagă de repetatele acte de huliganism vecin cu tîlhăria comise în ultimii ani de un membru al obștii acestor țărani cu gospodării individuale. Cel incriminat se numește Constantin Ciontea și poartă — nu se mai știe de ce și de cînd — porecla de Lișcă, sub care îl știu și cei ce i-au uitat numele din acte. Are 53 de ani, căsătorit, fără copii și lucrează în prezent ca necalificat, la Întreprinderea de utilaj chimic și forjă Govora, unde execută o condamnare de **trei luni închisoare cu obligare la muncă corecțională într-o unitate productivă.** În colectivul muncitoresc de la Govora își execută corect sarcinile și nu se plînge nimeni de el. Zilele trecute, secretarul comitetului de partid pe întreprindere îl invita chiar să se gîndească, pînă la executarea pedepsei, dacă nu vrea să intre definitiv în colectivul unității. Aceasta avînd în vedere mai ales autocaracterizarea sa ca un împătimit al hărniciei și al lucrului bine făcut. Deocamdată, Constantin Ciontea nu s-a decis.

Toți localnicii cu care am vorbit — și n-au fost puțini — acuză nestăpînita poftă de hartă a lui Lișcă, sporită adesea prin efectele vestitei țuici de Horezu. Că omul e circotaș nu încape nici o îndoială. „Am mai executat un an de detenție", ne-a spus. Tot pentru scandal și loviri. În mai multe rînduri a închis drumuri — agricole, dar pe care oamenii așa le-au pomenit — numai pentru că treceau peste un loc al lui. Au intervenit autoritățile locale, l-au mai temperat, cînd au putut. Odată redeschiderea unui asemenea drum — pe care Constantin Ciontea îl păzea cu toporul sau cu coasa — s-a întîmplat abia în urma unei hotăriri judecătorești. Mulți oameni ne-au declarat că, din cauza amenințărilor lui repetate, nu mai au curaj nici să-i treacă pe la poartă pentru că „multora le-a găurit capul cu pietre". Cum la întreprinderea unde execută pedeapsa stă exact cele opt ore, după care revine zilnic acasă, își întrebuințează timpul liber împărțind în dreapta și-n stînga amenințări. Sînt vizați cu deosebire martorii adversarilor săi din ultimul proces. El este încredințat că de lungă vreme e dușmănit și persecutat de unii funcționari ai primăriei.

Actuala condamnare a lui Constantin Ciontea n-a reușit, oricum, să stingă conflictul. El este, — așa cum spunea și tovarășul Pantelimon Chirilă, președintele Tribunalului județean Vîlcea — „tipul omului care și-a făcut singur dreptate și care rămîne surd la tot ce nu-i convine". La Horezu, oamenii cu care am vorbit îl prezintă ca pe un pericol public în obștea cu care se ceartă mereu, ca pe un om ahtiat după pămînt. Primarul localității fiind în concediu, stăm de vorbă cu vicepreședintele, Dumitru Hangiu, care, în cei aproape 17 ani de cînd lucrează la acest consiliu, a fost o bună vreme el însuși primar. Ne confirmă comportamentul scandalos al lui Constantin Ciontea. Știe că acesta a folosit fără drept o porțiune de teren — proprietate de stat — pînă cînd, la reclamația cuiva, i s-a măsurat întreaga proprietate și i s-a luat ce nu era al lui. Elisabeta Ghițescu, tehnician cu vechime apreciabilă la consiliu, acuză și ea recalcitranța lui Lișcă. La procesul pentru drumul închis abuziv a fost cu organele de justiție la măsurarea terenului. E vorba de o parcelă primită de el în schimbul uneia ce intra în perimetrul I.A.S. S-a întocmit act de schimb. Un asemenea act implică acordul părților. Ciontea dădea 25 de ari și primea 31. Asta tocmai pentru că locul era traversat de drum. În act însă **n-au fost consemnate asemenea „detalii".** Cine e vinovat ? Elisabeta Ghițescu zice că nu știe. Aflăm, printre altele, că în registrele agricole, la toți oamenii, suprafața parcelelor a fost înscrisă conform declarației neverificate a proprietarilor. În multe cazuri, cei de la primărie nici nu știu unde se află aceste parcele. Cu intenția diminuării impozitului, ni se spune, mulți au declarat mai puțin decît au. Plusurile ies la iveală cu ocazia certurilor pentru moșteniri sau cînd oamenii se reclamă între ei. **Nimeni nu știe azi la primărie cine și cît are în plus.** Cearta pentru care Ciontea se află acum condamnat a arătat nu numai că neamurile pot să-și dea unul altuia cu furca de fier în cap deschizînd ferestre neautorizate pentru mințile înfierbîntate și locuri suplimentare de intrare în aceste capete pentru argumentele ce li se pare că ajung mai greu acolo, dar învrăjbirea, urmată de măsurarea corectă, a mai arătat că fostul proprietar deținuse un hectar și 20 de ari mai mult decît scria în registrul agricol.

Pe fondul inexistenței unei evidențe corecte a terenurilor agricole, certurile, suspiciunile și evitarea rigorilor legii se întind, la Horezu, cu mult dincolo de persoana și de apucăturile lui Constantin Ciontea. Acesta este, din păcate, adevărul. Actele de schimb, dictate de comasările pentru actualul I.A.S., s-au făcut, la început, de către o comisie regională care a lucrat, în unele cazuri, neglijent și incorect. Dumitru Hangiu precizează că, ulterior, unele incorectitudini au fost corectate la reclamațiile oamenilor. Elisabeta Ghițescu ne spune că „nici acum nu sînt clare lucrurile cu unii cetățeni și cu proprietățile lor din cauza indulgențelor acelei comisii".

De ani de zile, duminicile lui Costică Ciontea se consumă la comisia de judecată și prin tribunale. Uneori a avut pe rol 6 procese, ne spune Petre Dichel, de 10 ani pînă de curînd președinte al comisiei de judecată. În ultimii trei ani Ciontea a apărut în fața comisiei de judecată de zece ori, în 18 procese. Războiul se poartă adesea între neamuri. Luptele continuă.

În ce ne privește ne bucurăm că omul nu și-a îndeplinit deocamdată toate amenințările, după cum sperăm, pentru el și pentru liniștea obștii din care face parte, că se va încadra în colectivul muncitoresc al întreprinderii la care muncește acum, unde ar putea să lucreze cinstit, pe măsura hărniciei cu care se laudă, și să cîștige bine.

DORIN GHERGHINESCU ■

„Pe baza cererii gestionarului și a probelor de lucru"

La Mehadia s-a inventat o nouă pedeapsă pentru hoție : mustrarea. Urmată, firește, de mustrare scrisă cu avertisment.

Prima veste ne-a venit de la un tînăr din satul Crușovăț. Stricîndu-i-se radioul și televizorul, Constantin Bain le-a dus la cooperativa din Mehadia, care are o secție anume pentru repararea unor astfel de scule. În teorie, cel puțin. În fapt, Arapu Cristian — gestionar, expert și unic lucrător al secției sus-numite — primea, de primit, aparate pentru depanare, însă nu prea le repara. Poate nici nu știa să le repare, noi sîntem gata să îl și compătimim pentru aceasta. Ce te faci însă cu clienții, oameni lipsiți de inimă care pretind să își capete înapoi aparatele de radio și televizoarele în stare de funcționare ?

Un astfel de om nemilos este și cititorul nostru, Constantin Bain. În rarele ocazii cînd a avut fericirea să dea de el, i-a tot pretins lui Arapu aparatele reparate. După mai multe luni a vrut omul să și le recapete oricum. Apoi, măcar să le vadă. Abia după un an de zile cooperativa i le-a restituit. Nu în aceeași stare în care le adusese, cum poate v-ați grăbit să credeți, ci mult simplificate, cum s-ar zice, prin sustragere de piese, fapt căruia contabilul-șef Simion Greu i-a dat filozofica interpretare : „Asta-i situația !" În plus, radioul și televizorul aveau cîte un sigiliu și amîndouă erau pomenite în proces-verbal de restituire, încheiat în absența ghinionistului Cristian, deoarece el tocmai atunci se afla într-un loc de unde nu se pleacă cu bilet de voie, dar asta-i o altă poveste.

Azi vom relata numai episodul Mehadia din cei 27 de ani ce s-au scurs din viața cît se poate de strîmb începută a lui Arapu Cristian.

Și-a făcut apariția la Mehadia în vara anului 1977. Ar fi un ingrat dacă s-ar plînge că i s-au făcut greutăți la încadrarea sa în Cooperativa de consum din localitate, care avea secție de depanare radio-tv, dar nu avea depanator. Într-un elan de antibirocrație, nu i s-a mai cerut adeverință de cazier. În cadrul aceluiași elan nu i s-au pretins nici acte privind studiile, nici contract de garanție, nici carnetul de muncă etc. Ceva însă i s-a cerut totuși, iar el a și dat : o cerere de încadrare. Astfel, cum stă scris în nota de constatare din 7 octombrie 1978 a U.J.C.C.C. Caraș-Severin, încadrarea lui A. C. s-a făcut, simplu, „pe baza cererii gestionarului și a probelor de lucru". Probe de lucru — e și asta numai un fel de a spune, de vreme ce examinatorul nu putea fi, într-o C.C.C. (cooperativă de consum și de credit) decît un contabil, un economist ori un lucrător din comerț sau alimentația publică.

Practic, ca **gestionar și depanator,** în baza unei simple cereri de încadrare, o persoană despre care nu se știa nimic a luat în primire unitatea, a semnat de primire pentru cîteva chitanțiere și carnete cu bonuri de reparație, apoi s-a pus pe treabă, adică pe încasat bani, în schimbul cărora nu prea elibera chitanțe și nici nu restituia aparatele aduse la reparat. În septembrie 1977 a înregistrat încasări pentru manoperă în sumă de 205 lei, drept care a fost retribuit cu 88 lei (!), apoi 2 luni la rînd bonurile de lucru și, prin urmare retribuția, s-au menținut la cota 0 (zero !). Criticat probabil, sau chiar mustrat, el a făcut un efort suprem, înregistrînd în decembrie încasări de 3 212 lei, retribuție lunară 1 408 lei. Și iarăși 2 luni pauză, pentru ca în martie 1978 să mai bage în casa cooperativei 2 817 lei, iar în buzunar 1 260 lei. După aceea, activitatea lui nu s-a mai oglindit scriptic decît în reclamațiile cetățenilor păgubiți, 40 la număr, în note de constatare, informări, referate, sancțiuni.

În ciuda aparențelor, s-a dovedit pînă la urmă că răbdarea C.C.C. Mehadia are totuși o margine. La 15 august 1978 s-a luat marea decizie a desfacerii contractului de muncă, concomitent cu sigilarea atelierului. Pentru care A. C. s-a răzbunat aprig, rupînd sigiliul și adresînd fără zăbavă unor foruri centrale și presei memorii în care aducea conducerii cooperativei 21 acuzații, una mai gravă decît alta. Ancheta efectuată anul trecut, în octombrie, de către Marius Stoica și Horia Cireașă, lucrători ai U.J.C.C.C. Caraș-Severin, confirmă cîteva („faptul că fostul gestionar Zarva Vasile de la magazinul metalo-chimice Mehadia nu a depus la angajare cazierul judiciar și nu i s-a întocmit carnet de muncă") și infirmă numeroase acuzații (de exemplu „faptul că primitorul-distribuitor prestează muncă de îngrijitor al animalelor din gospodăria președintelui de cooperativă, deoarece din constatarea făcută la fața locului a rezultat că acesta nu are și nu a avut porcine sau alte animale"). Rezultatele anchetei nu au fost comunicate „petentului Arapu Cristian", el fiind atunci arestat de miliția județului Mehedinți. Fusese prins la volanul unui automobil furat din Drobeta-Tr. Severin.

Cît privește aparatele și piesele lipsă, nenumăratii păgubași din Mehadia și alte sate nu au altceva de făcut, deocamdată, decît să aștepte judecarea procesului intentat lui A. C. La sediul cooperativei nu l-am găsit decît pe un membru al consiliului de conducere. Stepa Savu, șef de unitate în alimentația publică, iar el nu a fost în măsură să ne spună prea multe despre felul cum vor fi despăgubite persoanele escrocate de Arapu. Doar atît, că pînă la urmă oamenii nu vor rămîne păgubiți și că în procesul aflat pe rol la judecătorie C.C.C. Mehadia s-a constituit parte civilă, pentru un prejudiciu de 10 000 lei.

Ne temem însă că, în fapt și în drept, problema se pune altfel. Aducîndu-i aparate la reparat și avînd el firmă, chitanțier etc., oamenii nu erau clienții particulari ai lui Arapu Cristian, ci ai Cooperativei (de consum și credit !) Mehadia. Pe de altă parte, legea tocmai pentru asemenea eventualități prevede obligativitatea contractului de garanție la atribuirea oricărei gestiuni. Și dacă nu clienții înșelați poartă vina că la încadrarea lui A. C. legea a fost eludată, de ce să plătească ei ?

MIRCEA FODOREANU ■

● POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Țimpău Andrei** — Iacobeni: Doriți să deveniți corespondent voluntar al revistei „Flacăra" și nu știți cum să procedați. Despre ce să scrieți ? Încercați să scrieți despre lucrurile despre care scriem noi — adică muncă, viață, demnitate, curaj, etică și echitate, sănătatea omului, nivelul său de trai. Cum să scrieți ? Sincer și corect ● **Mihalache D. Gheorghe** — Rm. Vîlcea : Vă rugăm să ne scrieți de urgență ce anume doriți de la noi. S-ar putea să aveți dreptate dar nu avem cunoștință de niște anterioare sesizări ● **Zmău Teodora** — Tismana, Gorj: Zilnic la secția de scrisori, probleme cetățenești, între orele 10-13 există un tovarăș care vă va asculta și, cît îi stă în puteri, ajuta ● **Ticuță Cimpulungeanu** — Cîmpulung Muscel : În poemul „Licoare amăgitoare" afirmați : „Băiete cu acest vici / Închide ispitei poarta / Fără zgomot la pisici / Singur iți cauți soarta". Cu sau fără zgomot la pisici alcoolismul rămîne incontestabil un mare dușman al omului ● **M. Georgescu,** Bitoliei 37 — București : Ați primit numărul 10 al revistei mototolit și murdar. Am trimis exemplarul la cei în drept cu rugămintea ca astfel de fapte să nu se mai repete ● **Șandor Teodor** — Florești-Cluj : Vreți să popularizăm activitatea pionierilor din echipajul „Egreta" dar nu dați numele lor, nici alte date, ci vă referiți pe larg la prezența tov. Alexandru Rus, vicepreședinte al Consiliului Național al Organizației Pionierilor la Gilău. Asta e cu totul altceva.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **State Piroska** — Brașov : Tatăl dv. bătrîn poate fi întreținut fie de obște, fie de copiii lui. Obștii — susțineți dv. — nu i-a făcut decît rău. Ce-i drept, fiilor la fel. Dumneavoastră parcă îi datorați mai mult decît societatea ● **Savin Dumitru** — Gorj : Funcționarii Consiliului popular au obligația să vă elibereze actul cerut ● **Gaman Lazăr** — Cernavodă: Mama locuiește singură (4 camere). Dv., cu familia, într-o singură cameră (6 persoane). Nu instanța vă poate ajuta, ci Consiliul popular ● **Teodorescu Sofia** — Drobeta-Tr. Severin: Se împart numai lucrurile dobîndite în timpul conviețuirii ● **I. Bădin** — Prahova : Vă adresați executorului judecătoresc din orașul unde locuiește fosta soție ● **Ion Gavril Neștianu** — Vaslui : M. Dumitru se află în deplinătatea drepturilor lui, dacă a fost reabilitat ● **Ștefan Ungureanu** — Brașov : „Cel în cauză" a fost destituit din funcție și în prezent se află în cercetare penală ● **Un grup de cetățeni** — Turda : Aveți dreptate. Trimiteți copie de pe hotărîrea judecătorească, sau veniți la redacție ● **Teodorcanu Valeria** — București : Reveniți cu un memoriu explicit. Întrebările sînt îndreptățite, nu știm însă la ce se referă ● **Iosif Botaș** — Toplița : Și noi sîntem de părere că banii de la nuntă se împart în părți egale ● **Balaban Nicușor** — Ilfov : Aveți dreptul, în plus, la jumătate din jumătatea care s-ar fi cuvenit mamei. Ca să acționați, consultați un avocat ● **Ologeanu Marioara** — Olt : A doua autorizație eliberată de Consiliul popular al comunei Rusămești nu este valabilă. Reveniți după proces.

NICOLAE CRISTACHE ■

ADMINISTRATIV

● **Marin Ion** — com. Periș (Ilfov) : Mama dv. are o vechime în muncă în C.A.P. de numai 4 ani (în care a realizat volumul de muncă stabilit de adunarea generală). Deci nu îndeplinește condițiile de vechime de cel puțin 5 ani cerută de actele normative în vigoare pînă la 31 decembrie 1977 și cu atît mai puțin prevederile Legii nr. 4 din 1977, care a intrat în vigoare la 1 ian. 1978, prin care se precizează că pentru obținerea unui drept de pensie, cooperatorii trebuie să aibă cel puțin 10 ani vechime în muncă în C.A.P. ● **Vasilica Stan** — București: Cererile lucrătorilor din comerț de stabilire a domiciliului în Capitală, urmează a fi reînaintate Consiliului popular al municipiului București, respectiv Comisiei de analizare a temeiniciei cererilor în acest sens ● **Ileana Fetic** — com. Nehoiu (Buzău). Pensia de urmaș se acordă numai copiilor și soției celui decedat, nu și părinților ● **Radu Ilie** — București : Ne-ați trimis o copie a unei foi de observație clinică medicală. În ce scop ? Reveniți ● **Ion Tănase** — Brăila: S-a anulat înregistrarea din cartea de muncă a perioadei 1935—1937 pentru că, reconstituită cu martori, aceștia nu au putut dovedi că au lucrat cu dv. în același loc de muncă ● **Ana Corduban** — Cîmpulung Moldovenesc. Nu îndepliniți condiția de vechime pentru a fi promovată pe funcția de dactilograf principal II.

MARGA NEDELEA ■

● **Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10–13.**

Eveniment cultural

Cronică la o capodoperă

A CINCEA LEBĂDĂ : tulburătoare această nouă piesă de Paul Everac ! Tulburătoare pentru sufletul, pentru mintea, pentru conştiinţa tuturor contemporanilor care nu vor sau chiar, mai greu, nu pot să-şi trăiască viaţa altfel decît în limpede cunoştinţă de cauză. Ori poate e şi mai tulburătoare tocmai pentru acei care au făcut compromisul acceptării mersului după cum bate vîntul momentului : pentru că pe aceştia îi trezeşte la urîta realitate a vieţuirii lor. E tulburătoare pentru suflet, pentru că ne spune cu o căldură dintre cele mai omeneşti — aceea născută din sensibilitate de artist şi întreţinută cu măiestrie de artist : e frumos, civilizat, şi principial — oameni buni — că v-aţi făcut un cod moral ; numai că — fiţi atenţi ! — nici un cod de pe lumea asta n-a putut, nu poate şi nici n-o să poată cuprinde soluţii pentru toate încurcăturile vieţii şi pentru toate adevărurile vieţii ! E tulburătoare, piesa, şi pentru minte, pentru că ne spune cu un cerebralism dintr-acelea profund lucide : oameni, voi, fiinţe cu raţiune, iubiţi-vă codul de înţelepciuni şi bune intenţii, însă nu uitaţi şi de viaţă, altfel vi se va usca sufletul şi anii singurei voastre vieţi ! E tulburătoare, piesa, şi pentru conştiinţe, pentru că ne spune dialectic : tovarăşi, să ne preţuim ideologia, fiindcă e copilul minţii noastre, dar să nu ne amăgim că un adevăr e bine găsit pentru întreaga veşnicie şi nici că un precept ideologic e mai de preţ decît înşişi oamenii.

Piesa are meritul de a ne pretinde să fim revoluţionari nu doar faţă de acei de dincolo de graniţele timpului şi spaţiului, ci revoluţionari faţă de noi înşine : aceştia de aici şi de azi şi cu propria noastră gîndire de acum. Piesa are meritul de a face o analiză profund intelectuală, chiar ştiinţifică, a relaţiei viaţă-principii de viaţă. Piesa are meritul artistic de a fi o construcţie dramatică optim adecvată demonstraţiei pe care autorul vrea s-o facă şi de a fi scrisă cu o înaltă ţinută profesională şi cu o masivă încărcătură emoţională. Piesa are meritul — moral — de a oglindi cinstit viaţa ; îmi îngădui să spun că personajele sale, e adevărat nu toate, au — faţă de unii dintre noi, cei de azi — forţa demascatoare, forţa de trezire la realitate pe care o au personajele „Scrisorii pierdute" faţă de grimasele chipurilor oamenilor vremii lui Caragiale. Piesa are meritul de a face judecăţi cu intransigenţă şi de a-şi rosti mesajul fără îmblînziri de ton, fără prudenţe umilitoare şi pentru autor şi pentru spectator, fără minciuni, fără jumătăţi de măsură. Aşa cum la vremea sa „Puterea şi Adevărul" lui Titus Popovici a marcat o răscruce în literatura dramaturgică prin onestitatea cu care a spus că, prin exces de zel, revoluţia poate greşi faţă de oameni, în procesele juridice, „A cincea lebădă" a lui Paul Everac spune că revoluţia — prin desprindere de viaţă şi claustrare în principii, oricît de umane şi drepte ar fi acestea — poate fi citeodată nedreaptă faţă de unii oameni, în procesele sale morale.

Dîndu-ne această piesă, Paul Everac se autodefineşte ca o conştiinţă a epocii, ca un activist revoluţionar, ca un dramaturg de o valoare care îi depăşeşte hotarele ţării sale şi ale vieţii sale. Totodată, îi obligă pe colegii în ale dramaturgiei, să scrie la o nouă cotă calitativă a artei, onestităţii şi intransigenţei revoluţionare.

E greu pentru un cronicar să rostească concomitent cu o premieră deci înainte de a trece timpul — înteleptul timp care le verifică pe toate, confirmîndu-le sau infirmîndu-le — cuvîntul capodoperă. E greu dar e şi de mare bucurie să consemnăm negru pe alb : un contemporan al nostru a scris, despre noi, o capodoperă. Nu numai a sa, dramaturgul Paul Everac, ci a literaturii române din aceşti ani ai construcţiei socialiste.

Spectacolul Teatrului Giuleşti a dat piesei îmbrăcăminte de ţinută. Regizorul Tudor Mărăscu a lucrat cu măsură în toate şi cu minuţie în relaţia esenţială cu actorii. George Doroşenco, dînd primat ideilor piesei, a sugerat dar numai atît, deci fără îngroşări inutile, că totul se petrece înaintea unei instanţe morale. Actorii Sabin Făgărăşanu, Radu Panamarenco, Athena Demetriad, Nicolai Ivănescu, Ion Colomieţ, Mircea Dumitru şi Marian Lepădatu au luminat fiecare în felul său şi fiecare cu o bună parcimonie, cîte o faţetă a aceluiaşi personaj pe care-l compun împreună : colectivitatea. Avantajaţi de partituri, Ştefan Mihăilescu-Brăila şi-a purtat personajul cu mult firesc, cu obişnuitul său firesc ; Olga Bucătaru a făcut ca personajul său, moralizatul ajuns moralizator, să dobîndească o — interesantă şi omenească ! — voluptate a vindictei : Agatha Nicolau a ştiut să ne dezvăluie şi ridicolul dar şi dramatismul unei flori care, de-atîta luptă pentru gingăşia florilor, nu s-a ofilit ci, mai grav, a ajuns o floare de piatră ; George Bănică, într-o mască de cinic, un suflet tandru plînge-rîzînd la spectacolul melodramei căreia, în numele moralei i se dau, imoral faţă de viaţă, dimensiuni social-politice ; Irina Mazanitis, cuceritor veselă într-o partitură tristă, a creat, prin realism şi prozaic şi liric, un personaj cu multă fiabilitate pentru memoria şi sufletul spectatorilor ; în fine, Corado Negreanu duce greul piesei dar nu numai că nu gîfîie, ci îl duce şi cu nuanţe, precum şi cu o continuă seriozitate chiar şi-n teritoriul comic al rolului (rol în care, dacă actorul s-ar fi detaşat şi-ar fi fost ironic cu personajul, tot rafinamentul alternantei comic-dramatic s-ar duce, foarte pe românește spus, pe apa sîrbei).

Încă o dată, giuleştenii au creat şi ne-au dat sentimentul liniştitor de echipă solid închegată, artisticeşte, şi cu busolă — politică — bună.

NELU IONESCU ■

Profesiune de credinţă

Viaţa ce ţi-am dat

De la „Amfitrion" de Plaut, piesa mea de debut, şi pînă astăzi sînt ani, care număraţi în titluri de piese înseamnă o sută. Nu vă speriaţi, e vorba de o sută şi mai bine de premiere, fie pe scenă, fie la radio sau la televiziune. Arta nu este şi nu poate fi un drum iremediabil ascendent. Orice răspuns implică întrebări, orice etapă — opriri, aşteptări, căutări. O căutare declanşează o alta şi răspunsul, pe care îl presimţim, atît în noi dar mai ales la partenerul nostru care este publicul şi la partenerii direcţi ai regizorului care sînt dramaturgul şi actorul acest răspuns, uneori, este alb imaculat, alteori de neînţeles sau îndoielnic.

Sînt multe spectacolele mele de care mă simt legată şi astăzi. De exemplu : „Petru Rareş" de H. Lovinescu, „Pogoară, iarnă" de W. Anderson, „Beckett" de Anouilh, „Egmont" de Goethe, „Lungul drum al zilei către noapte" de O'Neill, „Micii burghezi" de Gorki, „Profesiunea doamnei Warren" de Shaw, „Domnişoara Nastasia" de G. M. Zamfirescu etc., etc. „Viaţa ce ţi-am dat" de L. Pirandello. Şi iată că aşa şi este. O viaţă pentru teatru.

Serialul „Muşatinii", de pildă, îl consider un moment important în cariera mea, şi dacă vreţi, cu oarecare linişte, pot spune că a fost un moment important în cariera teatrului la televiziune. Mă gîndesc acum la alt moment al literaturii române : „Ciocoii vechi şi noi" de Nicolae Filimon, transformat în posibil serial, poate chiar într-un viitor apropiat.

Sînt un regizor care doreşte mereu să lucreze ca regizor. „A lucra ca regizor" înseamnă pentru mine a-mi manifesta o opţiune, a deslui în mine şi în „lume" nu „regia", ci implicarea directă a insului şi consecinţele acestei implicări.

Pentru moment însă, după ce foarte recent am realizat la Teatrul naţional german din Weimar, R.D.G., „Comedia erorilor" de W. Shakespeare, regizorul care sînt va trebui să aibă oarecare răbdare. Problemele teatrului în care mă aflu acum, Teatrul „Ion Vasilescu", mi se par interesante şi este normal să mă dedic în primul rînd acestora.

Nu minuni trebuie aşteptate de la un nou director şi nici el însuşi nu trebuie să aştepte minuni de la el însuşi. În schimb, o considerare foarte lucidă a realităţii, o cumpănire a paşilor care trebuie făcuţi pentru atingerea unui obiectiv major presupun urmărirea unei suite de mici obiective realist privite, bine chibzuite şi mai uşor accesibile. Şi în momentul în care aceste obiective se precizează, atunci trebuie realizate cu încăpăţinare. Pare un ţel modest. Nu am fost foarte modestă în tinereţea mea şi nici nu prea cred în modestie cînd e vorba de artă. Dar avem mereu de învăţat, de ascultat, de comparat şi astfel învăţăm înţelepciunea.

Ca proaspăt director îmi dau seama că fantezia rămîne suverană doar în domeniul artei, în organizare ea este catastrofală. Aş vrea să influenţez repertoriul numai prin acele opţiuni care ţin seama de ce trebuie să însemne acest teatru efectiv, ceea ce trebuie să cucerească el ca loc al său specific în ansamblul teatrelor bucureştene şi în ansamblul teatrelor din ţară, deoarece Teatrul „Ion Vasilescu" aparţine, în acelaşi timp, Capitalei şi judeţului Ilfov.

Ca regizor fiind eminamente subiectiv încerc o obiectivitate obligatorie faţă de mine şi faţă de teatru.

SORANA COROAMĂ-STANCA ■

Minuitorii de glume

● Noi, cetăţenii care nu ne ocupăm cu regia şi textele „Întîlnirilor de simbătă seara" venim la televizor, deşi am avea de-acum destule motive să fim mai înţelepţi, cu prejudecata că emisiunile acestea, de sfîrşit de săptămînă şi pentru voia bună a milioane de oameni, trebuie să aibă umor sau, dacă nu, măcar un dram de voioşie. Noi, cetăţenii în cauză, am aprecia, în absenţa hazului, şi o anume cantitate de bunsimţ. Există însă oameni care n-au nici una din prejudecăţile noastre. Ei sînt chiar realizatorii „Întîlnirilor de simbătă seara". În timp ce noi, cetăţenii din faţa televizoarelor, ne simţim destul de stingheriţi de vulgaritatea unor texte, ei, realizatorii, par a se simţi din ce în ce mai dezinvolţi. Dovadă că o iau de la capăt în fiecare simbătă. Pe data de 17 martie, realizatorii s-au chemat: Marin Traian, Nicuţă Tănase, Fred Firea şi Viorel Burlacu. Unul din textele scornite de dumnealor şi cîntate cu o stăruinţă demnă de-o cauză mai demnă de trei fete fără voce, dar cu atît mai sprinţare, spunea următoarele : „...Minuitorii de glume-e-e-e, că ăştia sînt la pre-e-e-ţ..." Chestiunea e următoarea: unde-or fi la preţ ăştia, minuitorii de glume şi cine cere un preţ atît de mare pe dînşii dacă la emisiunile de satiră şi umor nu apar decît minuitorii de glume proaste? Iată-i, de pildă, pe Dumitru Rucăreanu şi Al. Lulescu zicînd şi cîntînd cuplete şchioape despre nu ştiu ce leoaică naivă „că-i mănîncă leuţu leii cu o gazelă şi cimpanzeii" precum şi altele la fel. Iată-i defilînd pe ecranele televizoarelor pe-o seamă de actori nu prea jucaţi în teatrele lor din pricină de cabotinaj strîmbîndu-se cu dinadins la fiecare cuvînt, aşa, ca să pricepem noi, cetăţenii, că acolo ar fi hazul şi morala. Privindu-i cum îşi scrîntesc gura ca să accentueze o glumă bearcă, noi, cetăţenii, gîndim cu milă că dînşii, săracii, or fi dormit toată viaţa numai pe-o parte şi-or fi rămas cu gura pe partea respectivă.

O anchetă a televiziunii printre telespectatori ar dovedi, desigur, adevărul că între interesele acestora şi interesele „minuitorilor de glume" cu seara şi cu şuşaneaua există o distanţă. S-ar mai şti, cu acest prilej, că prezentatorul sau prezentatoarea ar trebui să înveţe să vorbească româneşte înainte de realizarea emisiunii, nu pe parcursul ei.

Şi, fiindcă vorbim de umor, îi aducem la cunoştinţă lui Florin Piersic — prezent duminică, 18 martie, seara într-o emisiune de Doamne ajută — că uneori prea multă încredere în propria memorie strică. Să recapitulăm, prin urmare: celebritatea lîngă care s-a fotografiat la un bal în juneţe nu e Marilù Tolo, ci Jeanne Moreau. Cît despre isprăvile sale cascadoreşti — întrucît „Flacăra" a scris cîte ceva la timpul potrivit — util ar fi să le povestească mai rar.

TUDOR OCTAVIAN ■

● CAP LIMPEDE

CARTE

Un poet înzestrat anunţă primul volum, **„Drumul şi timpul"**, al lui Adrian Vasiliu (Editura Eminescu, 1979). În primele două secţiuni ale cărţii, în special **(Însemnele** şi **Sonetele)**, tînărul autor reţine atenţia cititorului cu poeme scrise limpede şi dovedind o bună orientare în lumea cărţilor. Poetul reuşeşte să insufle viaţă unor concepte filozofice, să ni le transmită într-o formă cît mai accesibilă. Un aer de intelectualitate sănătoasă răzbate din aceste versuri care sînt subtile fără a deveni artificiale. E surprinzătoare schimbarea la faţă a autorului în celelalte două părţi ale volumului. **Sentimentele** şi în special **Baladele** în care încercarea sa de a revigora un ilustru gen liric dovedeşte multă comoditate, simpla versificare în manieră nefiind suficientă pentru a ajunge la creaţii autentice, necontrafăcute. Repetăm totuşi că Adrian Vasiliu este un poet care merită în continuare să intereseze pe cititori ● La aceeaşi editură, Gheorghe Lupaşcu, în **Stăpînul timpului** — a doua sa carte, la multă vreme după debut — dovedeşte că încrederea pe care i-a acordat-o cu mulţi ani în urmă revista **Amfiteatru** a fost justificată ● Un volum de **Fabule** publică Ionel Gologan la Editura Scrisul românesc. Citîm din Cuvîntul înainte al lui Nicolae Balotă : „Fabulele lui Ionel Gologan reprezintă un remarcabil efort poetic spre resurecţia unei specii literare aparent căzută în desuetudine. Cu o deosebită inteligenţă artistică, autorul acestor fabule inventează noi teme, propune moralităţi inedite. Expresia poetică este îngrijită, fabulele fiind foarte atrăgătoare prin mica ficţiune pe care o conţin, cît şi prin reflecţiile care o însoţesc" ● Editura Dacia propune spre lectură volumul **Mult iscusita vremii slovă.** Cartea este o antologie alcătuită de George Togan (care semnează şi prefaţa) cuprinzînd o seamă din cele mai frumoase poezii închinate de poeţii transilvani Independenţei şi Unirii. Sînt prezente în antologie poezii memorabile ca acelea ale lui Andrei Mureşanu **(Un răsunet)**, Scipione I. Bădescu **(Trompetele răsună)**, Andrei Bîrseanu **(Imnul Unirei)**, Octavian Goga **(Noi, Oltul)** etc. ● La numai patru ani de la publicarea pentru prima oară a romanului **Noaptea cu cai albi** de scriitorul bulgar Pavel Vejinov, roman distins cu premiul „Dimitrov", Editura Univers, îl pune la dispoziţia cititorului român în traducerea lui Tiberiu Iovan. E un exemplu de operativitate şi de orientare exactă spre valorile reper ale literaturii din ţara vecină. „Plasînd acţiunea în lumea oamenilor de ştiinţă şi abordînd cu pertinenţă o problematică vastă, autorul realizează o frescă sugestivă a societăţii bulgare contemporane". Am citat din prezentarea cărţii întocmită de editură.

PLASTICA

● Expoziţii. *La Galeriile de artă ale municipiului Bucureşti expune pictură Petru Popovici. Fără a ţinti neapărat la o teorie asupra farmecului satului şi a naturalului vizavi de urban şi artificios, peisajele lui Petru Popovici (ca dealtfel întreaga peisagistică a ruralului concepută de pictorii oraşeni) mărturisesc un tip aparte de simpatie la motiv. Că acesta vine sigur în întîmpinarea reveriilor bucureşteanului la sugestia unui spaţiu de baladă şi pace, că dorul de înalt şi tihnit, de taină armonioasă a firii stă încă harnic între simţămintele contemporanilor ajunşi cetăţeni de oraş o dovedeşte neobişnuita afluenţă de public în expoziţie. Abia mulţimea, ale cărei reacţii la pictură sînt elocvente într-o idee, ne îndeamnă să vedem în pînzele nu prea mari ale lui Petru Popovici elementele unei teorii a frumosului. Se petrece în Galeriile municipale un interesant proces de lămurire estetică din care artistul iese încurajat în profunda sa onestitate, iar cetăţeanul luminat de posibilitatea unei naturi ca aceasta, cordială, prielnică omului şi poeziei. Originalitatea lui Petru Popovici se sprijină, pe de o parte, pe o justă înţelegere a tradiţiei şi, pe de altă parte, pe o subtilă afectivitate cromatică.*

● Cartea de artă — *În seria „MANUSCRIS" a Editurii Meridiane, serie care îngăduie cunoaşterea unor preţioase lucruri de cultură din bibliotecile noastre, puţin sau foarte greu accesibile cititorului de rînd, un volum de un incontestabil interes :* „MANUSCRISE MINIATE FRANCEZE ÎN COLECŢII DIN ROMÂNIA". *Studiul semnat de* Gheorghe Buluţă şi Corneliu Dima-Drăgan, *sobru şi aplicat, referă asupra valorii de excepţie a unor texte şi a miniaturilor însoţitoare (Codex aureus, Psalterium Davidicum cum calendario. Rationale divinorum officiorum, Codex burgundus. Les noms, arms et blasons des anciens chevaliers de la Table Ronde, Maisons Royales de France, L'Ecole de Mars).*

Să ne cinstim ctitorii

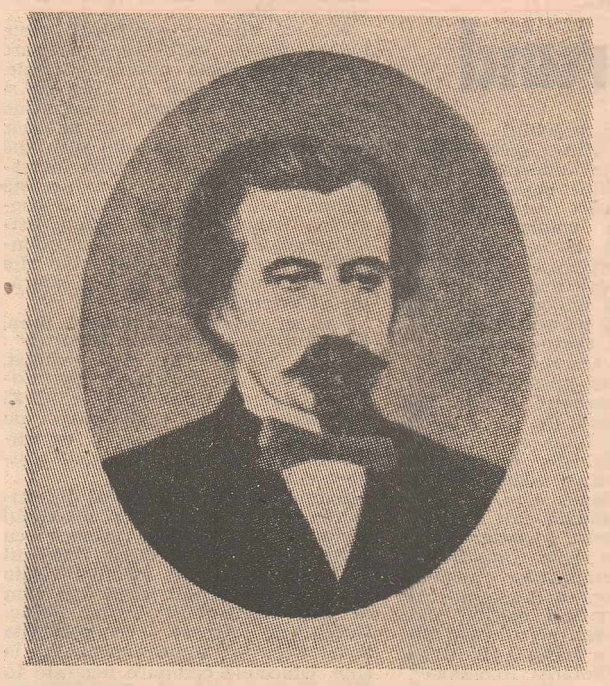

● **S-AU împlinit, la 17 martie a.c., 160 de ani de la nașterea lui** Alecu Russo, **autor al** Cîntării României, **al** Amintirilor, **al** Pietrii Teiului, **al** Iașilor și locuitorii lui la 1840, **unul dintre cei mai reprezentativi exponenți ai pașoptismului, ideolog al specificului național și teoretician al folclorului.**

„Ștefan e un luceafăr luminos ; Decebal este un soare întunecit ; însă umbra lui Decebal se întinde mai departe decît lumina lui Ștefan.

Ștefan este un om gigantic ce împle ochii ; Decebal se înalță în zarea trecutului ca o zeitate nevăzută și neînțeleasă.

Și unul și altul au avut același țel, aceeași idee sublimă: neatîrnarea patriei lor ! Amîndoi sunt eroi, însă Ștefan e erou mai local, un erou moldovan, cînd Decebal este eroul lumii !"

ALECU RUSSO

Vorbiți și scrieți românește

„Doi" martie ?...

Ca în orice limbă, și în românește sînt **greșeli** și **greșeli** de exprimare. Vreau să spun că unele imperfecțiuni în minuirea vocabularului și în aplicarea regulilor propriu-zis gramaticale sînt mai puțin grave — ceea ce nu înseamnă, bineînțeles, că ele trebuie trecute cu vederea — în raport cu altele care încalcă înseși normele de bază ale limbii și care se cuvine a fi combătute cu toată fermitatea.

Ne vom opri la una dintre acestea din urmă, ea menținînd să se extindă: este vorba de folosirea eronată a unor numerale atunci cînd trebuie să indicăm unele date calendaristice.

Cititorii rîndurilor de față au observat, desigur, în ce fel unii vorbitori utilizează numeralul pentru a desemna anumite zile ale uneia sau altcia dintre lunile anului. Spre a da un exemplu, să amintim că, recent, crainicul postului de radio București, începînd prezentarea programului în dimineața zilei de **două** martie, a spus : „Astăzi, **doi** martie, soarele..."

Dacă numai pe acel crainic l-am fi auzit zicînd așa, n-ar fi prea mare neajunsul, deși vorbirea la microfonul posturilor de radio și televiziune trebuie să constituie un model în ceea ce privește cultivarea, adică exprimarea corectă a limbii noastre de baștină. Practica aceasta însă, din păcate, tinde să pătrundă în limbajul multora, deși acela care rostește sau scrie: **doi, doisprezece** și **douăzeci și doi** ianuarie, februarie, martie etc., în loc de : **două, douăsprezece** și **douăzeci și două** ianuarie, februarie, martie etc., încalcă în chip grav una dintre normele structurale ale limbii noastre, anume aceea potrivit căreia, **numeralul prin care se enunță datele calendaristice amintite este de genul neutru,** adică se comportă ca în cazul — să zicem — al unor substantive cum sînt **microfon, creion** și altele, căci rostim și scriem în litere : **două, douăsprezece, douăzeci și două de microfoane, creioane** etc.

Am amintit, pe lîngă obligația de a enunța astfel respectivele date și oral și în **scris,** căci, oricît s-ar părea de curios, pot fi întîlnite, scăpate de sub tipar, și texte de felul celui ce urmează: „...apoi seara vom pleca și în dimineața zilei de **doisprezece mai,** vom..." **(Cîțiva Maigret italieni,** Editura Univers, pag. 95).

M-am întrebat cărei cauze să se datoreze faptul, semnalat aci pentru prima oară, dacă nu mă înșel. Înclin să cred că explicația ar putea să rezide în ceea ce constituie caracterul... economicos al vorbirii, doi, doisprezece și douăzeci și doi avînd o silabă mai puțin decît formele corecte două, douăsprezece și douăzeci și două.

Am avea de-a face, prin urmare, cu un fel de „brevilocvență", dar rațiunea acesteia, se știe, operează, judicios, în alte direcții, nu și în cazul la care ne-am referit... Dar despre adevărata brevilocvență — cu alt prilej...

N. MIHAESCU ■

Cronica literară

Horia Bădescu: „Ascunsa trudă"

Ceva s-a întîmplat cu poezia lui Horia Bădescu, poezie ce părea deja statornicită în tipare severe, ca balada și cîntecul. Ne întîmpină acum din cele mai multe poeme un sentiment de înstrăinare și de îngheț bacovian. Anotimpul preferat e uneori toamna, alteori iarna. Totul dă expresie mai degrabă ființei retractile a poetului. Pe de altă parte, e vorba de o purificare a lumii poeziei, eliberînd cuvintele de inerția sensului și a imaginii. Reprezentările, prin concizia notației, traduc și ele o stare de crispare — mai rar, de uimire programatică. Poezia însăși e definită ca „trudă ascunsă", deci tainică, a ființei în cuvînt : „Ceea ce spune / ochiul / e ființa ! / / Ceea ce spune / auzul / mișcarea ! / / Ceea ce spune / cuvîntul / ascunsa trudă de-a exista !" De unde atîta rigoare ? Fiindcă aici lirismul e mai puțin exclamativ și sărbătoresc decît s-ar părea. Firește, poetul nu și-a pierdut încrederea în cuvînt și nici în poezie. Dimpotrivă. Numai că o astfel de poezie nu dezvăluie, ci ascunde cu pudoare sensurile ultime din fapte și lucruri. Un poem se intitulează **Interdicție.** Comunică un sentiment straniu, de strîngere în sine : „Să veghem / asupra ochilor noștri ; / pot privi înlăuntru / cele din afară / înspăimîntîndu-se". A te apăra de indiscreția celor din afară e, oricum, o idee surprinzătoare la un poet al contemplației imnice. Alteori, nu poate articula nimic ; destul totuși pentru a fixa o clipă de uimire : „Te retragi în întuneric ; / somn. / Un melc în cochilia iernii / navigînd spre un alt anotimp. / Și dacă ?..." **(Te retragi...).** Îi este propriu lui Horia Bădescu, printre altele, și stilul abrupt, marcat de ecouri frînte, crispate, chiar dacă extatice. Multe dintre poeme n-au aparent nici început, nici sfîrșit, sporind astfel neliniștea și teama de necunoscut : „Ca și cum ai bate în ușă / bucurîndu-te / că nu-i nimeni acasă, / ca și cum ai suna / prelung, / înspăimîntat întrebîndu-te / dacă dincolo urechea, / enorma ureche... ?" **(Virstă).** Ne dăm seama că, în felul acesta, orice poate fi pus (dar nu cu frivolitate) sub semnul întrebării.

Rar poet contemporan cu o percepție atît de curată — fără spaime — a morții. Cuvintele pot să pară uneori un balast imund. Moartea, în schimb, purifică, înseamnă trecere în viața „arhetipală" : „Spală-mă de cuvintele toate ! / Ce mai rămîne / e pasul / în moarte !" În astfel de situații elanul vital se spiritualizează, iar regimul poetic al imaginii ține de insomnia lucidă. Concizia nu duce nici ea la rarefierea lirismului, cum s-ar bănui. Versul sugerează în adîncime armonii obsedante. Poetul e capabil să închege o viziune din numai cîteva reprezentări : „Ciori / pe un stîrv înghețat ; / materia / oarbă de singurătate / hulpav devorîndu-se". **(Ciori).** În acest atît de original **haiku,** emoția, oricît de stilizată, atinge sublimul grotesc. Analogia de tip intelectual nu abstractizează imaginile.

Muzicalitatea revine însă în elegii. Conținutul nu se schimbă totuși prea mult. O lamentație erotică, de extraordinară puritate, surprinde tocmai prin asocierea unor imagini cosmice. Dramatismul e sporit și de transparența înșelătoare a versului : „Cade zăpada lumilor, iubito ; / ah, unde inima mi-am rătăcit-o ? / / Cade lumina, înghețînd, de sus ; / ce mi-ai șoptit, ce încă nu mi-ai spus ? / / Cad păsările timpului prin ger ; / anii aceia n-am să ți-i mai cer. / / Cade eternitatea pe pămînt ; / tu nu mai ești, eu nu mai sînt. / / Cade în sine însuși universul ; / de ce-am pornit unde sfîrșește mersul ?" Totul pare să fie cădere, surpare apocaliptică. De fapt, nimic nu părăsește rostul adînc al firii. Zăpada, invocată la început, vindecă toate rănile universului. Elegia erotică își află tonul mai potrivit în romanță. În alte multe poeme, meditația are ca pretext trecerea timpului. Unele preiau teme clasice : **Labuntur ani** și **Carpe diem.** Interpretarea e însă modernă și originală : „Pornește toamna șingelui în urși / mutînd în somn văratica dogoare, / cum tinerețea noastră care moare / se trage-n amintirea celor duși".

Volumul mai conține și cîteva balade. Acestea aduc, se pare, un sunet mai plin, deși propriu-zis n-au subiect. Muzicalitatea (efect pur de simetrie) absoarbe cu totul reprezentările ritualice, de iubire și moarte, adîncind aerul vag misterios al unei lumi de întunecate simboluri, proiectată în trecut, chiar în arhaic **(Balada ciobanului care și-a pierdut oile, Balada saricii).** Se înțelege că Horia Bădescu nu compune după canoane fixe și în substanța lor, baladele nu se deosebesc de restul poemelor ; numai că lirismul e înscenat aici la modul superior. Sub limpezimi de cleștar se ascund uneori tablouri delirante, cum e acela al „sminților cîmpii". În timp ce **Balada nesfîrșitelor zăpezi** fixează plastic o lume statică, înghețată, compusă numai din elemente de spațiu și decor cosmic, și învăluită într-un abur hieratic, impropriu de fapt baladei. Poemul e excepțional : „Porniți sînt albele lungi caravane. / Vegheați ! În stelarele Ursei rădvane / se-aude-n fîntîna de gheață-a genunii / urcînd Orionul pe osia lumii / / se-aude din ochiul luminii, pe cer, / vărsîndu-se vineții faguri de ger / cumplit rotitoare pustiuri trăgînd / spre ceruri pe fringhii întregul adînc". Unele poeme tind spre incantație **(Mica baladă),** altele aduc puțină culoare și parfum arhaic **(Balada 'căruței de poștă).**

Ascunsa trudă e cartea exemplară a unui poet tînăr, ajuns acum la conștiința deplină a creației sale.

CORNEL MORARU ■

CAP LIMPEDE ●

TV

● ÎN ultimele sale două ediții de vineri, „Revista literar artistică" și-a dedicat întregul spațiu unei dezbateri privind „creația teatrală — factor de modelare a universului uman". Au luat cuvîntul personalități ale lumii noastre teatrale și s-au spus adevăruri de sinteză. S-a constatat momentul bun prin care trece dramaturgia și teatrul și s-a făcut — față de dezbateri, pe teme similare, din alți ani — un pas și spre observația critică. Din păcate însă prea masiv s-a văzut binele și prea în treacăt au fost privite necazurile și carențele teatrului acestei stagiuni, acestei perioade.

De asemenea, cu toate că era o dezbatere, repetăm, de sinteză, prea a fost uitat concretul. Acel concret care realmente are nevoie, pretinde, impune dezbateri. Cît interes ar suscita, de pildă, o dezbatere nu pe o temă, ci pe un subiect ca acesta : „Argumente pro și contra în luarea deciziei stabilirii datei premierei spectacolului Teatrului Bulandra — spectacol realizat și răs-vizionat — cu piesa „Regele dește" de Paul Anghel.

RADIO

● LA radio, emisiunea „Meridian Club" — mulțumită colaborării excelente cu Viorel Popescu — a cunoscut, în ultima sa ediție, un succes de bună publicistică.

FILM

● **Aproape tot timpul sala rîde la acest film de montaj, „Expresul de Buftea", realizat de Matty Aslan și Haralambie Boros. Cum filmul ne-a fost prezentat ca o comedie, totul e în regulă. Dăm credit reacției sălii și pentru că atunci cînd pe ecran a apărut Toma Caragiu s-a făcut o liniște atît de mare încît aveai impresia că te poți sprijini pe ea.**

Pe lîngă eterna chestiune a scenariului — de pildă filmele făcute după texte de Caragiale sînt bune — se mai pot deslușI și niște alte nemulțumiri de care autorii filmului au desigur cunoștință. Știu, dar n-au nici o vină, căci opera lor se numește montaj, în cea mai mare parte. În comediile românești prea mulți actori cîntă și, asta-i situația, nu-i ajută vocea pe toți. Prea mult cade accentul, ca să zicem așa, pe aspectul coregrafic. Am ajuns să nu ne mirăm că se dansează și pe lîngă și peste coșurile de evacuare a fumului. Apoi, observăm că garda veche, pe lîngă faptul că nu se predă, nu lasă aproape deloc cimp de afirmare tinerilor soldați. Într-un asemenea film, de exemplu, actorul Teatrului Național din București, Radu Gheorghe, ar fi fost, credem, foarte bun.

Matty Aslan este, de fapt, un profesionist al caricaturii și-l stimăm pentru aceasta. Sîntem convinși că are simțul umorului. Filmul acesta are prea puțin umor însă. Un iepure plăpînd nu-i totuna cu doi iepuri viguroși.

Afirmația că avem actori foarte buni dar nu avem filme a ajuns un loc comun. Sîntem în așteptarea unui scenariu foarte bun. Atunci ce vom mai spune ? Cam despre asta este vorba, credem.

ÎN URMĂ CU...

● **În urmă cu 100 de ani,** la 30 martie 1879, se publica Legea privind înființarea Academiei Române. De fapt, fosta Societate Academică Română (1867, care succeda Societatea Literară Română din 1.IV.1866) era declarată institut național cu denumirea de Academia Română, avînd 3 secții : 1) Secțiunea literară (literatură, artă, filologie și filosofie) ; 2) Secțiunea istorică (istorie, geografie și științe sociale) ; 3) Secțiunea științifică (științe teoretice și aplicate). Actuala Academie a Republicii Socialiste România a fost organizată pe baze noi în 1948.

● **În urmă cu 75 de ani,** în anul 1904, apărea primul Anuar statistic al României, menit să dea „o oglindă despre întreaga stare socială, culturală, economică, financiară și administrativă a țării". În același an, rămas în literatură sub denumirea de „Anul Sadoveanu", apăreau 3 dintre lucrările prozatorului : **Povestiri, Șoimii** și **Dureri înăbușite.** Presa anului mai relevă faptul că s-a înființat Școala superioară de arhitectură din București, iar Jean Al. Steriadi termina și expunea compoziția „Chivuțele".

● **În urmă cu 50 de ani** apărea la Cluj **Minerva,** enciclopedie română, iar Grigore C. Moisil își susținea doctoratul în matematici cu teza în limba franceză **Mecanica analitică a sistemelor continue.** Nicolae Iorga publica **Istoria literaturii românești** (introducere sintetică), iar literatura beletristică se îmbogățea cu trei capodopere : **Zodia cancerului** de Mihail Sadoveanu, **Crații de Curtea Veche** de Mateiu I. Caragiale și **Romanul lui Mîrei** de Anton Holban.

LEONTINA MAILATESCU : Tapiserie

„Caminante"

Jurnal mexican (54)

Jocul de pelotă

2.

Pe măsură ce înaintez în acest jurnal, îmi dau seama tot mai bine de un lucru. Nu sînt în stare să fiu un grefier conştiincios. Mi se pare zadarnic să-mi însemn explicaţiile pline de cifre pe care le aud (data la care mayaşii au abandonat Chichen-Itza, data la care au venit toltecii, data la care ruinele au rămas singure...) sau, ceea ce ar fi şi mai simplu, să le iau din pliantele care stau la baza atîtor jurnale de călătorie. În schimb, acest bizar joc de pelotă a cărui miză era moartea ascute în mine pînă la orgoliu adevărata mea vocaţie. Căci şi eu aş putea spune ca Antigona lui Sofocle că m-am născut pentru a iubi, nu pentru a urî... A auzi sau a vedea... Nu, a simţi sau a nu simţi e uneori totul. Dealtfel, cînd eşti gata să exalţi în orice împrejurare setea, e inutil să te prefaci că dispreţuieşti izvoarele.

Întrebarea pe care un rafinat ca Paul Valéry şi-a pus-o toată viaţa **Que peut un homme ?** e, în fond, atît de simplă încît nu mă îndoiesc că într-un fel sau altul şi-au pus-o şi cei care, cîndva, au participat aici la un joc în care nu se plătea decît preţul cel mai înalt. Într-adevăr, ce poate un om ? Să fie Prometeu, au zis unii. Să omoare în locul zeilor, au replicat alţii. Acestea sînt răspunsuri unilaterale, în vreme ce între aceste ruine există un răspuns complet. Zidul şi basorelieful. Curajul şi securea de obsidian. Deasupra, amiaza mirosind a copal... La ce foloseşte să spunem între ruinele de la Chichen-Itza că iubim lumina, cerul albastru, liniştea, florile ? Poate nu despre dragoste ar trebui să vorbim în faţa securii de obsidian. Şi totuşi unde să vorbim mai pătimaş despre o lumină curată decît aici unde soarele a fost amestecat într-un joc crud ? Unde să urim mai mult moartea decît aici unde ea a dansat prin bălţoace de sînge ? Unde să strigăm numele dragostei ca Antigona dacă nu aici unde acustica ne poate ajuta ca el să răsune mai puternic ? Stau sub un baobab cu ramurile despletite amplu, privesc cerul, apoi piatra în care sînt sculptate cranii cum ar fi sculptate flori. Soarele arde deasupra ruinelor devenind aproape negru şi peste o clipă mă voi scula şi voi redeveni **caminante.** Iată-mă regăsindu-l pe Don Quijote într-o ţară unde credeam că din Spania au venit numai caravelele conchistadorilor ; o ţară care a fost cucerită şi prin sabie, dar şi prin dragoste, dacă mă gîndesc la indiana care a fost iubita lui Cortés.

„Singurul mijloc de a ne feri de demon e să nu încercăm să fim îngeri", zicea undeva Mircea Eliade. Dar omul n-a putut niciodată să se împace prea bine şi pentru multă vreme cu renunţările. Cînd i s-a părut că poezia l-a trădat, a negat-o aparent prin „antipoezie", însă destul de repede ne-am dat seama că antipoezia nu e decît un alt nume al nevoii nemuritoare de poezie. Chiar dacă procedăm uneori ca îndrăgostiţii care fac declaraţii amare, prefăcîndu-se că detestă ceea ce iubesc. Avem oroare de lacune, aşa cum natura are oroare de vid, şi de aceea nu putem vorbi despre antisperanţă, antiiluzie, antiiubire, antilumină, antifericire, decît pentru a deschide un nou drum speranţei, iluziei, iubirii, luminii şi fericirii. Revoltat de propriul său scepticism, antipoetul nu vrea să dărîme pasiunea, ci s-o mărturisească altfel, într-o formă mai puţin vulnerabilă. Ceea ce părea un sacrilegiu nu e, de fapt, decît o iubire disimulată. Sub strigătul de revoltă, dacă ascultăm atent, se aude un murmur de dragoste. Singurul care dă şi acestei arene un înţeles suportabil.

Să mă mai mir că între ruinele de la Chichen-Itza îmi aduc aminte (prin ce capriciu al memoriei ?) de ceasurile „stoarse" de timp şi puse la uscat ca nişte rufe dintr-un tablou al lui Dali ? Ştiu exact că aici ele nu-mi mai inspiră nici o ironie. După cum ştiu că iubirea e adevărată numai cînd nu acceptă nici o limită ; că oricite tristeţi trebuie înfruntate pe lume, securea de obsidian nu devine legitimă... Erorile trebuie însă măcar înţelese cînd nu mai pot fi reparate. Altfel, autobuzele cu turişti, amiaza, zidul... Restul e literatură!

Îi văd din nou în basorelief pe cei învinşi în jocul de pelotă. Aşteaptă demni şi calmi să fie decapitaţi. Au fost învinşi, dar nu umiliţi. Aş putea spune : „dacă vreodată ar trebui să plătesc cu capul vreo greşeală, cu acest orgoliu aş vrea să înfrunt totul". Dar ar fi o simplă declaraţie grandilocventă. Şi pe deasupra, „orgoliu" nu e bine spus, poate. Căci „a trăi periculos" nu este o problemă a orgoliului, ci a inimii cel mai adesea. Şi totuşi nu e viaţa însăşi, uneori, un fel de joc de pelotă ? Îmi vin în minte vorbele cuiva care, în timp ce mă ducea cu maşina la aeroport, la Paris, îmi povestea despre eterna sa alergătură : „Existenţa mea seamănă cu o cursă continuă. Dacă mă opresc, mor". Cursă, joc de pelotă... De ce cursă, de ce joc de pelotă, cînd soarele arde şi nopalul înfloreşte ? De ce un pămînt hrănit cu sînge, cînd nu e nevoie de această arenă pentru a muri ? Oricum coyotul flămînd... Fluturele mai doarme pe tăişul securii de obsidian şi singurul răspuns pe care mi-l dau e că toltecii făceau, cel puţin, totul pe faţă, în vreme ce Machiavelli, născut exact în deceniul în care toltecii au abandonat Chichen-Itza, a complicat lucrurile... Întreaga amiază e acum o vîlvătaie. Purifică ruinele şi parcă o umbră trece printr-unul din cele două inele de piatră în arena goală. Fluturele ? Nu, el doarme mai departe cu aripile desfăcute.

Poate Tatle mi-ar fi de folos acum.

— Sînt aici, señor.

Nu e nimeni în afară de mine sub baobab, dar aceasta nu înseamnă că-i aud mai puţin limpede vocea lui Tatle.

OCTAVIAN PALER ■

Arta populară — încotro ?

Adevăratul Corund

Primim din partea tovarăşului Tófalvi Zoltán din Tg. Mureş o amplă intervenţie — pe marginea anchetei noastre dedicate artei populare — din care extragem :

Am citit cu un interes deosebit ancheta intitulată „Arta populară — încotro ?", publicată în numărul 44/1978 al revistei „Flacăra", precum şi intervenţiile ulterioare. Paul Anghel, Cornel Irimie, Paul Petrescu, Ilie Purcaru ş.a. au vorbit atît de profund, cu atîta dragoste despre frumuseţea artei populare, încît, sînt convins, a crescut sensibil tabăra celor care cred în destinul ei contemporan.

Am şi o „axiomă" în această privinţă : în lupta „platonică sau îndîrjită" împotriva kitsch-ului, ajungem la vreun rezultat numai atunci cînd cei mai buni specialişti îşi spun — cît mai frecvent ! — părerea lor. Fiindcă, tocmai din cauza articolelor diletante, lupta împotriva kitsch-ului devine, uneori, ea însăşi un kitsch...

Aş vrea să mă opresc în cele ce urmează asupra unui „nod gordian" care se cheamă „Ceramica din Corund". Oare cunoaştem — cîtuşi de puţin — această ceramică ? M-am născut la Corund şi după terminarea facultăţii m-am reîntors aci. De 12 ani, ca profesor de istorie, apoi ca reporter la Studioul teritorial de radio Tg. Mureş, studiez documentele legate de istoria zbuciumată a Corundului, inclusiv de cea a artei sale. Ceramica şi iascăritul (după cîte ştiu, Corundul e unicul centru de acest gen, nu numai la noi în ţară !) asigură, aici, existenţa a 5 000 de oameni. Nu pătrunderea filială vorbeşte din mine, nu vreau derogări în favoarea kitsch-ului, vreau doar să încerc a restabili nişte adevăruri. Şi asta pentru că, deşi în ultimul timp s-a scris şi s-a vorbit foarte mult despre ceramica din Corund, încă se menţine destul de accentuată tendinţa — provenind din necunoaştere — de a se băga întreaga ceramică din Corund în patul lui Procust al antiartei. Nu sînt popularizate aproape deloc noile încercări — ca să folosesc termenul întrebuinţat de dr. Paul Petrescu — „de a se închide robinetele kitsch-ului". Nu sînt popularizate fiindcă nu sînt cunoscute.

În zilele de 16—17 septembrie 1978 a fost organizat primul tîrg al ceramiştilor din Corund. Au fost expuse într-adevăr — nu exagerez ! — cele mai frumoase şi reprezentative creaţii ale olarilor de aici : ulcioare, cancee, străchini, ploscă cu tehnica „sgraffito", oale, cană vas de transportat mîncarea fără smalţ de folosinţă casnică — cu un caracter strict autentic. Cu toate că s-au trimis invitaţii, de la Institutul de cercetări etnologice şi dialectologice nu a participat nimeni, spre regretul nostru, al tuturora. Aşa de omogenă, aşa de bogată nu s-a prezentat niciodată ceramica din Corund !

Alt exemplu, acuzînd, după părerea mea, aceeaşi lipsă de cunoaştere. Cînd se vorbeşte despre ceramica din Corund (şi, cum spuneam, de la un timp se vorbeşte, dar aproape exclusiv ca despre „kitsch"), nici nu se pomeneşte de meşterul Iozsa Iános care, în anul trecut, la tradiţionalul tîrg de oale „Cocoşul de Hurez", a cîştigat premiul I. Căutările sale îndrăzneţe, după modelul ceramiştilor habani, noblеţea formelor, a desenului, îl aşază printre fruntaşii olarilor din Corund. Lajós Iozsa, un alt olar din Corund, la prima ediţie a Festivalului naţional „Cîntarea României", faza republicană, a cîştigat premiul IV. Oare aceste succese înseamnă că la Corund numai kitsch-ul predomină ? Olari ca ei sînt de ordinul zecilor. Produsele „dinastiei" de olari Páll, Molnos József sînt cunoscute şi peste hotare. Fantasticul în olăritul lui Lajos Iózsa-senior, vasele sale amforoidale, lucrate pe roată, constituie un fenomen rar întîlnit nu numai în ceramica din Corund. Specialişti ca Bandi Dezsö îl aşază printre cei mai originali olari din Transilvania.

Există şi un alt fenomen : în lucrările de specialitate, Corundul este, prezent numai şi numai cu figurine „kitsch" din anii '50. Prima dată această stare de lucruri apare în volumul „Arta populară din R.S.R." (ceramica), editat de Barbu Slătineanu, Paul H. Stahl, Paul Petrescu (E.S.P.L.A., 1958), preluată aproape identic de Corina Nicolescu şi Paul Petrescu în „Ceramica românească tradiţională" (Ed. Minerva, 1974). Despre ce s-a mai întîmplat de atunci, din anii '50, despre paşii hotărîtori făcuţi aici, la Corund, pentru arta adevărată, pentru păstrarea valorilor autentice ale creaţiei populare, se scrie mult prea puţin. Lipsa de informaţie e vădită şi în datele menţionate în legătură cu istoria Corundului şi olăritului din Corund. Afirmaţia potrivit căreia „satul pare a exista încă din secolul al XVI-lea ; oamenii au început însă să lucreze ceramică mult mai tîrziu" se perindă de ani de zile, deşi prima atestare documentară despre Corund datează din 1333, iar cel dintîi document scris, cunoscut pînă acum, despre olăritul practicat în aceste locuri, îl avem din 1613.

Meritul olarilor corundeni este marea fineţe, subtilitatea cu care lucrează la roata olarului. Vasele, oalele sînt tot aşa de fine ca şi amforele antice. Olarul din Corund nu-şi cruţă niciodată nici puterea, nici talentul. Lucrează din zori pînă seara tîrziu. Şi asta familia întreagă ! Cei care n-au fost în această comună nu-şi pot închipui o asemenea muncă încordată. Numai astfel se poate înţelege aşa-zisa „inundaţie pe piaţă" a produselor din Corund. Numai aşa a putut supravieţui Corundul.

Aşa se explică, în ultimul timp, şi „explozia în culoarea albastră" : firmele vest-germane au comandat, la fabrica de ceramică din Corund (care exportă produse în 35 de ţări) şi la cooperativa de consum, oale ornamentate cu culoarea caracteristică ceramicii saşilor : cea albastră.

Subsemnatul şi sculptorul din Corund Venczel Arpád, la începutul anului '60, am adunat cancee cu smalţ (zise bokaly, după termenul italian bocal), care au fost tăiate de pe roata olarului nu cu aţa, cum se procedează astăzi, ci cu aşchie. Naivitatea sinceră, ornamentaţia strict autentică impresionează de la sine. Obiectele ceramice păstrate în Muzeul etnografic din Cluj-Napoca, în Muzeul satului din Bucureşti (unele, comandate chiar în anul t[illegible]cut) arată gama variată a produselor meşterilor din Corund.

Tehnica obţinerii culorilor este, şi în prezent, în general asemănătoare celei arătate de Corina Nicolescu şi Paul Petrescu : „verdele pe fond roşcat, sau galbenul pe fond brun-roşcat, aceeaşi tendinţă către contraste.

După părerea mea, se impune un mai mare ajutor concret dat de specialişti la faţa locului, deoarece „cazul Corund" nu este un caz numai al corundenilor. Pentru olarii din Corund ar fi de un ajutor nepreţuit şi dacă la tîrgul de oale din Corund — tîrg care, credem noi, va deveni tradiţional — ar participa meşteri olari, creatori de înaltă faimă din Horezu, Oboga şi din alte centre. Ar fi un dialog dintre cele mai utile.

În ceea ce priveşte impozitul olarilor din Corund, procurarea extrem de grea a materiilor prime, aş putea aduce argumente foarte întemeiate. Dar — cui prodest ? Subscriu la cele arătate atît de dr. Paul Petrescu, cît şi de dr. Cornel Irimie : cei mai buni meşteri ar trebui „să beneficieze de un anume statut, la care talentul lor le dă dreptul". Să nu-i lăsăm în urmă ! Implicit pe cei din Corund, fiindcă şi la Corund — cu toate aparentele controverse ! — sînt şi olari foarte buni.

TÓFALVI ZOLTÁN ■

Tinerii trebuie să ştie !

Dicţionar de lagăr

Alles heraus !

Prima comandă auzită de toţi deportaţii Europei ajunşi pe peronul morţii la Birkenau, în timp ce uşile desferecate ale vagoanelor se dădeau în lături, a fost :

— *Alles heraus !* Toţi afară !

Puţini înţelegeau sensul cuvintelor, dar toţi intuiau despre ce-i vorba. După atîtea zile şi nopţi, chinuiţi de foame şi sete, de geruri cumplite ori de călduri insuportabile, chinuiţi mai ales de întrebarea, devenită din prima noapte obsesie, „ce se va întîmpla cu noi ?", deportaţii au receptat comanda *Alles heraus* ca pe un semnal salvator şi s-au îngrămădit toţi spre spaţiul lăsat liber de uşile desferecate date la o parte.

Trei, patru, cinci sau şase zile şi nopţi la rînd, cei din vagoane nu văzuseră nici cîmpiile, nici pădurile prin care au trecut, nici oameni, nici păsări, nici măcar un petic de cer. În pereţii vagoanelor nu era nici o breşă.

Oamenii năvăleau spre spaţiul lăsat liber de uşile desferecate date la o parte ca spre eliberarea lor. Comanda *Alles heraus !* Toţi afară ! le întărea acest sentiment.

Înainte de a sări, cei de pe buza vagonului erau cuprinşi de un fior de gheaţă. Priveliştea stranie din faţa lor îi paraliza : garduri nesfîrşite de sîrmă ghimpată... gherete, sute de gherete cu *SS*-işti avînd toţi mîna pe trăgaci... barăci, barăci, cît vedeai cu ochiul numai barăci, perfect aliniate, iar în faţa lor, oameni în haine vărgate, mii, sute de mii... deasupra fum, un fum greu, negru-vînăt, înecăcios... cer, nicăieri... nici un petic de cer.

Şi totuşi, cei aflaţi pe buza vagonului, împinşi de cei din spate, exasperaţi de ţipetele bolnavilor şi muribunzilor, nemaiputînd suporta mirosul cadavrelor întrate în putrefacţie amestecat cu cel al găleţilor în care oamenii şi-au făcut nevoile trei, patru, cinci sau şase zile şi nopţi la rînd, îmboldiţi de comanda, care se repeta la nesfîrşit, *Alles heraus!* Toţi afară!, săreau din vagoane cu credinţa că *„aici nu poate să nu fie mai bine"*.

Nicicînd, nicăieri, oamenii n-au păşit în moarte cu atîta încredere în mai bine ca milioanele de deportaţi din vagoanele oprite pe peronul de la Birkenau, îndemnaţi de comanda repetată la nesfîrşit :

— *Alles heraus !* Toţi afară !

Alles dort lassen !

Cînd jandarmii horthyşti ne-au arestat şi ne-au smuls din casa şi satul în care ne-am născut, din tot ce-au avut părinţii de la părinţii lor şi din ce-au agonisit ei am luat cu noi atît cît a încăput într-un car tras de două bivoliţe. Cînd am coborît din car în ghetou — întîi părinţii, apoi noi, şase copii (al şaptelea era la muncă forţată), — ne-am speriat cît de puţin am luat.

Cînd am părăsit ghetoul şi a început calvarul deportării, ni s-a îngăduit să luăm cu noi atît cît a putut duce fiecare pe spate, într-un rucsac, pînă la gară.

Cînd trenul, după trei zile şi trei nopţi, s-a oprit în sfîrşit — sosisem la Birkenau-Auschwitz — alimentele consumîndu-se, rucsacurile erau aproape goale. Totuşi, cînd s-a comandat *Alles heraus!* (Toţi afară !), le-am strîns la piept cu înfrigurare. În ele aveam tot ce ne mai lega de trecut, de casă. În aceeaşi clipă a tunat cea de-a doua comandă :

— *Alles dort lassen !* Lăsaţi *totul* pe loc ! *Totul* rămîne în vagoane ! *Totul !* Şi haine călduroase pentru iarnă, şi lenjerie de pat, şi scutece pentru copii, şi truse medicale, şi poze de familie, şi cărţi, şi sticle cu apă, şi acte de identitate, şi scrisori de dragoste, şi păpuşi, şi jucării. *Totul.* Şi amintiri, şi idei, şi vise. *Totul.* Orice speranţă !

Şi milioane de deportaţi, obosiţi, sleiţi de puteri, speriaţi, îngroziţi au executat orbeşte ordinul şi au lăsat *totul* în vagoane. Au coborît în moarte fără nimic cu ce să se apere, să lupte, să încerce să supravieţuiască. Au fost exterminaţi pînă la unul. Numai cîţiva, puţini, dureros de puţini, au avut, în acea străfulgerare de clipă, curajul nemaipomenit de a nu executa orbeşte ordinul — *Alles dort lassen !* Lăsaţi totul pe loc ! Totul rămîne în vagoane ! — şi au luat cu ei *speranţa.*

Acei cîţiva, puţini, dureros de puţini, au supravieţuit.

OLIVER LUSTIG ■
fostul Häftling nr. 112 398

Discul folk

Mircea Vintilă: Crezul meu

„Avem în **Mircea Vintilă**, acum — la sfîrșitul deceniului 8 — pe cel mai îndrăgit cîntăreț al valului...“ așa începe „tableta“ de pe mapa discului și aceasta este realitatea. Incontestabil, un mare talent și-a găsit tocmai la timp, momentul ; **Mircea Vintilă** devine astfel **simbolul unei generații**, chiar dacă cei de lîngă el se numesc **Tudor Gheorghe** sau **Dan Andrei Aldea, Mircea Florian, Doru Stănculescu** sau **Valeriu Sterian**. Pentru că, prin Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, Mircea Vintilă și-a găsit modul ideal **de lucru și exprimare** și poate tocmai de aceea îl consider drept cel mai reprezentativ membru al acestei uniuni de creație și interpretare, un simbol al ei. Dealtfel, simbioza a fost practic perfectă și roadele se numesc **Miclul, Pămîntul deocamdată, Eroii** sau, dintre cele incluse pe acest disc, **Dulce Românie, Doină, Făt Frumos, Dor de singurătate** și de ce nu **Crezul meu**, piesa care dă titlul și deschide LP-ul.

Tot pe disc versurile lui **St. O. Iosif** (La fereastra spre livadă) și **Ana Blandiana** (Să stai în fîn) îi permit lui Vintilă două bijuterii de atmosferă. Mai sînt incluse **Lordul John** (George Coșbuc) și **Un om pe niște scări** (Adrian Păunescu), vechi cîntece care i-au adus în 1974 **Marele premiu** al festivalului **Primăvara baladelor.**

Discul mi se pare bine echilibrat, „sună“ bine în stereo, vocea și chitara sînt sigure, dealtfel perfect dozate, ca și intervențiile de chitară, claviaturi și muzicuță pe care un mare prieten și muzician (Dan Andrei Aldea) și le-a cenzurat fără milă, tocmai pentru că a simțit o caracteristică **aparte** a muzicii lui Vintilă. Dacă ea poate fi deseori **cîntată împreună** cu o „șală“ de 5 000 de tineri, ea **refuză parcă** ajutorul altor muzicieni (vocal și mai ales instrumental). Și tot de aici cred că vine și acea stimabilă lipsă a saturației : oricît a cîntat (și cîntă imens, prin toată țara), publicul îi cere mereu cele mai cunoscute piese, așa că Vintilă ajunge greu să-și lanseze noutățile. Și cînd ele vin, șochează, prin însuși faptul că există. Atît **Crezul meu** cît și **Pielea Ursului** au fost ascultate pentru prima dată prin intermediul acestui disc și m-au șocat. Este același „Vintilă“. Chiar dacă cizelîndu-le în timp, a găsit și alte posibilități mai fine de a pune în valoare cuvîntul și ideea. Pentru că m-am temut și cu altele și în special cu **Bade Ioane**, care îmi este astăzi nespus de dragă. Sau poate că adevărul l-a scris poetul Adrian Păunescu în succinta dar călduroasa prezentare a cîntărețului : „Din zodia farmecului spre zodia adîncimii : Mircea Vintilă“.

Discul mai beneficiază de o prezentare grafică deosebită **(Ioan Mițurcă)**. Din păcate, nu s-a bucurat de tradiționala lansare pe care casa de discuri **Electrecord** o obișnuia.

AUREL GHERGHEL ■

Radu Simion :

„Eu cînt la naiul lui Fănică Luca. Asta spune totul!“

— Vă rog să veniți la rampă și să vă prezentați publicului.

— Sînt naist și șef de orchestră folclorică, născut la 27 februarie 1940 în comuna argeșeană Ștefan cel Mare. Am învățat naiul de la Fănică Luca și, în prezent, cînt cu formația la „Crama domnească“, vorba cîntecului, la Piața Mare.

— Care cîntec ?

— Jos în cramă-n Piața Mare, cine cîntă frățioare ? Simion cu naiul lui, Lăceanu cu vocea lui !

— În sfîrșit, mai departe.

— Am bătut ceva din lumea asta, ducînd peste tot frumusețea fără egal a cîntecului nostru popular. Am fost în Algeria, în Brazilia, în Turcia, în Suedia, în Uniunea Sovietică, în Israel, în Statele Unite, dar unde n-am fost ?! Cu formația, am cîntat la Meinz alături de Mikis Theodorakis, la Paris, la „Bobino“, împreună cu Rika Zarai și Adamo, la Tokio, cu Tom Jones. Nicăieri nu ne-am făcut de rușine, ba am adunat numai vorbe de laudă și premii.

— Ce premii ?

— Multe. Marile premii la Brusa, în Turcia, și la Skoplje, în Iugoslavia, Colierul de aur la Dijon, în Franța, Medalia de aur a Festivalului internațional de folclor de la Cartagina, Tunisia, altele. Ajunge ?

— Da. Ce-i mult strică ! De la cine ziceați că ați învățat naiul ?

— De la Fănică Luca, eu și o întreagă generație : Gheorghe Zamfir, Damian Luca, Dobre Tudor, Nicolae Pîrvu, Constantin Dobre și așa mai de parte. La Liceul de muzică numărul 1, pe Principatele Unite, unde am funcționat și eu o vreme, l-am avut profesor pe Fănică Luca 4 ani, pînă în 1956.

— Cum era Fănică Luca ?

— Un mare artist și un bun pedagog, chiar dacă, uneori, ne mai dădea cîte una ! Și, mai presus de toate, un om de omenie, generos, apropiat sufletește. Ne-a iubit pe toți și l-am iubit cu toții. Dealtfel, muzica populară și naiul îi datorează foarte mult, el fiind un ilustru deschizător de drumuri.

— Spuneți-ne o poveste cu Fănică Luca.

— Mi-aduc aminte că într-o zi, e o viață de om de-atunci, a intrat în clasă și m-a pus să suflu în instrument. Cum

tocmai venisem de la sală, făceam box cu Mielu Doculescu pe vremea aia, n-am avut aer și nu m-am descurcat. S-a răstit la mine și m-a întrebat ce am, iar eu am răspuns că n-am mîncat ! S-a mai domolit. Că bine zici, l-am auzit după o clipă, nici eu n-am servit nimic, ia aici un pol și dă fuga după ceva de-ale gurii. Am plecat glonț, dar la bufet mi-a fost dat să aflu că, pornind spre școală, maestrul mîncase pe sătur, cu ciorbă, cu mititei, cu tot dichisul !

— E adevărat că naiul la care cîntați a fost instrumentul lui Fănică Luca ?

— E adevărat. Mi l-a dăruit în seara în care am împlinit 24 de ani. M-a chemat la dînsul și mi-a zis, fără înfloriturl, „ia-l, Radule, mie mi-a adus noroc, să-ți aducă și ție“. M-am simțit onorat, dar și obligat. În tot restul timpului care a urmat n-am încercat altceva decît să mă arăt, prin seriozitate și perseverență, demn de naiul lui Fănică Luca.

— S-ar zice că ați reușit !

— Greu de spus. În orice caz, prin generația mea, naiul a înregistrat mari progrese. Noi am adăugat meșteșugului lui Fănică Luca un plus de cultură muzicală, ajungînd cu instrumentul, mă gîndesc la Gheorghe Zamfir, în primul rînd, dar și la ceilalți amintiți, în marile săli de concerte ale lumii, cîntînd din Campanella, din Boccherini, din Debussy, din Paganini și chiar din Bach ! Pe mine, de exemplu, m-a ajutat enorm flautul, pe care l-am studiat ani în șir, dar fiecare s-a ajutat cu cîte ceva, găsind alte și alte tonalități, ducînd naiul pînă aproape de perfecțiune, deși el continuă să mai aibă secrete.

— În altă ordine de idei, ce părere aveți de Gheorghe Zamfir ?

— E un virtuos, dar naiul mai are și pentru el secrete.

— Despre muzica tînără ce credeți ? Despre folk ?

— O bucată de timp, recunosc, am ignorat-o, dar îmi place din ce în ce mai mult. Nu încape nici o îndoială, e artă autentică și tocmai de aceea trebuie încurajată pe toate căile. Personal, consider că Mircea Vintilă întruneste calitățile unui adevărat artist, cu nimic mai prejos decît ceilalți, decît consacrații. Ne-am gîndit să abordăm cu mai mult curaj repertoriul muzicii tinere și nu vom întîrzia s-o facem, cu atît mai mult cu cît marele public e de partea ei.

— „Ne-am gîndit“, cine anume ?

— Eu și membrii orchestrei pe care o conduc.

— Cine sînt ei ?

— De 7 ani lucrez, cu puține schimbări, alături de Ion Lăceanu, de Ion Drăgoi, violonist de mare clasă, de acordeonistul Nicolae Turcitu, de Ion Nicolae, contrabasist tînăr și foarte talentat, de Nicolae Fieraru, maestru al țambalului, de taragotistul Ion Milu și de clarinetistul Emil Drosu, toți muzicieni de deosebită valoare. Pe Lăceanu nu l-am mai prezentat, îl știe toată lumea, pe el îl prezintă multele discuri înregistrate și premiile primite. Închegînd formația, am urmărit ca, pe cît posibil, fiecare instrument să reprezinte o zonă folclorică a țării și, în linii mari, cred că am izbutit. Drăgoi e din Moldova, Milu din Banat, Lăceanu și Fieraru din Muntenia și așa mai departe.

— Cum se face, Radu Simion, că o orchestră de asemenea talie și renume cîntă, seară de seară, într-o cramă ?!

— E ceva de mirare în asta ?

— Poate că da. După unii, sigur da.

— Între un turneu, un disc și o emisiune la radio sau televiziune, n-am vrut și nu vrem să ne rupem de public. Dorim să-i cunoaștem pulsul și preferințele și, cunoscîndu-i-le, să ne îmbogățim mereu repertoriul. Cred că artistul care se rupe de public e pierdut. Așa-i ?

— Așa-i. Nu-mi rămîne decît să urez formației Radu Simion, aflată înaintea unui turneu în Polonia, drum bun și s-auzim de bine.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Banchetul

— Aveți crap proaspăt ?

— Nu — îmi răspunde limpede necunoscutul care aducea a șef de sală — dar sînt foarte gustoși. Peștele conține fosfor în general — dar crapul și mai dihai — hotărî el ; nu știa dacă să-mi vorbească mai pitoresc, mai colorat.

— Aveți crap proaspăt ? Aici e pescărie ?

— Da — îmi răspunse liniștit necunoscutul, fără să-l supere insistența mea. E pescărie. Nu e normal să ne păstrăm specificul ? Dacă e pescărie, nu e normal, la mintea oricui, să nu avem pește ? Ce vreți să nu avem ? Brînză de vacă ? Plăcintă de dovleac ? Ar fi absurd !

— Aveți dificultăți cu aprovizionarea ?

— Absolut deloc, ar însemna să fim niște incapabili. Crescătoria e la doi pași — și avînd impresia că eu nu-l cred, mă luă ușor de braț și mă îndreptă spre fereastră. Iată, se vede de aici... Cîte porții doriți ?

— Două porții.

— Foarte bine — spuse șeful de sală, dîndu-mi impresia că zboară spre bucătărie, dar nu se întîmplă așa ceva, rămase în continuare nemișcat și amabil. Foarte bine. Cîte porții cere clientul cu atîtea porții îl refuzăm, sîntem foarte corecți. Dar cum îl doriți ? Știți, crapul e un imperiu, bineînțeles în accepțiunea gastronomică a cuvîntului, poți să rupi din el partea care-ți place și să-l transformi în ce dorești, în saramură, în plachie, la tigaie, prăjit. Unii gastronomi de elită denumesc crapul porcul apelor, atît de diverse sînt posibilitățile pe care le oferă. Deci, cum îl doriți ?

— Saramură.

— Bineînțeles. În saramură crapul și-a găsit menirea așa cum, să zicem, curcanul, în piftie. Sigur că da, saramura e cea mai bună soluție. Fără mămăliguță ?

— Da. Fără. Dar să fie caldă.

— Bineînțeles. Un crap cu o mămăliguță rece e un nonsens. Caldă, aburindă, întinzi în saramură și te crezi din nou tînăr.

— N-ați avut niciodată crap proaspăt ?

— Nu. Nici nu ne-am pus problema. Noi am avut obiective mult mai mari, grija noastră fundamentală a fost să ne comportăm frumos cu clienții. Și am reușit. Nici un client n-a plecat din unitatea noastră jignit, bruscat, înjunghiat, bătut măr sau aruncat pe fereastră. Cel puțin de cînd sînt eu șef de sală nu-mi amintesc nici un caz.

— Și unde ați învățat ?

— Eu în Suedia și colegul meu Trașcău, în Olanda. Am stat amîndoi aproape doi ani de zile. Am uitat să vă întreb. Sînteți singur ?

— Nu. Aștept o doamnă.

— Nu-i nimic. O refuzăm și pe doamna. Locuri sînt destule. Dar poate că doamna preferă o plachie. Ei, n-are nici un rost să ne grăbim — se liniști el singur de parcă evenimentele se precipitaseră. Plachia nu-i bună rece. O refuzăm pe doamna cînd sosește, întîrzierea face parte din farmecul feminității, am urît întotdeauna femeile punctuale.

Copleșit de misterul întîmplării, risc o întrebare care-mi apasă de multă vreme sufletul.

— Refuzați pe oricine ?

— Noi nu facem favoritisme. Pentru noi toți clienții sînt egali... Mai mult decît atîta. Noi refuzăm și la domiciliu, în schimbul unui simplu apel telefonic. N-aveți decît să formați numărul nostru de telefon, o funcționară cu studii în Elveția vă notează cu maximă atenție toate dorințele.

— Și vi se întîmplă să nu refuzați vreodată ?

— Niciodată. Eu lucrez de mulți ani în această unitate de elită, dar așa ceva nu s-a întîmplat, o spun cu mîna pe inimă, cum se spune în comerț. Toți clienții au fost refuzați fără excepție, v-am spus că noi nu facem discriminări. Pe toți îi refuzăm în egală măsură.

— Și refuzați numai pescărie ?

— La început cînd unitatea era mică — știți, orice început e greu — refuzam numai pescăria. Refuzam și noi pe bază de specific. Pe urmă ne-am dezvoltat, ne-am diversificat și refuzăm o gamă de produse, de la păstrăvi în sos remulat pînă la turtă dulce.

— Refuzați și turtă dulce ?

— Da. Asta a fost ideea responsabilului, care e foarte ambițios. De ce să nu refuzăm mai mult, căci în fond cerințele sînt mari ? De ce să fim robii unui singur sortiment ? Noi avem un colectiv ambițios, cu o bogată experiență... De ce să nu refuzăm și turta dulce, dacă piața o cere ? El, care e un mucalit, a recunoscut într-o zi pe la ora prînzului : „Turtă dulce vor, turtă dulce refuzăm“. Are două simțuri foarte dezvoltate, primul, simțul practic, al doilea, cel al umorului.

— Știți, eu îmi sărbătoresc peste cîteva zile onomastica. Vreau să ofer din banii de concediu o mică petrecere. Logodnica, cîțiva prieteni, cîteva rude, cîțiva șefi, cîțiva subalterni. Ce-ați putea să-mi refuzați ?

În fața acestei întrebări ospătarul întineri brusc, părul — pînă atunci alb ca zăpada — deveni literalmente vizibil negru, ca pana corbului.

— Absolut tot ce vă doriți. Putem să vă refuzăm un pui la ceaun.

— Refuzați și mujdeiul ?

— Bineînțeles. Absolut tot ce trebuie. Și mămăliguța și mujdeiul.

— Și ca desert ?

— De obicei refuzăm tort de ciocolată, însă dumneavoastră, fiindcă îmi sînteți simpatic, vă propun o înghețată de lămîie, un deliciu, o minunăție, specialitatea casei.

— Și cînd e deschis localul ?

— Deschis ? — zîmbi el cu blîndă ironie și nobil fanatism. Noi nu închidem niciodată, sîntem non-stop... Sîntem la dispoziția onoratei clientele ziua și noaptea.

TEODOR MAZILU ■

Pe culmile ridicolului

● Incident la patiseria din șoseaua Giurgiului nr. 127. Doi cumpărători refuză plăcinta cu brînză: veche, miroase, este mai mult cocă. Șeful unității, Virgil Ciolan, în fața faptului evident — invitația „gustă și dumneata“ îi produce o puternică grimasă — aduce argumente ce merită a fi consemnate. „Păi — spune — ce să vă fac eu tovărășeilor ? Așta-i omul, adică Ion Zăman, șeful laboratorului de patiserie ; are gestiune separată, eu nu pot să-l trag la răspundere. Adresați-vă întreprinderii, la I.C.R 2 din Armenească 3“.

Drept care pe adresa I.C.R.-ului 2 din Armenească 3 trimitem patru întrebări. De ce a schimbat fostul patiser, de care consumatorii erau mulțumiți, cu unul care produce cocă moale în loc de plăcintă coaptă ? Cînd are de gînd să controleze calitatea produselor desfăcute în patiseria cu pricina precum și curățenia acesteia ? De ce un șef de unitate nu răspunde de calitatea muncii tuturor oamenilor pe care îi conduce ? Și, în sfîrșit, cînd vor fi rezolvate aceste trei probleme ?

(C. Victor)

● Vom relua la această rubrică o seamă de texte — apărute în presă și în volume — care datorită logicii lor aparte reușesc să urce sprinten numitele cuimi. Spre exemplu, știrea apărută la „Ultima oră“ în chiar numărul trecut al revistei noastre, știre gîndită și scrisă de Victor Constantinescu.

Cine păcălește fotbalul?

Un alt fenomen de mare gravitate care însoțește nu doar (așa cum s-ar putea crede) conștiința unor cronicari de sport, ci, după opinia noastră, și conștiința unora din făcătorii fotbalului sau, în orice caz, dintre diriguitorii lui, este plăcerea de a păcăli și de a prezenta lucrurile altfel decît sînt ele în realitate. Ce aflăm despre meciul de verificare dintre Națională și Selecționata olimpică ? Aflăm că s-a încheiat cu scorul de 2—2, că arbitrul a ținut cu Națională (culmea nerușinării, ca în loc să vedem potențialul adevărat al echipei, să-i punem un arbitru care s-o favorizeze, în luptă tot cu noi !), că unii jucători n-au corespuns și că nici unii spectatori n-au... corespuns.

Întîi de toate că n-au fost unii jucători care n-au corespuns, ci majoritatea. Al doilea : nu poate fi invocată absența din echipă a **unor** jucători, pentru a explica jocul prost al întregii echipe. De exemplu, Dinu și Dumitru nu sînt titulari în Națională, așa că degeaba cronicarul de casă al Federației Române de Fotbal scuză nivelul scăzut al fotbalului nostru prin momentana lor accidentare. Astea sînt cuvinte, n-au nici o legătură cu explicațiile adevărate, cu cauzele adevărate. Oricare dintre jucătorii selecționați trebuie făcut să creadă că ar putea fi inclus în echipa națională sau în echipa olimpică și că deci i se cere maximum de formă și de dăruire. Dacă, așa cum susține acelasi cronicar, care știe multe și spune puține, vor interveni patru-cinci modificări în echipa care va întîlni Spania, ce rost mai au toate aceste pregătiri ? Labilitate a criteriilor, lipsa unei orientări precise și fertile, încercări de a escamota adevăratele motive ale degringoladei fotbalului nostru ! Se anunțase cu zgomot mare crearea a două echipe de juniori „Luceafărul". Ca să fie diferențiate, se numeau I și II. Jucau într-o prăpădită de divizie unde n-aveau ce căuta, dealtfel, căci performanța trebuie încercată în condițiile celor mai înalte exigențe. Dacă mai demult echipa „Viitorul" a mers, asta s-a întîmplat și pentru că lucra la lumină, în divizia A. Dar Federația Română de Fotbal a anunțat crearea acestor două „sere" **Luceafărul** ca pe una din puținele, dar serioasele, ei inițiative. Părea un vechi și frumos vis pe punctul de a se realiza. Și ar fi fost, dacă treaba mergea, un punct de laudă pentru conducerea federației. Dar despre calitatea acestei inițiative, despre lipsa ei totală de legătură cu realitatea ne vorbește comunicatul recent, care nu mai are nimic din măreția comunicatului de înființare a „Luceafărului", e pitulat cu litere mici într-un colț al ziarului „Sportul", ca nu cumva să-l vadă cineva, dar ca să fie descărcați cei care l-au dat că l-au dat, și care comunicat aduce la cunoștință că una dintre echipele „Luceafărul" s-a desființat. Gata. Au fugit jucătorii, c-o fi, c-o păți, că vezi dumneata... Motivele sînt altele. Nici o inițiativă nu e valabilă dacă nu ține seama de conditiile în care se petrece. Cum o să fie posibil ca niște copii, ai căror părinți doresc să se îngrijească de ei și ale căror școli îi așteaptă să învețe carte, să fie racolați, fără voia lor, și aduși în București, într-o atmosferă de „seră" insuportabilă (dealtfel, sera este obiceiul actual al federației) și să le cerem să devină mari fotbaliști ? Se pierde din vedere că în cazul oamenilor nu merge ca în cazul taurinelor. Deși chiar și la taurine se poate vorbi de diferențieri uriașe de comportament, de randament și de folos pentru cei care le cresc, în cazul în care muți o ființă cornută de la apa puternic mineralizată a Covasnei la apa din Bărăgan. Nu mai dă vaca lapte. Slăbește și-i trebuie o lungă perioadă de acomodare pentru a redeveni performeură. Cu atît mai mult, a acționa împotriva firii este grav în raporturile cu oamenii. Sigur că, făcută treptat, cu un orizont clar, cu o perspectivă plăcută în față, crearea unui club național al celor mai buni juniori, ar fi salutară. Dar în felul înghesuit în care s-a realizat pînă acum, cheltuindu-se inutil sume mari de bani, creîndu-se o impresie falsă de prosperitate viitoare a fotbalului, inițiativa, poate singura inițiativă a Federației Române de Fotbal, se soldează cu un penibil eșec. Cine analizează cauzele acestei desființări ? Vor mai vrea alți părinți să-și dea copiii la București, dacă îi vom mai ruga vreodată, cunoscînd ei că, după cîteva luni, după un an, vor fi trimiși acasă, unde au de reparcurs etape dificile, pînă să se reintegreze în mediul din care au plecat și care le-ar fi putut deveni ostil ? De mutarea unor brazi cu pămînt cu tot de la munte la București am mai auzit. Dar să trimiti brazii înapoi la munte și să ai pretenția să se mai și prindă, asta numai Federația Română de Fotbal putea inventa în materie de creșterea oamenilor. Dispariția unei echipe din cele două „Luceafărul" e simptomatică. Federația, hotărîtă să anihileze proverbul care a circulat din cînd în cînd despre organismele ei „Pentru unii mumă, pentru alții ciumă", o face riscînd să devină pentru toată lumea ciumă. E și acesta un mod de a părea echitabil.

Dar ce mai citim noi, sub semnătura aceluiași G. Mitroi, în legătură cu meciul de verificare Națională — Olimpicii ? Citim, repet, că unii spectatori n-au fost cuminți. Vai, vai, vai ! Ce copii nedisciplinați ! Ce public recalcitrant ! Cele cîteva mii de oameni care au huiduit, au fluierat și au apostrofat jocul prost al Naționalei și, în schimb, au aplaudat jocul bun al olimpicilor (deci nu erau chiar niște negativiști din vocație) miile de conștiințe pricăjite, care nu și-au dat seama ce fac și s-au exprimat, exact în același sens în care se exprimă și G. Mitroi, despre arbitrajul părtinitor din teren, au primit ceea ce așteptau : un sfat de la G. Mitroi. Sigur că acesta nu s-a putut înfrunta cu zeci mii de spectatori, și-a zis **unii** spectatori. Nu se cunoaște pe ce cale a aflat ziaristul cît de **unii** ? E ca-n celebrul banc în care unul e în copac și altul jos. Cel de jos întreabă pe cel de sus, din copac : **Cîți ?** Și acela răspunde : **Cinci.** Și din nou : **Ce cinci ?** Și din copac : **Ce cîți ?** Nu cumva spectatorii aceia aveau dreptul să se exprime despre jucătorii aceia și despre arbitrajul acela ? Nu sînt, firește, de acord cu huliganii, dar părerea mea e că acțiunea împotriva huliganilor trebuie începută nu în miercurea în care se antrenează Națională. **NICIAIERI ȘI NICIODATĂ** să nu permitem, pe stadioanele noastre, acte de huliganism, injurii și murdăria care nu se mai poate abține. Dar să distingem bine : nu e huliganism cînd ceri să se joace fotbal și dezaprobi lipsa de dăruire, de devotament și de pregătire a fotbaliștilor, criticînd direct și pe cei răspunzători.

Și-apoi, cum vor juca fotbaliștii noștri, cărora și în raporturile cu spectatorii li se cere, văd, să se comporte ca niște legume de seră pe teren străin ? Va putea înțeleptul G. Mitroi, după ce, să zicem, a convins pe cei zece mii de spectatori români să tacă, după ce, eventual, i-a convins să aplaude și ce nu le place, va putea ziaristul să convingă și pe spectatorii de la Budapesta cum să se poarte cu jucătorii noștri ? Mira-m-aș. Cred că face parte din antrenament, face parte din pregătirea jocului prezența activă a spectatorilor. Mai ales că ei au plătit bilet de intrare ! Performanța nu se poate pregăti în alte condiții decît cele în care vom incerca s-o obținem.

O încleștare frumoasă, din păcate pe un teren care nu dădea prea multe șanse fotbalului, a fost meciul dintre Baia Mare și Argeșul. Am călătorit, ore în șir, spre Baia Mare ca să ajung la meci. N-am avut șansă. Am rămas pe un deal la 35 de kilometri de Baia Mare și m-am uitat la un televizor mic, în ploaie, la repriza a doua a meciului. Echipa din Pitești a jucat excepțional, s-a apărat formidabil. Este realmente cea mai dăruită echipă a momentului. Bravo tuturor argeșenilor care au contribuit la crearea, **DIN RESURSE PROPRII**, a unei puternice grupări sportive ! F.C. Baia Mare a condus jocul, a creat faze de mare spectacol. Dar lucruri care nu au fost învățate bine în copilărie pot fi învățate mai greu acum. Am auzit pe mulți lăudînd bara lui Koller. Eu n-o laud. Ea n-a fost gol, a fost bară. Și a fost bară pentru că nici Koller, nici alți jucători n-au fost învățați de mici un lucru elementar : să nu se mai lase pe spate atunci cînd trag la poartă. Viorel Mateianu, antrenorul cel mai bun al anului 1978, și poate nu numai al anului aceluia, publicul minunat al Maramureșului au de rezolvat cîteva probleme în echipa lor dacă vor să o transforme, cum eu însumi aș dori, într-o echipă de valoarea celei de handbal H.C. Minaur. Echipa n-are înaintare. Sepi e un jucător mediu, care, după părerea mea, ar putea fi un bun fundaș. Deac nu poate duce o acțiune pînă la capăt. Roznai e lent și joacă mai ales în față. Iar înlocuitorul lui, Dragomirescu, e una dintre cele mai scurte minți, una din cele mai triste apariții din fotbalul nostru. El joacă un fotbal împrăștiat, bezmetic. Băiatul are legătură cu fotbalul poate pentru că e și cam necivilizat. Dacă asta e o legătură! De bază la Baia Mare rămîn fundașii centrali care sînt formidabili (Condruc și Sabău), Koller, în care eu văd de pe acum pe titularul Națională sau al olimpicilor pentru postul de fundaș stînga, portarul Ariciu, care trăiește o a doua tinerețe aici, la Baia Mare, activitatea bună, dar nu excepțională a liniei de mijloc, și talentul, marele talent al lui Terheș. Și tot din bază face parte atmosfera despre care mai vorbeam, de seriozitate și permeabilitate față de cultură, sport și atîtea alte activități pe care o asigură autoritățile Maramureșului. Dar mai trebuie cîțiva jucători. Mai trebuie ceva nou, ceva palpitant, cîteva tinere personalități în stare să dea toată strălucirea meritată acestei echipe care e frumoasă întîi prin oamenii care o înconjoară și prin talentul dăruit al antrenorului ei, Viorel Mateianu.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Centura de aur-VIII:

Un netăgăduit salt calitativ pentru boxul românesc

Duminică, la prînz, după o săptămînă de box, a răsunat și ultimul gong al ediției a VIII-a a „Centurii de aur". Bilanț pozitiv pentru sportivii români : 7 medalii de aur, cu două mai mult decît puternica și-atît de personală, ca stil, reprezentativă a Cubei. Ultimele trei gale, semifinalele și finala, au umplut pînă la refuz uriașa sală a Palatului sporturilor ; boxul practicat de-a lungul acestui impresionant maraton pugilistic s-a ridicat la un nivel care i-a mulțumit atît pe specialiști cît și pe spectatori.

Să acordăm ceva mai multă atenție acestei ultime observații, subliniind, spre surpriza probabilă a cîtorva, că ne-au plăcut mai mult învinșii Ion Boboc și Titi Cercel decît învingătorii Florin Livadaru și Marcel Sîrba. De ce ? Nu vrem să scădem meritele celor doi învingători, ba chiar îi și felicităm și sîntem convinși că Livadaru, care a avut o serie foarte grea pînă în finală, ar fi putut să arate cu adevărat ce știe, dar în finală, obosit, deși a cîștigat în fața unui boxer mai tehnic nu a convins. În ce-i privește pe neexperimentatul Marcel Sîrba, acesta a avut un adversar, tot sovietic, pe Ș. Deleaev, obstrucționist, confuz în acțiuni. A cîștigat, desigur, Sîrba, dar, ca și la Livadaru, într-un meci încîlcit, de parcă ringul ar fi avut nămol pe podea, sau nisip, sau gropi. În aceeași notă și finala dintre grecii V. Vrînceanu și Dumitru Micu, în care primul a învins după o luptă aprigă. Dar aprig nu înseamnă automat și tehnic, or, tocmai asupra acestui punct vrem să insistăm. De exemplu, tot aprigă a fost și lupta dintre I. Buduşan și C. Hoduț, ai doilea fiind recunoscut pentru puterea loviturilor sale și pentru deosebita sa rezistență. Spre nemulțumirea noastră și a antrenorului său, Hoduț s-a limitat numai la aceste două calități, pe cît vreme Buduşan a știut să aplice tactica de măcinare a forțelor adversarului, astfel încît în repriza a treia a avut meciul la discreție. Iată deci prin Buduşan, un boxer care a știut să gîndească în ring, a știut să-și menajeze forțele pentru a ataca la momentul decisiv și a cîștigat în fața unui boxer mai puternic. Vor fi, poate, surprinși antrenorii, dar vom reafirma că învinșii Ion Boboc și Titi Cercel ne-au plăcut și ne-au convins. În compania a doi boxeri foarte tehnici, Omar Santiesteban și Jesus Sollet, posesori ai unor variate game de lovituri și ai unei viteze de execuție impresionante, reprezentanții noștri au fost la înălțime. Desigur, am fi dorit din toată inima să și învingă, dar nu s-a putut. Ion Boboc a avut nesansa ceceptionării a două lovituri puternice, drept pentru care a și fost numărat, iar Titi Cercel a atacat mult prea tîrziu, cu doar un minut înainte de final, cînd excelentul Jesus Sollet, un tînăr de numai 17 ani, a început să bată în retragere. Dacă Titi Cercel ar mai fi avut la dispoziție doar o jumătate de minut, și-ar fi adjudecat victoria. Sîntem convinși că Ion Boboc și Titi Cercel, dată fiind calitatea boxului lor, competitiv din punct de vedere al cunoștințelor tehnice, vor cuceri numeroase victorii, atît în țară cît și în străinătate, pe cînd vreme un Livadaru sau Sîrba, așa cum au boxat în finală, cînd victoria le-a surîs mai mult din întîmplare, nu au prea multe șanse. Cu alte cuvinte, iată, la această „Centură" am cîștigat 7 medalii, dar am și demonstrat că dispunem nu numai de boxeri doar puternici, bătăioși, rezistenți ci și de boxeri tehnici, cu stil, boxeri care știu să se adapteze tactic la adversar. Am regretat absența, dictată de medic, a lui Radu Daniel și Valentin Silaghi, altfel afirmația noastră ar fi fost și mai convingătoare. Meciul vedetă dintre Simion Cutov și Carol Hajnal l-a dat pe primul învingător în unanimitate. Deci, încă un argument. La această ediție boxul românesc a înregistrat un netăgăduit salt calitativ.

VICTOR NIȚĂ ■

Constantin Stan

„Un golgeter nu trebuie întrebat de vîrstă, ci de numărul golurilor înscrise"

— E clar. Dacă te strigă coechiperii Costică, înseamnă că te cheamă Constantin. Deci, Constantin Stan, cine ești dumneata ?

— Golgeterul diviziei A. Am 14 goluri, iar Radu de la Pitești numai 12. Păcat că azi, cu Dinamo, n-am mai marcat nici unul, să mă distanțez și să mă vadă Ștefan Covaci, care a fost în tribună ! Mare păcat, o să am probleme acasă !

— Frumos răspuns, recunosc ! Să te întrebe cineva cine ești și tu să răspunzi golgeterul campionatului ! Frumos, dar incomplet. Ce-ai mai putea adăuga ?

— Știu eu, poate că restul nu contează. Dacă Buzăul nu promova și dacă n-aș fi înscris cele 14 goluri de pînă acum, cine ar fi auzit de mine ?! Nimeni.

— E un repros ?

— Nu, un fapt de viață. Vreau să spun că fotbalul nostru are destule resurse, adică destui jucători de valoare, dar nu prea are cine să-i descopere. Și e păcat.

— Păcat, nepăcat, asta e situația ! Să revenim. Cînd te-ai născut, unde, cînd ai început să joci si toate celelalte.

— Sînt prahovean, născut în comuna Colceag, la 20 octombrie 1949, ceea ce vrea să însemne că voi împlini, în toamnă, 30 de ani. De jucat, am jucat prima oară la Colorom Codlea, de unde m-am plimbat pe la Steagul roșu si Metrom Brașov. Cîteva luni, pe cînd îmi satisfăceam stagiul militar, am fost la A.S.A. Tîrgu Mureș, echipă de care mă leagă unele amintiri si debutul în divizia A.

— Cum debutul în A ?!

— Ce spuneam mai devreme ? Da, cu A.S.A. am jucat de 5 ori în divizia A, partidele cu U.T.A., cu Jiul, cu Sport club Bacău și încă două, pe care nu mi le aduc aminte acum. Cînd a promovat Gloria, ziariștii s-au grăbit să mă treacă pe lista debutanților, iar eu n-am protestat, dîndu-mi seama că m-au uitat.

— Poate c-ar fi fost bine să le reamintești !

— De ce ? La ce bun ? Fiecare cu treaba sa.

— Și a ta care e ?

— Pe teren, să joc și să marchez goluri. În afara stadionului, să-mi fac meseria de maistru în instalatii sanitare, să cumpăr pîine pentru acasă în fiecare dimineață și să am grijă ca fiul meu, Romică, să crească bine si să fie cuminte.

— Am rămas la A.S.A. Ce-a fost după aceea ?

— Am trecut la Chimica Tîrnăveni, la schimb cu Bölöni, după care toată lumea a fost mulțumită. Antrenorul Bone mi-a zis, nu demult, că regretă, dar ce-a fost a trecut !

— De ce a fost toată lumea mulțumită ?

— A.S.A. că s-a ales cu un mijlocas de clasă, titular în echipa națională, iar eu că am luat drumul Buzăului, după terminarea armatei. Din 1971 joc la Gloria, echipei și orașului datorîndu-le foarte mult. Fără atmosfera pentru fotbal care a fost și e în Buzău și fără ajutorul oamenilor de aici, n-aș fi ajuns, sînt convins, fotbalistul cunoscut de azi, rugat să dau autografe și, iată, interviuri ! La Gloria am schimbat o serie de antrenori. Cu cei mai mulți, recunosc, n-am avut noroc și n-a lipsit mult, în urmă cu cîțiva ani, să-mi pierd locul în echipă, zicîndu-se despre mine că, la vîrsta si tehnica mea, nu mai e nimic de făcut. Dar a venit Ion Ionescu, care mi-a redat încrederea si m-a învățat să iubesc golul. Ce-a urmat se știe.

— Altceva. Cum ai fost primit la națională ?

— Prietenește. Tocmai de-aia îmi pare foarte rău de incidentul de azi cu Dinu. Mi-a dat o palmă și eu, ieșindu-mi din fire, i-am răspuns, alegîndu-mă cu un cartonaș galben. Dar nu gestul lui m-a enervat, cît vorbele pe care mi le-a spus.

— Ce ți-a spus ?

— Mi-a zis că vin eu la lot și mă aranjează el !

— Și ce crezi de toate astea ?

— Că a trecut vremea, dacă o fi fost vreuna, dar așa se zicea, cînd Dinu tăia și spînzura la echipa națională. Dar asta e una și faptul că regret sincer incidentul e alta.

— Poate că chemările la lot te-au înfumurat. Ce părere ai ?

— Nu. Așa zice toată lumea, iar eu trebuie să-i dau dreptate. Cred că sînt un om serios și la locul lui, care n-a supărat pe nimeni si nici probleme n-a făcut. Nu beau, nu fumez, îmi văd de treaba mea. Care e ea ? Am să repet, să joc si să marchez goluri, chiar dacă mai am nitel si împlinesc 30 de ani. Un golgeter nu trebuie întrebat de vîrstă, ci de numărul golurilor înscrise !

— Așa-i, numai că azi n-ai băgat nici unul !

— Din păcate, aveți dreptate. O să am mari necazuri acasă, Sanda abia dacă o să-mi dea de mîncare !

— Cine e Sanda ?

— Soția. După ce-am ratat lovitura de la 11 metri în meciul cu Argeșul, de la Pitești, n-a vorbit cu mine 4 zile.

— Care e opinia dumitale, scapă Gloria de retrogradare ?

— Scapă, sigur că scapă. Cred că Bihorul, Vîlcea si A.S.A. sînt cele mai amenințate. După cum mai cred că Argesul, despre care am auzit că a făcut 0—0 la Baia Mare, nu va rata titlul.

— Constantin Stan, ultima chestiune. Te-am văzut de nenumărate ori ca vîrf, cu 3 adversari în spate, căutînd să-ți faci loc, te-am văzut ținut de tricou, împins și, nu o dată, trîntit la pămînt. De fiecare dată te-ai sculat și ți-ai văzut de joc, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic. Ce gîndești în clipele acelea ?

— Nu-i nimic, Costică, îmi zic, data viitoare îi păcălești tu ! Uneori, mă și țin de cuvînt.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

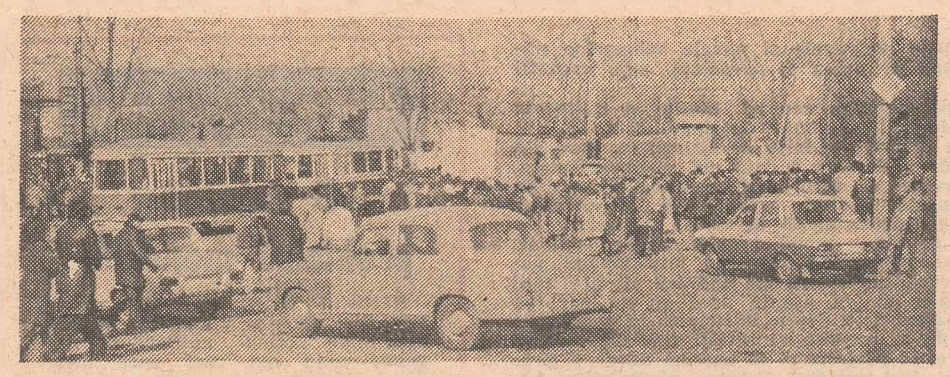

● După cum puteți vedea, cu mic, cu mare, în grup sau nu, duminica trecută suporterii cei mulți ai Rapidului, ai iubitei și năpăstuitei echipe Rapid, se îndreptau, plini de speranțe, spre bătrîna arenă din Grant. Dar, spre marea lor dezamăgire, s-au convins, a cîta oară, că proverbul cu pomul lăudat și sacul este foarte adevărat. Optimiști din fire, simpatizanții Rapidului speră că, în curînd, se va face totuși primăvară și-n cartierul lor.

Foto : CORNEL CATANĂ ■

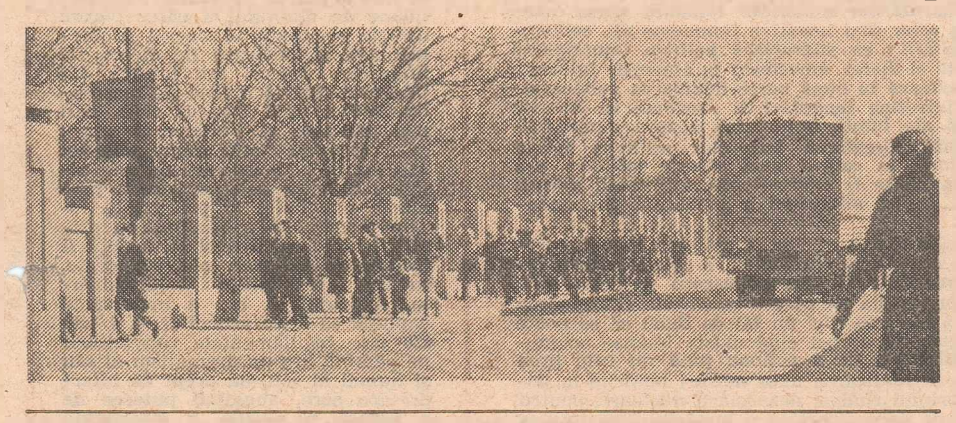

Fotbal

DIVIZIA A

BUZĂU : GLORIA — DINAMO 0—0. Pornită în cursa pentru titlu într-un moment în care puțini se mai așteptau la o asemenea tentativă, Dinamo a venit pe malul Buzăului decisă să cîștige dar, după 90 de minute de joc, dominate cel mai adesea de gazde, a plecat cu un larg surîs de satisfacție pentru punctul obținut ● Gloria, care s-a zbătut mult pentru victorie, n-a obținut decît o jumătate din ceea ce a vrut, după meci jucătorii și conducătorii ei părînd îngrijorați de pierderea cîtorva locuri în clasament și de trecerea, în clasamentul mediei engleze, de la zero la —1. Din punct de vedere al fotbalului practicat, buzoienii n-au ce-și reproșa. Ei au jucat bine, pe alocuri chiar foarte bine, au atacat năvalnic, conform obiceiului, fiind de cel puțin două ori la un pas de a înscrie, bara opunîndu-se la mingile trimise de Radu Gheorghe și Stan spre poarta lui Anuței ! ● Dinamo s-a apărat exact pînă în carcu și excepțional pe linia porții și în fața acesteia, unde portarul Anuței a făcut o partidă extraordinară, jucătorul dinamovist cu numărul 1 fiind, după părerea noastră, cel mai bun de pe teren. Oaspeții au contraatacat, de fiecare dată, periculos, mai ales prin Tălnar, Dragnea și Augustin, intimidîndu-și uneori adversarul prin șuturile de la distanță ale lui Dinu. Pînă la urmă, ei au trebuit să accepte dominarea buzoiană, dar au continuat să pună probleme gazdelor, deschiderile lor în adîncime prinzînd adesea pe picior greșit o linie de fund în care Nicolae și, mai ales, Tulpan n-au arătat siguranța obișnuită ● Gloria a lăsat să se întrevadă carențele tehnice ale unor jucători, îndeobște în apărare, dar a încîntat nu de puține ori prin setea sa de atac și prin dorința de gol. Ultima trăsătură fiind cînd calitate, cînd defect, ea însemnînd o păgubitoare pripeală în fazele decisive ● Peste nivelul celorlalți : Ghizdeanu, Stan, Radu Gheorghe, Cristian și Negoescu, respectiv Anuței, Dinu, Augustin și Dragnea ● O notă bună pentru entuziastul public buzoian, ca și pentru arbitrajul mureșeanului Ion Rus, bine ajutat la linie de A. Silaghi (Tg. Mureș) și O. Știreng (Oradea). (Emanuel Valeriu)

DIVIZIA B

GIURGIU : F.C.M. — VIITORUL SCORNICEȘTI 1—0 (0—0). Lume multă și așezată oricum, care stînd jos, care în picioare, care în copacii din preajma stadionului, meci aprig și, spre lauda jucătorilor și a arbitrului Rainea, cuminte. Cu toate astea, spectatorii, pătimași de partea formației locale, au fost nu o dată tentați să confunde fotbalul viguros și avîntat al oaspeților cu o duritate care, după vorbele fostului internațional Valeriu Călinoiu, pe post de observator federal, „n-a existat nici o clipă" ● Prin golul celui mai în vîrstă dintre componenții ei, fundașul dreapta Știrobăneanu, a cîștigat echipa gazdă și, judecînd după dominarea ei adesea transformată în asediu, a făcut-o absolut meritat. Grație priceperii și perseverenței tînărului antrenor Roman, Giurgiul a ajuns, pentru întîia dată de cînd se practică fotbal în orașul lui Coman, să aibă o echipă angajată în bătălia pentru promovare. S-ar putea, să nu ni se ia în nume de rău, ca visul să fie mai lung decît plapuma ! În orice caz, Giurgiul joacă în prezent mai curat și mai gîndit ca oricînd, ceea ce, pentru început, nu-i deloc puțin ● De partea cealaltă, cu Dumitru Anescu antrenor și Tache Macri consilier, Scornicești au lăsat o impresie din cele mai plăcute. Fără să aibă cine știe ce valori deosebite, Șoarece a evoluat șters, fiind mereu păzit cu strășnicie, oaspeții au prestat un fotbal pe cît de bărbătesc pe atît de regulamentar. Ei au demonstrat, prin abnegație și disciplină tactică, prin apărare fermă și contraatac derutant, că n-au urcat întîmplător pe poziția liderului. Ba mai mult, probînd o elasticitate de la care ar putea să ia exemplu multe divizionare A, Viitorul n-a fost departe de a înscrie cele mai mari ocazii de gol ale partidei aparținînd formației din Scornicești. Fundașul central Martinescu-a trimis o ghiulea în bară, iar extrema dreaptă Voiculeț a ratat în două faze în care s-a aflat singur cu portarul Tudorache! ● Foarte bun arbitrajul lui Nicolae Rainea, prompt și ferm. (Ovidiu Ioanițoaia)

SUCEAVA : C.S.M. — PROGRESUL BRĂILA 3—0 (2—0). Echipa gazdă (locul trei în seria I, înaintea acestei partide) și oaspeții — clasați pe ultimul loc — au oferit celor peste 10 000 de suceveni, care au umplut pînă la refuz stadionul „Arini", un spectacol ce n-a semănat deloc cu jocul de-a șoarecele cu pisica ● Primul gol a picat destul de repede, în minutul 3, la un penalti, transformat cu ușurință tot de Grosaru. Despre această fază controversată, arbitrul localnic Paul Brătănescu spunea că terenul foarte greu și alunecos face dificil de apreciat dacă au fost 11 metri sau nu. Parcă totuși un fundaș i-a luat piciorul ● Se echilibrează partida și pentru că mijlocul terenului e complet desfundat, cei 22 de jucători umblă ori pe aproape de tușă, ori prin cele două careuri, singurele zone uscate. În minutul 20 s-a produs un fault și în careul gazdelor, dar centralul a reușit să-l scoată afară ! ? L-am întrebat și de astă dată pe Brătănescu ce părere are și a preferat să se abțină. În continuare, arbitrul Popovici a mai nedreptățit și Suceava, să fie ! ● Oricum, credem că rezultatul e meritat, echipa sucveană este tînără, bine pregătită și locul doi pe care a trecut după această victorie o anunță pentru anul acesta și, mai ales, pentru anul viitor ca pe o pretendentă la promovarea în divizia A. În excelentă ei formă fizică se simte mîna profesorului Bozoianu, actualmente secund, fost jucător al C.S.M.-ului, acela care a promovat în B echipa Minerul Gura Humorului ● Despre arbitraj doar nedumerirea noastră și a altora. Dacă pentru tușă au fost convocați I. Bira din Agnita și L. Frunză din Sibiu, adică de departe, cum de-a fost așa greu de adus un central și a condus C. Popovici din Botoșani ? ! (I. Predoșanu)

BUCUREȘTI : Rapid — S.N. Oltenița 1—1 (0—0) ● Cu Bartales în formație, dar fără Petcu și Cojocaru, rapiditștii n-au putut obține decît un singur punct pe teren propriu, în Giulești, în fața unei echipe modeste, care s-a apărat 90 de minute din 90 ● Jucătorii din Oltenița s-au retras cu bună-știință în propria jumătate de teren, căutînd și reușind cu ușurință să destrame numeroasele atacuri ale rapidiștilor. Firește, în aplicarea acestei așa-zise tactici i-a ajutat nu numai lipsa de inspirație a partenerilor de întrecere, ci și, mai ales, suprafața mică a terenului de joc ● Prima repriză, cu o desfășurare domoală, de parcă cei 22 de jucători s-ar fi aflat la antrenament, n-a plăcut spectatorilor, prea rare și neconvingătoare fiind acțiunile de atac ale singurilor jucători mai buni ai bucureștenilor — Paraschiv și Bartales ● După pauză, presați de scurgerea timpului, înaintașii rapidiști au găsit mai lesne calea spre poarta adversă, Manea, Paraschiv și Rîșniță aflîndu-se, pe rînd, în fața golului. Dar pripeala și portarul advers au fost factorii ce au făcut ca tabela de marcaj să rămînă neschimbată ● Și a venit minutul 84, cînd P. Gheorghe, unul din singurii doi jucători avansați ai oltenițenilor, a înscris pe contraatac, tăind parcă respirația tribunelor ● Îmbrățișările și prea desele degajări în aut nu le-au folosit oaspeților, căci Pîrvu, la unul din numeroasele cornere obținute de rapiditști a înscris imparabil, readucînd zîmbetele, cam palide ce-i drept, pe fețele suporterilor, coechipierilor și ale antrenorilor săi ● Arbitraj bun (T. Andrei — Sibiu) pentru un meci de scăzut nivel tehnic și spectacular. (Cornel Catană)

Banii cu rost, banii fără rost

Desigur, muncitoarele de la Întreprinderea orădeană „Crișul" nu sînt surori, deși par să fie. Cele mai multe sînt de prin satele județului. Cînd au plecat la oraș să muncească, părinții le-or fi dat probabil multe sfaturi, dar n-au uitat nici pe cele două mai importante decît toate : să fie cuminți și să nu cheltuiască banii fără rost. Fiindcă, se înțelege, pentru tinerele acestea, care de două ori pe lună își numără banii încet, meticulos, pe culoarele casieriei binecunoscutei fabrici de încălțăminte, tentațiile sînt mai mari decît acasă, cînd, trimise de părinți, se duceau pînă la cooperativa satului să cumpere o sticlă de ulei ori un kilogram de zahăr. Își mai aduc ele aminte, prin furnicarul orașului, de sfaturile părinților ? Iar proverbele, nu-i așa ?, potrivit cărora zgîrcitul își face nume rău în lume după cum și cheltuitorul fără noimă, mai au, vreo putere în fața vitrinelor încărcate cu tot felul de lucruri care parcă-ți fac cu ochiul ? Virginia Pante, de exemplu, este din comuna Mierlău și muncește în întreprindere de patru ani. Cîștigă, lunar, cam 2 100 de lei. S-a înscris la un apartament proprietate personală cu trei camere. A plătit în rate, pînă acum, vreo douăzeci de mii. Mai are depuse alte vreo cinci mii pe un carnet de economii. Deocamdată, locuiește la o mătușă Raveica, unde chiria și mîncarea o costă ca între rudele bune, adică puțin. În această, gîndește ea, constă și explicația succeselor sale financiare, de care, evident, se bucură și prietenul ei, Ghiță, muncitor la „Electrometal", probabilul soț, în grija căruia stau dealtfel plățile incursiunilor prin oraș ale celor doi, la o cofetărie, la un film, la un teatru. O altă muncitoare, Iuliana Rus, 28 ani, căsătorită de nouă ani, cîștigă împreună cu soțul aproape patru mii de lei pe lună. Și-au ridicat împreună o casă și au reușit să o și îmbrace cu mobila cuvenită. Acum, după ce și-au luat aceste griji de pe suflet, zice ea, reușesc să simtă mai bine cum se adună banul lîngă ban, tot pe un carnet de C.E.C., unde stă înscrisă deocamdată cifra de douăzeci de mii, prea puțin pentru o Dacie 1300, cum ar vrea familia, dar constituind totuși un început promițător. De aceeași vîrstă, colega sa, Maria Tar, căsătorită de șapte ani și mamă a doi copii, nu se gîndește încă la mașină ci la apartamentul pe care-l va primi din partea întreprinderii și la mobila pe care va trebui s-o cumpere, mobilă tot pentru trei camere. Mărturisește că a stat cu soțul ei și-a calculat totul pînă în amănunt. Socoteala s-a încheiat cu concluzia că le vor trebui cel puțin treizeci de mii, pe care deocamdată nu-i au dar îi vor strînge încet-încet, cu siguranță, și totodată cu mulțumirea că de n-au reușit să adune pînă acum cine știe ce sume importante cel puțin și-au crescut copiii astfel încît ei să nu ducă nici o lipsă, nici de mîncare bună, nici de îmbrăcăminte frumoasă. La rîndul ei, Elisabeta Terebeni, 21 de ani, muncitoare de cinci ani în întreprindere și de fel din satul Săud al comunei Budești-Bihor, gîndește, între toate cele ce-ar fi de făcut, că lucrul cel mai important este să urmeze calea colegelor sale ceva mai vîrstnice și să strîngă bani pentru o casă. „O să vă surprindă, poate, ne spunea Ana Simu, maistru, secretara organizației de partid a atelierului pregătit-cusut, dar cele mai multe dintre muncitoarele noastre se străduiesc să aibă o casă, un cămin. Căminul, în credința lor de viață, este mai mult decît o realitate exprimabilă în metri pătrați locuibili. El reprezintă o valoare morală fundamentală, temelia vieții, a familiei. Într-o casă construită cu atîta răbdare și chiar sacrificii poți să crezi că vor fi numai bucurii. Oricum, necazurile, dacă vor fi să vină, vor fi înfruntate mai ușor, cu siguranță, cu demnitatea și stăpînirea de sine ale omului care, cel puțin, a făcut tot ce depindea de el ca să fie numai bine. Pe drept cuvînt fetele acestea vin cu niște gînduri foarte clare cu privire la ceea ce trebuie să facă ele în viață, cu privire la felul în care se cuvine să folosească banii munciți. Marele merit e al părinților, al școlii. Îmi place să cred că este, într-o oarecare măsură și al nostru, al muncitoarelor mai vîrstnice, fiindcă încercăm să ne purtăm ca niște surori mai mari. Nici n-ar putea fi altfel. Cînd mă uit la ele, îmi amintesc de mine însămi, acum 23 de ani, cînd abia veniserm din comuna Belis, din județul Cluj, și-mi căutam pe-aici un loc unde să muncesc. De aceea, vă spun, mă bucur pentru bucuriile fiecăreia dintre fetele acestea. Și-mi place fiindcă ele știu să înceapă cu începutul, cu gîndul, cum spuneam, de-a avea o casă, nu vor să-și ia, de la primii bani mașină ori haine de blană din cele de care iau numai oamenii foarte înstăriți. Această moderație, acest simț al măsurii, această cumințenie, toate împreună fac ca banii cîștigați de fetele acestea să aibă valoare, fiindcă banii, se știe, pot fi devalorizați printr-o cheltuire nechibzuită. Evident, pentru noi o preocupare este nu numai ca ele să-și cheltuiască rațional și cu folos banii, ci și să-i cîștige. Și, cum banii nu pot fi cîștigați decît doar prin muncă, grija noastră este ca fetele să nu stea ci să muncească atît cît pot, cît mai mult și cît mai bine. De aceea la noi banii încasați sînt întotdeauna mai mulți decît retribuțiile tarifare".

Curiozitatea ne-a împins să vedem cum stau lucrurile și într-o întreprindere unde lucrează mai mulți băieți. La „Înfrățirea" întreprindere de asemeni binecunoscută. Aici, de pildă, Aron Galea, 23 ani, sculer, cîștigă lunar cam 2 000 lei și-i cheltuiește, ca să zicem așa, tot ca o fată cuminte de la „Crișul", deși nici el, după cum singur mărturisește, nu face excepție de la vorba că băieții sînt ceva mai risipitori, cheltuind două sau trei sute de lei pe lună, în nici un caz mai mult, pe „un coniac, o bere, un vin". La atelierul piese mici, maistrul Teodor Handru ne spunea, și părea convins de ceea ce ne spunea, că printre cei 26 de tineri din subordinea sa i-ar fi greu să găsească vreunul care să arunce cu banii în vînt și să dea cu tifla astfel societății care la rîndul ei a cheltuit pentru ca el să aibă o meserie, o calificare încît să poată munci, întreține, trăi civilizat. Dumitru Codreanu, Emil Roman, Traian Baicu sînt astfel de tineri cu o gîndire matură, bine așezată, care, așa cum am fi și dorit să aflăm, consideră că modul cum își cheltuiesc banii pe care îi cîștigă reprezintă o problemă socială într-un sens mai larg, nu strict particulară. Din păcate, tot la „Înfrățirea", discuția a luat la un moment dat o turnură cu totul neașteptată. Mircea Abrudan, 19 ani, rectificator, munceste în întreprindere din iulie anul trecut. Maistrul Alexandru Blaga ne spunea despre el că este chiar mai zvăpăiat decît ar trebui să fie de obicei băieții, că este neascultător, că nu prea-și vede de lucru. Încercînd să pună discuția în termeni mai firești, după părerea sa, tînărul a replicat — și mărturisim că ne-a plăcut sinceritatea lui — că „n-a avut de lucru", că în luna ianuarie, de exemplu, a stat două săptămîni fără să i se dea ceva de făcut și, de aceea, a luat doar 751 de lei. Alexandru Ținc, la rîndul lui, despre care chiar maistrul spunea că este un muncitor destul de bun, a luat citeodată și 3 600 de lei pe lună iar alteori doar 400 sau 500. De lipsa unei bune aprovizionări se plîngea și Gavril Cheregi, reglor, sau Petru Cazacu, rectificator, acesta din urmă reușind chiar performanța, incredibilă, ca pe una dintre lunile trecute să nu încaseze nici măcar cinci bani. Sigur că el reprezintă un caz cu totul special dar vom vedea în ce context de lucru și întrajutorare se produc asemenea cazuri. Tiberiu Clucean, de exemplu, lucrează aici din decembrie 1978. Este rectificator, absolvent al școlii profesionale din cadrul aceleiași întreprinderi. Se trezește în fiecare dimineață, devreme, și vine cu autobuzul de la Ineu de Criș astfel încît să nu întîrzie la ora intrării în schimb, deși, la drept vorbind, n-ar avea chiar motive temeinice să se grăbească fiindcă, din data de 6 decembrie, de cînd se află aici ca muncitor, mașina lui n-a mers decît vreo săptămînă și jumătate. Tînărul susține că el știe să lucreze nu numai pe această mașină de rectificat plan, care, cum văzurăm, e mai tot timpul defectă, ci și pe mașina de rectificat exterior, pe care, zice, a și făcut practica mai mult la școală, dar cuvintele lui ar trebui să fie nu numai auzite ci și înțelese, de bună seamă, de către conducerea secției și chiar a întreprinderii, adică inclusiv de către directorul Emil Mărginean. Fiindcă, mai presus de orice, muncitorii tineri trebuie să dobîndească încredere în meseriile lor și în oamenii din preajmă, în colectivele în mijlocul cărora au venit să muncească, nu să stea. Or, cîtă încredere poate avea, de exemplu, Elena Savișchi, 20 ani, rectificatoare, a cărei vechime în muncă nu trece de o jumătate de an, dacă ea știe că vine în fiecare zi la lucru și în cele din urmă, la capătul lunii, trebuie să-i mai trimită părinții cîteva sute de lei ca să se întrețină ? Desigur, situația acestor tineri este cu totul ieșită din comun, mai ales dacă avem în vedere că locul lor de muncă se află printre oameni a căror retribuție medie, după cum ne spunea maistrul Alexandru Blaga, este de 2 300 de lei ! Tocmai acesta este și argumentul pentru care credem că, așa cum o fată, cînd vine la „Crișul", este sigură că va trece pragul cu dreptul, un băiat cînd vine la „Înfrățirea", trebuie să fie sigur că nu va trece pragul întreprinderii cu stîngul.

ELIADE CONSTANTINESCU ■

EUGENIA MANEA PASIMA : Portret

Iraționalitatea înarmărilor

Ieșită din cel de-al doilea război mondial, război care a produs atîtea nenorociri — de la dispariția a peste 50 de milioane de ființe omenești, pînă la bilanțul incalculabil al distrugerilor materiale, de la cele mai groaznice suferințe fizice și pînă la cele mai josnice umiliri provocate de demența ideii naziste de a ocupa și stăpîni țări și teritorii, de a îngenunchea popoare și de a extermina populații — omenirea avea convingerea că omul, de pretutindeni, și de la conducător la ultimul cetățean, a învățat tot ce trebuia din ororile unei conflagrații fără precedent. Omenirea credea că omul a înțeles că menirea lui pe pămînt trebuie să fie una singură ; creator de pace, bună înțelegere și civilizație. Situația postbelică n-a evoluat, din păcate, în direcția acestei credințe ; paralel cu eforturile considerabile pentru refacerea rănilor lăsate de război s-au produs și adîncit diviziuni între națiunile care învinseseră, împreună, hitlerismul, s-au constituit blocuri militare adverse, a început, incredibil de repede, degradarea situației internaționale. Ambiții dominatoare, hegemonice ale cercurilor imperialiste au supralicitat antagonismele ideologice, au făcut să se propovăduiască pericolul amenințării și să se invoce interese de securitate, pentru a se justifica reorganizări, restructurări și perfecționări în domeniul armatelor și armamentelor, prezența trupelor și bazelor militare pe teritorii străine, pentru a se motiva, cu alte cuvinte, politica înarmărilor. Pe fondul unor asemenea mentalități și interese, lumea nu a cunoscut, practic, de la sfîrșitul celui de-al doilea război și pînă în prezent nici o zi de pace, iar înarmările au devenit, prin proporțiile lor, extrem de periculoase, iar prin forța lor de nimicire, paradoxale și iraționale. Cursa perpetuă a înarmărilor reprezintă o irosire de resurse, o abatere a economiilor naționale de la obiectivele umanitare, un impediment în calea eforturilor de dezvoltare și subminează de fapt securitatea națională, regională și internațională.

Niciodată în istoria omenirii n-au fost acumulate atîtea armamente, niciodată n-a fost alocată o atît de importantă proportie din venitul național al popoarelor pentru producerea unor materiale strategice care chiar de la ieșirea din arsenale sînt deja depășite de alte noi dispozitive de distrugere masivă ; niciodată descoperirile spiritului uman n-au fost orientate, într-o asa măsură, spre distrugerea bunurilor și oamenilor. Peste 400 000 de savanți și ingineri sînt angajați în proiecte militare care reprezintă aproape 50 la sută din toate creditele, mijloacele publice sau particulare alocate pentru cercetare și dezvoltare.

În timp ce în vaste regiuni geografice, unde trăiesc două treimi din populația globului, sute de mii de oameni mor anual de foame, iar analfabetismul, bolile și celelalte consecințe ale subdezvoltării și-au păstrat caracterul de masă, cheltuielile pentru înarmări au ajuns, de la circa 50 de miliarde la sfîrșitul războiului, la peste 400 miliarde dolari în 1978, ceea ce reprezintă peste 70 la sută din produsul social mondial și depășește de circa 15 ori mijloacele alocate pentru sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare într-un întreg deceniu. Uriașa sumă de peste 6 000 miliarde dolari cheltuiți în scopuri militare de la război incoace echivalează cu valoarea tuturor bunurilor pe care omenirea le produce într-un an.

Datele din domeniul cheltuielilor militare devin și mai sugestive dacă le raportăm la ceea ce ar putea însemna ele pe planul dezvoltării sociale. Așa, de pildă, cu costurile pentru realizarea unui distrugător submarin s-ar putea realiza electrificarea unor localități cu populație de 10 milioane de locuitori ; un avion de vînătoare supersonic costă cît echivalentul construirii a peste 40 000 de farmacii. Cu sumele ce-ar rezulta din reducerea actualelor bugete militare cu numai 10 la sută, s-ar putea construi peste 400 întreprinderi industriale mari, aproximativ 6 milioane de locuințe, 100 de orase cu cîte 200 000 locuitori, 11 000 de policlinici, s-ar eradica analfabetismul în întreaga lume.

Situația înarmărilor și multiplele sale efecte negative pe plan social-economic apar și mai îngrijorătoare dacă avem în vedere creșterile anuale ale bugetelor militare, precum și măsurile preconizate în același sens, în perspectiva următorilor 10—15 ani, așa cum a procedat nu demult consiliul N.A.T.O. Forța de distrugere a armamentelor nucleare echivalează cu 1 500 000 de bombe de tipul celei aruncate asupra Hiroșimei. Cu o asemenea forță de distrugere, totalitatea localităților urbane ale lumii ar putea fi transformate, simultan, într-o nouă Hiroșimă. Să mai adăugăm și faptul că fiecărui locuitor al planetei îi „revin" 60 tone de exploziv convențional și 30 de salve de tun ?!

Continentul nostru, Europa, reprezintă din punct de vedere al cheltuielilor militare, al acumulărilor de efective și armamente, o situație cu totul deosebită, cu influente si implicații distructive la scară mondială. Chiar si cele mai sumare date ilustrează cu prisosință o asemenea situație ; așa, de pildă, statelor semnatare ale Actului final de la Helsinki le revin peste 80 la sută din cheltuielile militare mondiale ; din cei aproape 25 milioane de soldați existenți acum în lume, peste 11 milioane se află în Europa ; 90 la sută din trupele care staționează pe teritorii străine se află concentrate în centrul Europei. Continentul nostru deține două treimi din tancurile, avioanele și navele submarine militare ale lumii ; Europa ar putea fi devastată, prin explozii nucleare, de 20 de ori !

Înarmările au devenit, pe plan general, inutile și iraționale atît din punctul de vedere al volumului de cheltuieli pe care îl consumă cît și în ceea ce priveste forta de distrugere. Dacă s-a ajuns la posibilitatea de a devasta o dată un continent întreg, ceea ce este deja aberant, ce mai poate justifica, fie și din punctul de vedere al protagonistilor înarmărilor, continuarea acumulărilor pentru a-l distruge de 10, de 20, de „n" ori ?

Cheltuielile militare pe plan mondial au cunoscut, așadar, creșteri de-a dreptul alarmante, ele depășind, inimaginabil, parametrii impuși de necesitățile firesti ale apărării și securității naționale. Ce le-ar putea motiva, atunci, dacă nu preocuparea cel puțin în anumite cazuri de a deține întîietatea în competiția din sfera distrugerii, de a dezvolta capacități militare care să creeze centre de putere, să păstreze și să impună lideri și protectori regionali sau la nivel mondial. Volumul cheltuielilor militare, perfecționările calitative ale armamentelor, construirea deci a unei forte pe care n-o mai justifică nevoia propriei apărări, pot crea unora iluzia că urmînd anumite puteri militare își asigură, automat, apărarea independenței și suveranității naționale, își pot regla mai ușor și avantajos diferendele pe care le au sau le pot avea cu vecinii, își pot soluționa, fie și pe termen scurt, încurcături ale politicii interne.

Cursa înarmărilor constituie totodată sursa esențială a celor mai negative fenomene ale contemporaneității : ea stimulează politica imperialistă de forță si dictat, amestecul în afacerile interne ; ea blochează în bună parte lichidarea subdezvoltării, întreține încordări și conflicte în diferite regiuni ale lumii, impietează asupra democratizării vieții internaționale. Creșterea bugetelor militare într-o anumită regiune a lumii, în cadrul unei alianțe militare, s-a dovedit nu arareori că poate fi molipsitoare, antrenînd măsuri similare și din partea altora, stimulînd o adevărată dar nenorocită competiție.

„Datoria cea mai înaltă a guverhelor, a statelor față de propriile lor popoare, față de cauza civilizației, a progresului umanității este — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — de a prezenta în mod deschis primejdia pe care o constituie continuarea cursei înarmărilor, de a nu crea nici un fel de iluzii că se poate trăi în liniște si în siguranță atunci cînd există imense acumulări de mijloace de nimicire, de a acționa pînă nu este prea tîrziu pentru adoptarea si realizarea unor măsuri hotărîte în domeniul dezarmării, în primul rînd al dezarmării nucleare, pentru a răspunde năzuințelor de pace, libertate si bunăstare ale tuturor natiunilor".

Acordînd atenție deosebită problemelor dezarmării, partidul nostru a prezentat în decursul anilor o seamă de propuneri concrete de natură să relanseze procesul înfăptuirii unor măsuri concrete în privința dezangajării militare și dezarmării. Pornind de la realitățile lumii contemporane, de la schimbările care au loc în raportul mondial de forțe, de la accentuarea voinței popoarelor de a fi stăpîne pe destinele lor, de la încrederea nestrămutată în forța popoarelor, a maselor populare, a cercurilor progresiste care se pronunță pentru o politică nouă, de colaborare, de pace si înțelegere internațională, partidul nostru a ajuns la concluzia că, în ciuda situației deosebit de complexe și contradictorii existente în lume, nu se poate spune că războiul este iminent, că omenirea se îndreaptă spre o conflagrație inevitabilă. Această concluzie implică cu necesitate intensificarea eforturilor pentru a se opri creșterea cheltuielilor militare, pentru a se trece la o dezarmare reală, si în primul rînd la dezarmare nucleară, prin păstrarea unui echilibru si a unui raport de forțe care să nu pună în pericol securitatea si independenta nici unei părți. Un asemenea echilibru trebuie să se realizeze nu prin sporirea cheltuielilor militare și a armamentelor, ci prin diminuarea lor într-un proces gradual.

După cum este cunoscut, propunerile țării noastre în privința înfăptuirii dezarmării s-au bucurat de un larg ecou internațional, si-au găsit o reflectare corespunzătoare în documentele de lucru ale Organizației Națiunilor Unite.

Celelalte țări socialiste si multe alte state au manifestat, de asemeni, preocupări active în domeniul dezarmării si au prezentat propuneri utile si interesante. Esențială în momentul de față este manifestarea voinței politice a tuturor statelor, în primul rînd a celor mai puternic înarmate, pentru a se produce o cotitură radicală în sistemul negocierilor si pentru a se trece, în sfîrșit, la măsuri concrete de dezarmare. S-ar pune astfel capăt unei îndelungi perioade în care sutele de ședințe ale diverselor foruri de negocieri nu au reușit nici măcar reducerea unei puști. S-ar pune astfel capăt situației în care paralel cu vorbele si declarațiile despre dezarmare, adesea foarte frumoase, a avut loc o crestere considerabilă si irațională a înarmărilor, a cheltuielilor în scopuri militare.

Negocierile în domeniul dezarmării trebuie însă să urmeze sensul care s-a înscris în general în viața internațională, sensul democratizării, al respectării securității tuturor, al participării tuturor statelor la negocierea, convenirea si înfăptuirea măsurilor de dezarmare. Aceasta este o conditie esențială pentru că dezarmarea nu priveste doar pe cei puternic înarmați, pentru că efectele înarmărilor iraționale se răsfrîng, de regulă, și în primul rînd, asupra celor mai puțin înarmați.

DUMITRU ANINOIU ■

Ochii și urechile lumii

O duioasă problemă mondială

Războiul fiind o treabă prea serioasă pentru a fi lăsată doar pe mîna militarilor — vorba unui om care dacă n-a fost Voltaire a fost și el, Clemenceau — atragem atenția că în aceeași situație se găsește și fotbalul. Fotbalul este o problemă prea serioasă pentru a fi lăsată doar la latitudinea specialiștilor săi. Sînt milioane de nespecialiști în fotbal care ar avea un cuvînt, și încă greu, de spus. Sînt alte milioane de ignoranți a căror părere trebuie ascultată în aceeași problemă care îi afectează fie direct, fie indirect, deseori sau uneori, dar personal. Există o idee de mare adîncime a unui francez care, deși n-a fost nici el Voltaire, a spus : „Cei care nu știu nimic știu tot atît de mult cît cei care nu știu nimic mai mult decît ei". Încît problema ofsaidului și precizările forului mondial de specialitate cu privire la celebrul articol 11, nu pot fi trecute cu vederea, nici ignorate, cu atît mai puțin minimalizate. Articolul 11 are o importanță capitală ca orice articol 11, 4, 6 sau 420 din regulamentele convietuirii pe pămînt, are un dramatism al său și numai al său, un drept de interpretare care, angajînd puterea de a judeca și decide, e fatalmente încărcat de pericole, riscuri și chiar consecințe nebănuite. Articolul 11 se ocupă de o problemă care a devenit dealtfel universală în limbajul și logica tereștrilor ; nu există organism internațional, simplă instituție, întreprindere, biserică, școală și domiciliu conjugal unde omul să nu se găsească, des sau rar, în ofsaid.

Nu vom da exemple, nu ne vom lăsa prea ispitiți de facilitatea calambururilor — deși, uneori, ele sînt mai adînci decît conceptele cele mai masive — vom trece la gravitatea noilor precizări ale forului mondial de arbitraj. Ca orice for mondial, el precizează ceea ce era foarte precis însă nu suficient de clar. Sancționarea jucătorului aflat în ofsaid se va face numai dacă acesta influențează faza de joc. Așa scria de mult în articolul 11, dar arbitrii, se știe sau nu de ce, sancționau orice jucător aflat în ofsaid chiar dacă el nu influența jocul. Nu era drept. Nu era regulamentar. Era excesiv, era dogmatic și, de fapt, nu scria nicăieri așa ceva. Nu orice jucător în atac este și în ofsaid. Poți fi în atac și în ofsaid, dar poți scăpa nesancționat dacă nu influențezi jocul. Aici e aici. Lucrurile au devenit mai limpezi și mai complicate, cum se cuvine pe orice drum riscant al înțelegerii. Căci — s-o spunem cu tot curajul — nimic nu e mai greu și mai primejdios decît a stabili care om aflat în ofsaid influențează sau nu jocul ; în actualele condiții ale sistemelor moderne de atac și apărare, combinate și simultane, influențările devin la fel de greu de definit ca faulturile și agresiunile cele mai evidente. Povara hotărîrii căzînd tot pe umerii liberului arbitru, vom accentua că orice nouă povară căzută pe ceafa acestui semen de-al nostru nu e dă natură să simplifice o criză a opțiunilor. S-o spunem și mai virtos : s-au născut războaie — fie și strict locale, dacă acestea liniștesc conștiința omenirii — conflicte de frontieră și bombardamente, dintr-un penalti, dintr-un ofsaid totdeauna discutabil, ca orice infern de poet, de om ce se joacă secundar. Nu ne putem baza pe remușcările populațiilor care s-au bătut dintr-un asemenea fleac. Remușcările vin și trec, ca plinsul lui Stan și Bran după ce i-au făcut praf casa omului care a refuzat să le cumpere un brad. A murit lume dintr-un ofsaid semnalizat greșit la tușă ; s-au prăpădit prea mulți nespecialiști în fotbal din pricina unui balon care n-a trecut sau a trecut, milimetric, linia porții. Din clipa cînd dintr-o problemă se poate muri sau naște, din acea clipă problema devine capitală de regiune și capăt de țară.

Încît vine momentul să ne întrebăm, duios și echilibrat : preciziările forului mondial cu privire la interpretarea mai largă dar și mai îngustă a ofsaidului pe milioanele de terenuri ale lumii, favorizează sau nu dinamica păcii pe pămînt ? Se poate spune un hotărît „da", după cum se poate murmura un dramatic „nu știu".

E destinul, îndeobște, al problemelor decisive, de răscruce.

RADU COSAȘU ■

● FAPTE ȘI ZILE

■ Nimic nu se pierde, totul se transformă

Japonia — unul dintre cei mai mari producători de calculatoare electronice din lume — acordă un loc la fel de important atît tehnicilor moderne de calculat cît și metodelor tradiționale. „Soroban", cum este denumită în Japonia numărătoarea cu 20 de bile din lemn, nu numai că se produce și se vinde în continuare, dar este tot mai solicitată, deopotrivă de copii și adulți. Numărătoarea poate fi întîlnită frecvent atît în magazinele mici, unde vînzătorii calculează cu ajutorul ei cu iuteala unui computer, cît și în școli și chiar în bănci, unde uneori cu ele se verifică „răspunsurile" date de calculatoarele electronice. Există în prezent 250 de producători niponi de „Soroban". În 1978 au fost produse 2,2 milioane de asemenea numărători, din care numeroase au fost exportate în state din Asia și chiar în S.U.A.

■ Tristele figuri !

Publicul londonez care vizitează muzeul figurilor de ceară al doamnei Tussaud își manifestă în mod deosebit afecțiunea pentru „frumusețile fatale" (să nu uităm, de ceară!) în ordinea următoare : locul I revine — în exclusivitate — Sophiei Loren, lui Marilyn Monroe și Liz Taylor. În mod uimitor, „cea mai frumoasă femeie a lumii", cum este considerată actrița Raquel Welch, se află de-abia pe locul 20 !

■ Alain Delon și rigoarea paternă

„Delon și-a ținut cuvîntul : i-a oferit fiului său Anthony o zi la Disneyland, paradisul construit de Walt Disney în 1954 pentru a încînta pe zecile de milioane de admiratori ai lui Pinocchio, Albă-ca-Zăpada, Alice sau Mickey" — informa recent un cunoscut săptămînal francez. Anthony, în vîrstă de 14 ani, se pare însă că preferă animalele adevărate și dorește să devină veterinar. Se culcă în fiecare seară, obligatoriu, la 9 și jumătate ; la 7 dimineața servește micul dejun, la 7 după-amiaza la masa de seară. O rigoare instaurată de tatăl său și care, din punct de vedere educațional, ne asigură hebdomadarul francez, nu este atît de demodată pe cît am fi tentați să credem. Un recent sondaj național indica, într-adevăr, recent faptul că peste 75 la sută dintre tinerii între 18 și 24 de ani își consideră părinții prea slabi. Delon, deci, tată autoritar, nu este demodat, ci dimpotrivă.

■ Bătălia contra alimentelor pentru cățel !

În Statele Unite a fost angajată recent o bătălie acerbă împotriva... alimentelor pentru cățel, pisici și alte animale de apartament. Wall Street Journal **prezintă și rațiunile acestei campanii și anume : în timp ce vînzările celorlalte produse alimentare stagnează de cinci ani, piața alimentelor pentru aceste animale își ridică vînzările cu 4 la sută în fiecare an. „Dejunurile" în cutii pentru cățel și pisici ocupă în magazine un spațiu cu 30% mai mare decît cu cîțiva ani în urmă, luînd locul raioanelor de bomboane și ape minerale, spre exemplu. Proprietarii patrupezilor pot găsi meniuri specializate pentru : cățel bătrîni, tineri, grași, prea slabi, de țară sau de oraș ! Una dintre firmele americane este în curs de a obține acceptul guvernului pentru lansarea pe piață a unui aliment... anticoncepțional, încapsulat, foarte folositor pentru cîini. Este adevărat că în Statele Unite există la ora actuală 52 milioane de cîini și 36 milioane de pisici, și că tinerele perechi înlocuiesc absența copiilor prin prezența unui cîine sau a unui pisoi, dar ni se pare cel puțin ciudată declarația unui tată de copil și... proprietar al unui terier, „...ce reprezintă cîțiva cenți în plus cînd iubești", ce se referă însă la cel de-al doilea mobil al iubirii sale.**

Argumente pentru apărarea „oceanului verde"

„Oceanul verde" al planetei, pădurile, se află în pericol. Din ce în ce mai numeroși, oameni de știință, ecologi, economiști se grăbesc să tragă semnalul de alarmă. Principalele cauze, exploatarea abuzivă, despăduririle masive, iar implicațiile mult mai grave decît ar părea la prima vedere. Dealtfel, **Conferința privind impactul activităților umane asupra climatului terestru**, desfășurată zilele acestea la Geneva, releva, printre altele, faptul că perturbațiile climei se datorează în bună măsură reducerii continue a suprafeței împădurite de pe glob. Erick Echolm, cercetător la **„World Wach Institute"** din Washington — autor al unui cuprinzător studiu în acest domeniu — sublinia la rîndul său că „distrugerea pădurii provoacă o eroziune accelerată a solului, favorizează «deșertificarea», este cauza dispariției unor specii întregi de arbori, plante, animale și insecte, ceea ce creează un puternic dezechilibru în mediul ambiant".

Situația este cu atît mai gravă cu cît, așa cum apreciază specialiști ai F.A.O. (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură), în fiecare an dispar de pe glob circa 16 milioane hectare de pădure, iar previziunile pentru viitor vorbesc de o creștere cu 75 la sută, în următorii 15 ani, a consumului de lemn de foc, ce va atinge impresionanta cantitate de 4 miliarde metri cubi. Din această perspectivă, problema combaterii defrișărilor irațională, a secătuirii uneia dintre avuțiile cele mai de preț ale umanității revine în primul plan al actualității, constituind o sursă de preocupare la scară mondială. Și, deși consecințele ecologice incalculabile se constituie ele însele într-un argument puternic pentru adoptarea unor măsuri practice, la scară mondială pentru conservarea echilibrului mediului ambiant, implicațiile economice ale distrugerii pădurilor, cauzele profunde ale acestui fenomen nociv impun soluții pe un plan mult mai larg. Fiindcă actuala situație din acest domeniu este în măsură să aducă în discuție — fapt surprinzător la prima vedere — problema subdezvoltării, a adîncirii decalajelor economice, a inechităților din comerțul mondial. Se cunoaște, furnizorul principal de lemn îl constituie țările în curs de dezvoltare din Africa, Asia sau America Latină. În multe din aceste țări se practică în special o agricultură extensivă. Anual, mii de kilometri pătrați de pădure sînt sacrificați pentru extinderea suprafețelor cultivate. În aceeași grupă de țări, din așa-numitul „con de umbră al sărăciei", lemnul continuă să fie și azi principalul combustibil folosit în gospodărie. După cum scrie agenția **France Presse**, a treia parte din populația lumii utilizează numai lemnul pentru pregătirea hranei. În țările „lumii a treia", arată un raport al F.A.O., consumul de lemn pentru încălzit se ridică la 1,3 miliarde metri cubi pe an. Numeroase familii de țărani săraci din aceste zone sînt obligate să colinde cîteva zile în șir pentru a găsi lemnul necesar vieții cotidiene.

Avînd de făcut față unor serioase dificultăți economice generate de îndelungata perioadă de dominație colonială, numeroase țări din Africa, Asia sau America Latină exploatează pe scară largă și exportă lemnul pădurilor tropicale. Dar, în virtutea practicilor inechitabile care guvernează schimburile comerciale mondiale, țărilor furnizoare, care exportă lemnul brut, nu le revine decît o parte infimă din uriașele beneficii obținute de companiile străine. În timp ce în ultimele două decenii comerțul cu lemn a înregistrat un adevărat „boom", o creștere continuă a cifrei de afaceri, aceasta ridicîndu-se azi la 40 miliarde dolari, țările sărace nu numai că nu au beneficiat prea mult de aceste venituri dar, fapt paradoxal, atestat de statistici, tocmai marii furnizori sînt obligați să importe cea mai mare parte a lemnului de care au nevoie în economie.

Depășind așadar interesul pur ecologic, problema conservării și regenerării pădurii planetare, a valorificării raționale, în interes național a acestei mari bogății readuce în discuție, cu argumente specifice, necesitatea instaurării noii ordini economice mondiale, a eradicării subdezvoltării. În acest cadru larg, ar deveni pe deplin posibilă materializarea unor programe naționale, de reîmpădurire, de combatere a înaintării deșerturilor, paralel cu inițierea unei largi asistențe internaționale.

P. AURELIAN ■

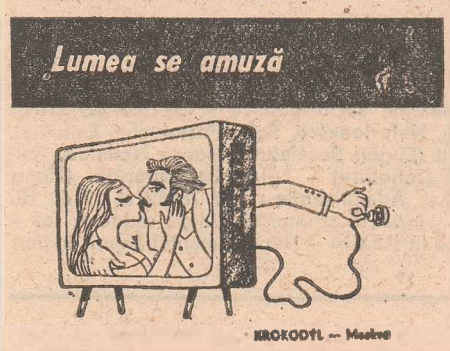

Din lirica portugheză

● **LUIS DE CAMOES, autorul epopeii Lusiada, „prinț al poeților timpului său" cum va fi numit mai apoi, este poetul portughez care a trăit în secolul al XVI-lea — secolul lui Leonardo da Vinci și Michelangelo, Luther și Calvin, Campanella și Copernic, Giordano Bruno și Galileo Galilei — avînd o biografie tipică pentru o personalitate a Renașterii.**

În opera sa sînt glorificate, ca în epopeile homerice, valori morale și umane care, peste secole, își păstrează actualitatea : energia, curajul, tenacitatea, spiritul de sacrificiu slujind onoarea și faima patriei.

Cîntul III

Dă-mi, Caliope, viers divin și flama
Învețnicirii-n pieptul muritor,
Ce-i spuse regelui viteazul Gama
Să-nstrune lira mea răsunător ;
Încît tu lui Orfeu fiindu-i mamă
Cu-al leacurilor zeu născocitor,
Nicicînd să nu mai intre-n sacra-i voie
Daphnė, Clicia sau Leucotoe !

Să cînt a lusitanilor bravură
Dă-i versului năvalnice aripe,
Să vadă lumea cum din Tage cură
Licoarea sacră a lui Aganipe.
Ci lasă Pindul, căci în unda-i pură
Mă scaldă-Apolo în aceste clipe...
Iar de nu vii, voi spune că ți-e frică
Un mai de preț Orfeu că se ridică !

. . . . . .

Aceasta-mi este Patria iubită !...
Și, dacă-o fi să o revăd cu bine —
Fiind lucrarea mea desăvîrșită —
Sfîrșească-se lumina vieții-n mine !
Aceasta-i Lusitania slăvită !
Ei de la Lusus numele îi vine
Ori Lisa — fii lui Bachus sau tovarăși,
Ce-ntîi și-ntîi sălaș aici durară-și.

. . . . . .

Pe oameni, după înnăscutul har,
Să-i pui la locul ce li se cuvine :
Se roage sfinții preoți în altar
Și pentru Patrie, și pentru tine ;
Prin rugi — păcatul izgonească-l doar ;
Ambiției să nu i se închine,
Căci cel ce-nalță-ntr-adevăr litanii,
Disprețuiește gloria și banii !

Pe luptători să-i sprijini dă-ți silința,
Căci ei — vărsîndu-și prețiosul sînge —
Lățind domnia, răspîndesc credința,
Pierind în lupte fără a se plînge !
Slujindu-ți, închinîndu-ți biruința,
Ei știu doi dușmani dintr-o dată frînge :
Păginii, hulitori de Dumnezeu,
Și, mai cu seamă, — al suferinței greu...

În românește de AUREL COVACI ■

La porțile Saharei, căldura prieteniei

...K'Sob este numele barajului de acumulare a apelor rîului cu același nume din sud-estul Algeriei. Încredințat spre înălțare specialiștilor români de la Trustul de construcții hidroenergetice, pe baza unor convenții de cooperare dintre societatea algeriană „Sonagther" și întreprinderea românească „Romenergo", barajul a fost terminat cu succes, el fiind apreciat de specialiștii din acest sector ca o realizare tehnică de prestigiu, deosebindu-se de barajele clasice datorită unor particularități de concepție și realizare. Exprimînd satisfacția față de modul cum a fost construit acest obiectiv, înscris în planurile de dezvoltare economică a țării, beneficiarul — Secretariatul de stat pentru hidraulică — a încredințat specialiștilor români construcția unui alt baraj de acest fel, pe firul rîului El Fakia care traversează o întinsă zonă din stepa algeriană. Lucrările urmează să înceapă chiar anul acesta, pregătirile șantierului fiind pe terminate. Apele lacului de acumulare format prin construcția viitorului baraj, înalt de 60 de metri și lung de 950 de metri, vor avea un debit de 150 milioane metri cubi. Ele urmează a fi dirijate pe nu mai puțin de 40 000 de hectare terenuri agricole din regiunea Mascara, unde precipitațiile nu sînt suficiente culturilor din această zonă. Specialiștii noștri vor transforma astfel noi întinderi aride în cîmpii mănoase.

...O clădire albă, impunătoare, a întregit nu de mult orașul Arba, de pe colinele Atlașilor Tellieni. Este Palatul telefoanelor. Echipamentele moderne ale centralei telefonice automate din interior poartă emblema cunoscutei uzine bucureștene „Electromagnetica". Uzina „Electromagnetica" este însă prezentă în Algeria prin 16 centrale telefonice automate de 500, 1 000 și 2 000 de linii, montate de specialiștii noștri de la „Teleconstrucția".

...Tiririne, Bidon-Cinq, Abankor, Timg' Aouine sînt puncte, în plin deșert, înscrise de curînd pe harta economică a Algeriei. Aici, în cunoscutul masiv muntos Hoggar, „depozitarul" unor inestimabile comori subterane, geologi, geofizicieni, topografi, sondori și mineri români, în colaborare cu colegi algerieni au făcut sondaje, au săpat puțuri și galerii, identificînd importante rezerve de minereuri și metale prețioase, ce au zăcut aici sub nisipuri din ere geologice îndepărtate. În atmosfera supraîncălzită a deșertului, specialiștii noștri au efectuat repetate și minuțioase studii și prospecțiuni trezind la viață imense regiuni deșertice. Românii și algerienii au îndeplinit în Hoggar o largă, complexă și minuțioasă muncă de cercetare pentru punerea în valoare a unor importante bogății subterane algeriene.

Deosebit de rodnică se dovedește cooperarea româno-algeriană și în industria petrolieră. În prezent sapă în Sahara circa 35 de instalații românești de foraj „F-320-3DH", „F-100", „3DH-250" și „T-50", adevărate „uzine pe roți" fabricate la întreprinderile din Ploiești și Tîrgoviște. Unele din aceste instalații forează aici de aproape 12 ani, în plin deșert, alături de alte asemenea instalații produse în țări cu renume în acest domeniu, demonstrînd din plin — cum spun beneficiarii — calitățile lor remarcabile.

...„Cele trei institute de științe medicale de la Alger, Oran și Constantine au dat într-un singur an un număr de medici de două ori mai mare decît au fost pregătiți pentru acest domeniu în Algeria în toată perioada celor 130 de ani de dominație colonială...", anunța recent ministrul algerian de resort.

Eforturile statului algerian pentru formarea de cadre naționale proprii sînt sprijinite efectiv și de România socialistă. În Algeria se află acum cîteva sute de cadre didactice din țara noastră care ajută la pregătirea de specialiști de înaltă calificare în diverse domenii de activitate.

Sporesc și se diversifică de la un an la altul și schimburile comerciale româno-algeriene. Un „tur de orizont" pe această temă cu șeful Agenției economice române din Alger, Marin Pariș : în 1978, volumul comerțului a fost cu circa 25 la sută mai mare decît în 1977. Ponderea exporturilor românești în Algeria o constituie produsele industriei noastre constructoare de mașini. Pe șoselele din Nord și din Sahara circulă în prezent 5 000 de autoturisme „Dacia 1300", în diverse variante și 3 000 de camionete, iar contractele pe 1979 mai prevăd livrarea a încă 6 000 de camionete. Au mai fost expediate în ultimii ani 250 de vagoane marfă pentru diverse minereuri și 28 de vagoane pentru transportul lingourilor din fontă.

Și cîte alte fapte n-ar putea ilustra dezvoltarea cooperării dintre cele două țări. Aceste fapte din cronica atît de bogată a legăturilor economice dintre România și Algeria se înscriu ca o contribuție importantă la întărirea prieteniei celor două popoare, în interesul reciproc, al cauzei înțelegerii și colaborării internaționale.

MIRCEA S. IONESCU ■

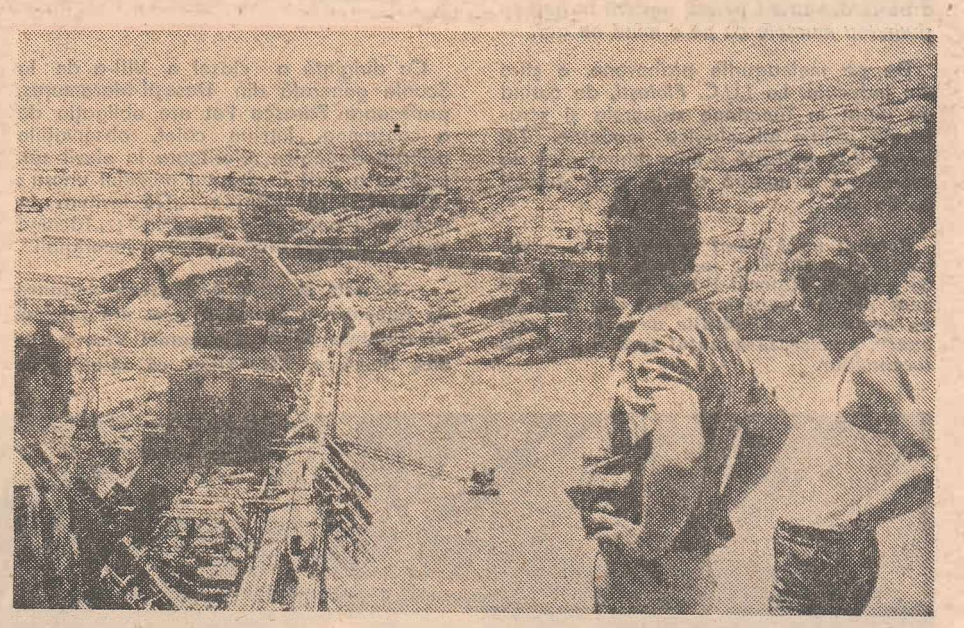

● PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Ala-bala apartheidului

Scandalurile din Johannesburg, caracterizate, de mai mulți ani, prin frecvență și amploare, au devenit ceea ce era de așteptat : un balamuc politic cronic. De-abia se încheie un proces de mare calibru și începe altul. Figurația este, în esență, aceeași : politicieni, financiari, patroni de mari firme, toți lamentîndu-se cu grație sub tirul cordial al întrebărilor judecătorilor. Se pare că nu există sector al vieții publice în care jaful, falsul, mita, precum și alte cîteva mijloace de acest gen să nu fi devenit operaționale cu o maximă eficiență.

Desigur domeniul în care mafia puterii sud-africane excelează este cel al prelungirii cu o rafinată artă a disimulării a apartheidului cel mai crîncen. Imaginea unei asemenea crude realități trebuie, evident, estompată, ambalată cu tot dichisul și prezentată în ochii străinătății cu un zîmbet larg și dulce. Fonduri importante au fost alocate în scopul obsesiv de a transforma apartheidul într-un fel de mamă a răniților. Bani grei au curs în această direcție cît și în buzunarele șambelanilor însărcinați cu propaganda pentru ca asuprirea și vinarea negrilor să pară o culme a democrației și umanismului toropit de cele mai suave sentimente.

Scandalul privind ciudata mișcare a fondurilor ministerului informațiilor, scandal care a făcut o vîlvă mai mare decît altele, a revenit de curînd la suprafață. Se dovedește, după cum rezultă din interviul recent publicat de „Rand Daily Mail", că sumele destinate fățuirii apartheidului au fost girate direct de actualul președinte, John Vorster, fostul ministru al informațiilor Conie Mulder și, tot actualul ministru de finanțe, Owen Horwood. Cel care face aceste precizări este Eschel Rhoodie, în prezent în exil, dar în urmă cu un an secretar al aceluiași minister al informațiilor, instituție care și-a adjudecat o atît de mare și binemeritată celebritate. În interviul amintit, Rhoodie descrie cu lux de amănunte minunatele piruiete ale propagandei sud-africane în stare să transforme negrul în alb în texte de adormit copiii, cu lipsa de scrupule prea bine cunoscută.

Evident, în fața unor atare reveniri la adevăr, actualul prim-ministru Pieter Botha nu a avut decît reacția scontată : a declarat lăcrimînd decent că detaliile furnizate de „Rand Daily Mail" reprezintă o dinamită politică și că guvernul său va fi nevoit să-și ofere demisia dacă se dovedește că fie și unul dintre actualii săi componenți s-a făcut vinovat de difuzarea unor informații „false" sau „interpretate abuziv".

Așadar, domnul Botha pune în numele... necesarei onorabilități a regimului. Dinsul se luptă pentru adevăr și claritate inversînd, nonșalant, termenii problemei : apartheidul fiind în sine un abuz, nu mai poate fi interpretat altfel decît din dorința care scuză orice mijloace, de a fi vîndut pe sub mînă, ca o marfă rușinoasă. Trebuie să recunoaștem că „onoarea" de patron al apartheidului nu se apără ușor.

RADU BUDEANU ■

Fosta braserie **Triumf**, loc unde mai tot bucureșteanul ieșit la Șosea putea mînca o friptură și bea o bere, s-a transformat într-o modernă cofetărie. Comentariile nu sînt de prisos. Cofetăria funcționează foarte bine și zi de zi așteaptă clienți.

Cînd au de reparat diferite utilaje și instalații, electricienii de la Oțelăria nr. 2 a Combinatului siderurgic Galați **folosesc, cîteodată, lanterne cu baterii de 4,5 V. Cum aceste banale baterii, de care sînt pline magazinele, nu se găsesc și la magazia centrală a combinatului iar lanternele fără baterii sînt, în mod sigur, inutilizabile, electricienii folosesc lumînări. Dacă ele sînt proprietate personală ori sînt procurate de la magazie nu știm.**

Ziarul „Orizont" din Rîmnicu Vîlcea publică la rubrica Scrisori și răspunsuri pe adresa redacției : „Toma Aronescu — *invalid de război, Sibiu, str. Hipodrom nr. 1, bloc 12, sc. 1, ap. 14. Ne rugați să vă ajutăm a da de urma familiei fostului dv. tovarăș de arme Dobrotă Toma, născut în anul 1923 într-o comună din județul Vîlcea pe care n-o cunoașteți, căzut eroic în toamna anului 1944 în războiul antihitlerist. Încercăm rugînd pe cei care cunosc pe soția sau fiica eroului Dobrotă Toma să ne scrie". Subiect de roman !*

Întrebat cîte utilaje nu funcționează în schimbul trei, pe care-l conducea, maistrul **Vasile Maraveica** de la Întreprinderea „Dobrogeana" din **Constanța** a răspuns : șase războaie de țesut. Tot el a explicat și de ce nu funcționează aceste războaie : fiindcă nu are cine să lucreze la ele. Numărate, războaiele s-au dovedit a fi 15 ! Înțelegem că șase nu funcționează pentru că n-are cine să lucreze la ele. Dar celelalte ?

Poligonul din cartierul Burdujeni al Sucevei produce prefabricate, șantierele din Fălticeni, Gura Humorului și chiar cel din Suceava nu le ridică iar Întreprinderea județeană de construcții montaj, **în subordinea căreia lucrează și poligonul și șantierele, stă și se uită.**

Înarmat cu o autorizație eliberată de Consiliul popular comunal Săvinești *pentru „pictură firme și tablouri",* Andrei Ștefan Ioan *a pornit la vînătoare de bani. Prin diferite subterfugii, numai în ultimele 14 luni a realizat, venituri brute, 234 618 lei. Dacă nu era oprit, cumpăra un munte cu o peșteră, vopsea pereții peșterii în galben și vindea muntele ca pe o mină de aur.*

De pe meleagurile prahovene, o știre din industrie. La *I.U.C. Ploiești,* de curînd au intrat în funcțiune striperele și scruberele, utilaje tehnologice moderne. Tot aici a fost realizată o linie tehnologică de asamblare și sudură automată a stuțului cu flanșă.

Potrivit unui anunț apărut la mica publicitate a ziarului județean, cooperativa de consum Nojorid-Bihor *încadrează urgent pentru magazinul mixt din* Șauaieu *un gestionar. „Condițiile de navetă sînt bune", precizează anunțul spre stupefacția localnicilor.*

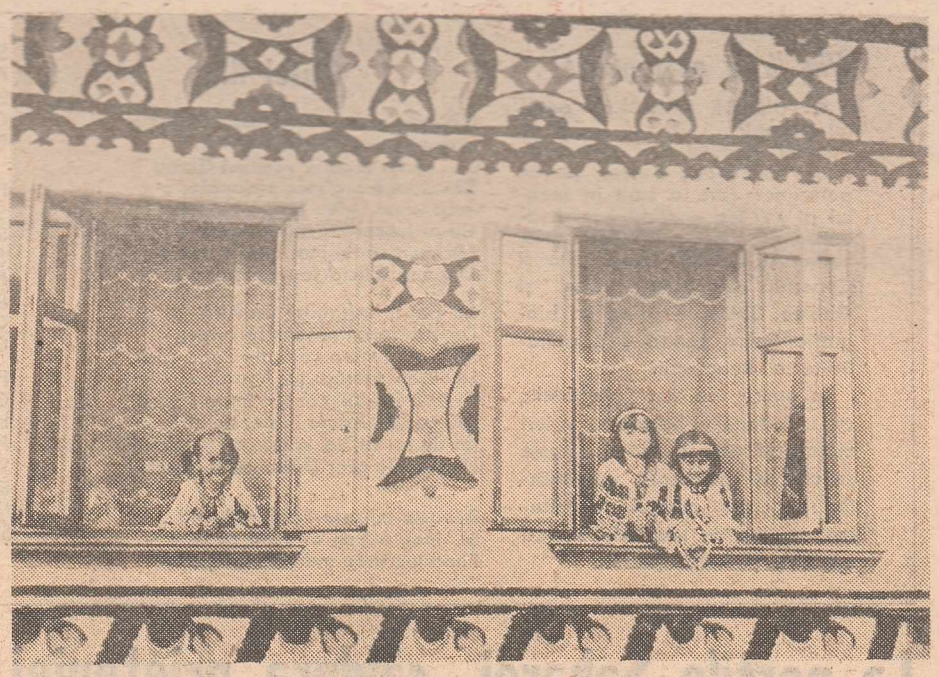

„Casa cu trei fete". Fotografie de ION MÎNDRESCU ■

Tufui vulcanic — înlocuitor al materialelor de construcții

Cu ani în urmă constructorii din Piatra Neamț au scos la iveală imense depozite, de ordinul miliardelor de tone, de rocă vulcanică. Au mai observat că prin măcinare roca devine un excelent înlocuitor de armături metalice, vată minerală, polistiren expandat, carton asfaltat și alte materiale deficitare în construcția de locuințe. Constructorii pietreni n-au stat cu mîinile-n sîn. În urma unor serioase analize, a rezultatelor obținute în laboratoare, a probelor practice efectuate în poligoanele din cartierul Dărmănești din Piatra Neamț, s-au hotărît să înalțe primele blocuri însumînd 120 de apartamente cu panouri prefabricate neportante din tuf vulcanic. De atunci au trecut mai bine de patru ani și proba timpului spune că blocurile se comportă foarte bine, aceasta înseamnă că folosirea tufului vulcanic oferă avantaje de ordin economic și de confort termic. Dintre acestea, mai importante ar fi : greutatea betoanelor din tuf vulcanic este mai mică cu 30% ; se elimină stațiile de sortare și de betoane care necesită utilaje grele, mari consumatoare de energie și carburanți ; se reduc la jumătate cheltuielile de transport ; la fiecare apartament convențional cu 30 de metri pătrați suprafață locuibilă se înlocuiesc 270 kg oțel beton, 30 de metri pătrați de vată minerală și 60 de m.p. de carton asfaltat. (I. Predo)

Ca dirigintă a clasei a VIII-a de la Școala generală din **Deseși-Maramureș,** profesoara **Parasca Fet** are obligația de a consemna, într-un caiet, observațiile psiho-pedagogice referitoare la elevii săi. Iată ce a scris în dreptul numelui unora : „Bilă (?!?) al clasei" ; „Dă lovitura la momentul oportun" ; „Furnica" : „Tăciune stins" ; „Șef de trib" ; „Visător incorigibil".

Se află în plină desfășurare acțiunea de înlocuire a becurilor arse din rețeaua de iluminat public a comunei Vicovu de Sus, Suceava. **Este sigur că sătenii vor avea mai multă lumină, mai ales că ziua urmează să crească și ea.**

La intrarea în municipiul Lugoj, **pe un panou ruginit stă scris : „Muni...ul Lu...oj". Drept este că nu-i de dorit ca el să sune nici așa : „...cipi... ...g...".**

Victor Golescu, *cunoscut în primul rînd ca unul dintre dirijorii permanenți ai filarmonicii arădene, este și un pasionat radioamator. El are indicativul YO2VF, a obținut vreo 60 de diplome și deține legături cu Ghana, Malta, precum și cu unele insule din Pacific, Noile Hebride de pildă. Acum îl preocupă trecerea pe legătura de tip telefonie.*

— Vă rog să vă prezentați.

— Iulius Cezar, responsabilul restaurantului „Salonul spaniol".

— De ce restaurantul poartă denumirea de „Salonul spaniol" ?

— Lucrăm aici de cîțiva ani și așa l-am moștenit. Cînd vom reveni la anul vom reflecta la eventualitatea schimbării denumirii restaurantului.

— De ce la anul și nu acum ?

— Localul acesta se închide pe timpul verii. Am avut nevoie de o anumită perioadă de acomodare.

Intenționăm, pentru anul viitor, să propunem un lucru deosebit și poate inedit. Ce ne-am zis. În țară se află foarte multe gospodine care reușesc să prepare bucate de un mare rafinament. Eu sînt bucătar și am observat, mergînd în unele case țărănești, că există niște preparate care ar putea concura cu cele mai rafinate bucătării. Vom încerca deci să aducem pentru o perioadă dată cîte o asemenea gospodină care să prepare la noi în unitate specialitatea care a făcut-o celebră în satul, în zona ei.

— Restaurantul pe care îl conduceți este foarte curat, teribil de liniștit, reconfortant. Foarte multă amabilitate, multe zîmbete profesionale, iar preparatele sînt servite cu profesionalitate.

— Am început să facem mititei chiar la noi în unitate. Am cerut personalului să recomande cît mai multe produse specifice, dar din păcate avem un profil care ne cam îngrădește. Noi sîntem local de seară, deci nu avem posibilitatea să preparăm renumitele ciorbe sau mîncăruri românești. Folosim mai multe legume care au, pe lîngă un rol determinant în păstrarea sănătății clienților, și un rol [illegible] în realizarea de beneficii.

D. B. ■

„Beiuș", mineralierul de 55 000 tdw, și-a încheiat cu succes prima cursă și se află în rada portului Constanța. Locuitorii orașului Beiuș se pot mîndri în continuare cu numele care a fost dat acestui mineralier.

În unele cartiere ale Sucevei **și chiar prin centrul orașului și-au făcut apariția mai multe haite de ciini hoinari. În preajma buncărelor menajere lupta pentru un os de ros se dă mai ales noaptea. În sensul cel mai concret și deloc filozofic al faptului, pe cei mai mulți locatari zarva acestei lupte îi deranjează.**

Specialiști din 35 de județe s-au întîlnit la **Mamaia,** la hotelul „Parc", unde a avut loc o consfătuire de lucru urmată de un schimb de experiență privind creșterea cantității de carne de pasăre pe metrul pătrat de spațiu construit. În condițiile în care, desigur, metrul pătrat rămîne același.

Oficiul de asigurări sociale și pensii Bihor confirmă că pensia *Raveicăi Loza* din comuna *Poiana Tășad* a fost legal calculată, inclusiv majorarea cuvenită.

Pagină realizată de DUMITRU ELIADE ■

Acesta este locul de muncă și artă al sculptorului NICAPETRE

FLACĂRA Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Parcaru,** Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Fruntelată) — 1619 ; **Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu,** Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1606 ; **Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu,** Ovidiu Ioanițoaia, Victor Niță) — 1618 ; **Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea,** Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617 ; **Cultură — cenaclu (George Arion, Adrian Dohotaru)** — 1618 ; **Fotoreportaj** (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595 ; **Secretariat de redacție** (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană) — 1782, 1621 ; **Administrație :** 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783 ; secretar responsabil de redacție **(Tudor OCTAVIAN** — 17 63 16 și interior 1611) ; redactor șef adjunct **(Nicolae ARSENIE** — 17 63 16 și interior 1786) ; redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136–137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41 505